

Industridepartementet.

Vedlegg til St. prp. nr. 1,
1970—71, Vassdrags- og
elektrisitetsvesenet.

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

TILLATELSER MEDDELT I 1969

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Aktieselskabet Tyssefaldene. Ytterligere regulering av Tyssovassdraget. Kgl. res. 17. januar 1969	5
2. Christiania Spigerverk. Erverv, regulering og overføring i Norddalsvassdraget m.v. i Flora og Bremanger kommuner i Sogn og Fjordane fylke i forbindelse med bygging av Svelgen IV. Kgl. res. 17. januar 1969	9
3. Østfold fylke. Regulering av Vassetvann i Lærdalselv. Kgl. res. 24. januar 1969	15
4. A/S Stord Verft. Kraftleie fra L/L Sunnhordland Kraftlag. Konesjon gitt av Industri-departementet 27. januar 1969	18
5. Statsregulering av Altevatn m.v. Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for innføring av Straumsli-tverrelv på driftstunnelen for Straumsmo Kraftverk m.v. Kgl. res. 7. februar 1969, jfr. bind 1957 nr. 20 og bind 1960 nr. 74	19
6. Hunsfoss Fabrikker. Kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk. Kgl. res. 7. mars 1969	22
7. Elektrokemisk A/S. Forhøyelse av aksjekapitalen. Industridepartementets tillatelse 22. april 1969	26
8. A/S Hafslund. Utvidelse av grunnkapitalen. Industridepartementets tillatelse 7. mai 1969	26
9. A/S Granfos Brug Ltd. Kraftleie fra Bærum Elektrisitetsverk. Industridepartementets tillatelse 9. mai 1969	26
10. A/S Rjukanfos. Leie av ytterligere 18 000 kW fra Svælgfos Kraftverk. Kgl. res. 9. mai 1969	28
11. A/S Alnor Aluminium Norway. Ytterligere kraftleie fra A/S Rjukanfos. Kgl. res. 23. mai 1969	33
12. A/S Egeland Verk. Kraftleie fra Aust-Agder Elektrisitetsverk. Konesjon gitt av Industri-departementet 6. juni 1969	41
13. A/S Van Severen & Co. Ltd. Kraftleie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Kgl. res. 6. juni 1969	42
14. Trondheim Elektrisitetsverk. Regulering og overføring av Lødølja. (Konesjon gitt ved kgl. res. av 26. juli 1968.) Endring av manøvreringsreglementet. Industridepartementets samtykke 17. juni 1969. Jfr. bind 1968 nr. 23	47
15. Regulering av Nesvatn i Gjøvdalsvassdraget. (Konesjon gitt ved kgl. res. av 30. mars 1962.) Endring av manøvreringsreglementet. Industridepartementets samtykke 23. juni 1969. Jfr. bind 1962 nr. 16	47
16. Sande Tresliperi A/S. Konesjon på kraftleie. Kgl. res. 27. juni 1969	47
17. Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsreguleringer i Arnafjordvassdraget m.v. Kgl. res. 27. juni 1969. Jfr. nr. 30 nedenfor	51
18. Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsregulering av Maurangervassdragene m.v. Kgl. res. 18. juli 1969	56
19. Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsregulering av Skjomenvassdragene m.v. Kgl. res. 1. august 1969	61
20. Arendal komm. Elektrisitetsverk. Regulering av Eptevann/Homstølvatn i Tovdalsvassdraget. Kgl. res. av 1. august 1969	66
21. Tafjord Smelteverk. Konesjon på kraftleie. Kgl. res. 1. august 1969	81
22. Nord-Salten Kraftlag A/L. Regulering av Goigjavrre og overføring til Salgelvassdraget i forbindelse med videre utbygging av Rekvatn kraftverk. Kgl. res. 15. august 1969	83
23. A/S Toten Cellulosefabrikk. Konesjon på kraftleie. Kgl. res. 15. august 1969	88
24. Helgeland Kraftlag A/L. Erverv, regulering og overføring i Holmvassdraget i Rana kommune m.v. Kgl. res. 12. september 1969	92

	Side
25. Bergenshalvøens komm. kraftselskap. Ytterligere regulering av Matre-Førdevassdragene m. v. Kgl. res. 12. september 1969. Jfr. bind 1964 nr. 47 og bind 1965 nr. 35	98
26. Sørøy Kraftlag A/L. Ytterligere regulering av Øvre Eggevatn i Eggevassdraget i Finnmark fylke. Kgl. res. 19. september 1969	104
27. Oslo Lysverker. Reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget. Kgl. res. 26. september 1969	108
28. Foreningen til Yljevassdragets regulering. Ytterligere regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Yljevassdraget. (Konsesjon av 20. februar 1948.) Fristforlengelse. Industridepartementets tillatelse 9. oktober 1969	116
29. Statsreguleringer i Arnafjordvassdraget. Reguleringsbestemmelser fastsatt ved kgl. res. av 27. juni 1969. Planendring. Industridepartementets samtykke 22. oktober 1969. Jfr. nr. 17 foran	116
30. Lyse kraftverk. Regulering av Årdalsvassdraget m. v. Fristforlengelse. Industridepartementets tillatelse 22. oktober 1969	116
31. Bergens Elektrisitetsverk. Regulering av Samnangervassdraget. Ytterligere fristforlengelse. Industridepartementets tillatelse 28. oktober 1969	116
32. Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylker. Tillatelse til regulering og overføring for utbygging av Driva kraftverk. (Festa-Vindøla.) Kgl. res. 31. oktober 1969	117
33. Bergenshalvøens komm. kraftselskap. Tillatelse til ytterligere regulering av Piksvatn i Teigdalsvassdraget. Kronprinsregentens res. 14. november 1969. Jfr. bind 1966 nr. 9	123
34. A/S Sunland Papirfabrikk. Kraftleie fra Drammen Elektrisitetsverk. Kgl. res. 21. november 1969	125
35. Nøsted Bruk A/S. Kraftleie fra Drammen Elektrisitetsverk. Kgl. res. 21. november 1969	128
36. A/S Platon. Konsesjon på kraftleie fra Norsk Hydro til drift av selskapets anlegg på Notodden. Kgl. res. 19. desember 1969	131
37. A/S Christiania Glasmagasin. Konsesjon på kraftleie. Gitt av Industridepartementet 22. desember 1969	134

1. Aktieselskabet Tyssefaldene.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Tyssovassdraget.)

Kgl. res. av 17. januar 1969.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte den 4. desember 1968 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Tyssefaldene blir meddelt tillatelse til ytterligere regulering av Tyssovassdraget i samsvar med Industridepartementets tilråding av 20. september 1968.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 44 for 1968—69, som igjen samsvarer med St. prp. nr. 6 for samme år.

De av Stortinget vedtatte betingelser lyder:

«1.

Reguleringskonsesjonen gjelder for den tid avtalen mellom staten og konsesjonæren står ved makt, dog ikke utover 31. desember 2006.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte anlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse reguleringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene skal ved konsesjonstidens utløp være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn på konsesjonærens bekostning, og denne plikter på sin bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn er grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabo-lovgivningen.

3.

For den øking av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 1 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft er tatt i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 3 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 5 år fra konsesjonens datum. Under særlige omstendigheter kan fristen forlenges av Kongen.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 1 000.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varespris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og dissers familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til et for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære

utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helse-tjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement, pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten begrensning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet. Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen, og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anlegget knyttede befolkning eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anleggene. Ferd-selsveger og stier som er i bruk må omlegges dersom de demmes ned.

13.

Såfremt vedkommende departement forlanger det, er konsesjonæren forpliktet til for reguleringsanlegget, kraftanlegget og sine bedrifter å oppsamle et fond til sikring for ved-

kommende forsorgskommune overensstemmende med de regler som i lov om forsorgsvesenet av 19. mai 1900, kap. 4, er gitt om bergverker.

Likeledes er konsesjonæren forpliktet til, såfremt vedkommende departement forlanger det, å avsette et fond til sikring av vedkommende kommunes (eller kommuners) utgifter til understøttelse av de ved reguleringsarbeidene beskjeftigede arbeidere og deres familier. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond som ikke medgår til dekning av kommunens utgifter til understøttelse av arbeidere ved anlegget, overgår til et for det hele land eller visse deler av landet felles fond, som fortrinnsvis skal tjene til sikring for kommunene, men som også skal kunne benyttes til andre formål til beste for arbeiderne, alt etter nærmere regler som Kongen gir. På samme måte skal forholdes med det førstnevnte fond, hvis det senere ved lov blir bestemt.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til å sette ut settefisk og/eller yngel av den art og det antall som departementet måtte bestemme.

Om departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdragene som berøres av reguleringen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelsene. Konsesjonæren plikter å erstatte utgiftene ved et forsterket jakt- og fiskeoppsyn under anleggstiden, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene. Planene skal approberes av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

16.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper og innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøymed.

17.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

18.

Konsesjonæren skal uten vederlag finne seg i enhver ytterligere regulering vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en bruksrett ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form departementet bestemmer. Kreves den avgitt i annen form enn den produseres, plikter konsesjonæren på departementets forlangende å bygge sitt anlegg således at kraftens omforming og avgivelse ikke unødig fordyres for mottageren. Sådant forlangende må fremsettes innen 6 måneder etter konsesjonens datum.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettet, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major,

streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til annet ledd, kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

21.

Den i konsesjonen av 21. desember 1962 betingede sikkerhet på kr. 200 000 skal også gjelde for oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i denne fastsatte betingelser og den skal opprettholdes til enhver tid.

22.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående, ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd, sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpe-

anlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Konsesjonæren har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Opprydding må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

23.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

Alle heftelser som hviler på anleggene, faller bort når og i den utstrekning de i henhold til konsesjonen går over til staten.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Det forslag som er tatt inn i proposisjonen til manøvreringsreglement for ytterligere regulering av Tyssovassdraget, lyder:

«1.

Reguleringsgrensene er:	
Øvre Bersåvann:	
Nedre kote	1 060,0
Nedre Bersåvann:	
Nedre kote	1 023,0
Ringedalsvann:	
Øvre kote	465,0
Nedre kote	418,0
Reguleringshøyde	47,0 m
Langevann:	
Øvre kote	1 190,0
Nedre kote	1 155,0
Reguleringshøyde	35,0 m
Nedre Håvardsvann:	
Nedre kote	1 218,5

Nybu (Nibbehø):	
Øvre kote	1 190,5
Nedre kote	1 162,2
<hr/>	
Reguleringshøyde	28,3 m
Breivann:	
Nedre kote	1 188,0
Holmevann:	
Øvre kote	1 283,0
Nedre kote	1 271,2
<hr/>	
Reguleringshøyde	11,8 m

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslipping foregår etter A/S Tyssefaldenes behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Det skal påseses at dammene til enhver tid er i god stand og at flomløpene så vidt mulig ikke hindres av is eller lignende.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m.v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

5.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet vil anbefale at det blir gitt Aktieselskapet Tyssefaldene tillatelse til å foreta ytterligere regulering av Tyssovassdraget som omsøkt, på de vilkår som er lagt til grunn for Stortingets samtykke. Det tilrås fastsatt manøvreringsreglement som inntatt foran.

Det forutsettes som vanlig at departementet er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og foreta tilsvarende endringer i manøvreringsreglementet.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Aktie-

selskapet Tyssefaldene å foreta ytterligere regulering av Tyssovassdraget — i samsvar med fremlagte planer og på de vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 17. januar 1969.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for Tyssovassdraget i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding som gjeldende inntil videre.

2. Christiania Spigerverk.

(Tillatelse til erverv, regulering og overføring i Norddalsvassdraget m.v. i Flora og Bremanger kommuner i Sogn og Fjordane fylke i forbindelse med bygging av Svelgen IV.)

Kgl. res. av 17. januar 1969.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap, i møte den 20. mai 1968, gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Christiania Spigerverk får løyve til erverv, regulering og overføring i Norddalsvassdraget i Flora og Riservassdraget i Bremanger i Sogn og Fjordane fylke i samsvar med tilråding fra Industridepartementet av 22. mars 1968.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 190 for 1967—68 som uten endringer samsvarende med St. prp. nr. 84 for samme år.

De vilkår for tillatelsen som er vedtatt av Stortinget lyder:

«1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller andre norske banker eller selskaper. Industridepartementet kan dispensere fra denne bestemmelse for mindre aksjeposters vedkommende. Bestemmelse herom skal tas inn i Spigerverkets vedtekter.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning.

2.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

3.

For så vidt konsesjonæren anvender energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum, og vassbyggingsarbeidene og reguleringene må fullendes og full drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 12, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt, stor kr. 200 pr. dag, som vedkommende frister oversittes.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til de-

partementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvarende med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunns- hus.

Konsesjonæren skal stille kr. 20 000 til rå-

dighet for almindennende virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for konsesjonæren. De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trasé for de forskjellige anleggsveger.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet, til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse a overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til statens konsesjonsavgiftsfond av kr. 1,50 pr. nat.-hk beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 3,50 pr. nat.-hk, beregnet på samme måte.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som vannkraften tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

14.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12, skal for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende reguleringsdepartement.

15.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringen, overføringen av vassfallenes utbygging, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte, og de skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

16.

Når 60 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vassfallet med alle de innretninger hvorigjennom vannets løp og leie forandres, så som damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som

ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i full driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

Reguleringskonsesjonen gjelder i 60 år fra konsesjonens datum. Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved utløpet av den i reguleringskonsesjonen fastsatte tid har staten rett til å kreve avstått uten godtgjørelse regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen. Hvilke bygninger og innretninger staten kan forlange avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

18.

I det 35. år etter konsesjonens datum skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 15 tilfaller staten og etter post 16 kan kreves avstått ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten seg ikke herav, skal den i det 10. og 20. år deretter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forvegen. Innløsningssummen skal bestemmes således at vassfallet med tilhørende reguleringer, overføringer, grunnstykker, rettigheter, samt vannbyggningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet konsesjonæren, med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for deres tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anleggene innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrom som ikke må strekke seg utover 5 år etter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlige betalte pris på elektrisk kraft her i riket for

lignende formål. I mangel av minnelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen oppnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

19.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

20.

Konsesjonæren er forpliktet til årlig å sette ut i de vassdrag som berøres av reguleringene, overføringene og utbyggingen yngel og/eller settefisk, herunder også utvandningsferdige unger av laks og sjøaure, etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement. Dette kan videre bestemme at konsesjonæren skal delta med partsinnskudd i felles anlegg for yngel og/eller settefiskproduksjon for distriktet.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i de vassdrag som berøres av reguleringene, overføringene og utbyggingen, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

21.

Det neddemte areal ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

22.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene og deres beskyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

23.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

24.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

25.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige utgifter og ulemper — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3, eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med én gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjæmmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være fer-

dig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

Denne post gjelder også for vassfallenens utbygging.

26.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget og dets drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 50 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

27.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av departementet fastsatte regler.

28.

For så vidt det måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 30) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt, stor kr. 100 pr. dag, som løper inntil saken er ordnet.

29.

Overtredelse av foranstående poster 1, 2 og 26 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14. desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

30.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

31.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomservervelser og regulerings- og overføringsarbeider som forpliktende for seg og de konsederte eiendommer, inngår han på at ervervs- og reguleringskonsesjonen, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner som de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.

Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse.»

Det forslag til manøvreringsreglement som er lagt til grunn for Stortingets vedtak om tillatelse til regulering av Storebotnvatn m. v. lyder:

	«1. Storebotn- vatn	Vatnet nedenfor
I. Regulering.		
Naturlig sommer-		
vannstand	kote 380,0	376,0
Øvre regul.grense	kote	380,0
Nedre regul.grense	kote 317,0	378,0
Reguleringshøyde	m 63,0	2,0

II. Overføring.

Vatnet nedenfor Storebotnvatn, nedbørsfelt oppgitt til 3,5 km², og nabofeltet østenfor, oppgitt til 4,8 km², overføres fra Norddalsvassdraget til Storebotnvatn.

Øvre del av de to tilløpsbekkene i østenden av Risevatn føres inn i driftstunnelen mellom Storebotnvatn og Svelgen. For nordre bekk er nedbørsfeltet oppgitt til 9,8 km² (ovenfor ca. kote 415) og for søndre bekk 4,2 km² (ovenfor ca. kote 400).

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke økes, ellers kan tapping skje etter kraftverkets behov.

3.

Det skal påses at flomløpet ikke blir tilstoppet av is eller liknende og at regu-

leringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det skal føres protokoll over manøvreringen, og avleste vasstander observeres og noteres. Nedbørshøyder, temperatur m. v. skal likeledes observeres og noteres hvis dette blir forlangt.

Avskrift av protokollen sendes ved hver måneds utgang til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om forståelse av dette reglement avgjøres med bindende virkning av departementet.

6.

Viser det seg at vasslippingen etter reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endringer i reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet rår til at det gis tillatelse til erverv, regulering og overføring i Norddalsvassdraget m. v. i samsvar med Stortingets vedtak.

Vedrørende vilkårenes post 20 om fisket er det i proposisjonen og innstillingen forutsatt at departementet har fullmakt til å foreta endringer eller tilføyelser på grunnlag av uttalelse fra Landbruksdepartementet. Etter ønske fra Christiania Spigerverk har meddelelse av konsesjon vært utsatt i påvente av uttalelse fra de fiskerisakkyndige. Til tross for purring, senest ved departementets brev til Landbruksdepartementet 8. november f. å., er uttalelse ikke innkommet. Ved brev av 23. desember s. å. ber Christiania Spigerverk om at saken likevel blir fremmet uten å avvente ytterligere uttalelse.

Det forutsettes således at departementet har fullmakt til å foreta endring av vilkårenes post 20 og for øvrig at det er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og å foreta tilsvarende endring av manøvreringsreglementet.

Departementet vil henstille til konsesjo-

næren å ta opp med de interesserte spørsmålet om å planlegge mulige hjelpeanlegg slik at de kan komme til mest mulig nytte for almenheten.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av ervervsloven av 14. desember 1917 og vassdragsreguleringsloven av samme dag gis Christiania Spigerverk tillatelse til erverv, regulering og overføring i Norddalsvassdraget m. v. i Flora og Bremanger kommuner i Sogn og Fjordane fylke, i forbindelse med bygging av Svelgen IV under forutsetning og på vilkår som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 17. januar 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Storebotnvatn m. v. i samsvar med utkast inntatt i Industridepartementets tilråding av 17. januar 1969, som gjeldende inntil videre.

3. Østfold fylke.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Vassetvatn i Lærdalsvassdraget.)

Kgl. res. av 24. januar 1969.

Østfold fylke, som ved kongelig resolusjon 7. oktober 1966 fikk konsesjon på regulering og overføring i Lærdalsvassdraget, har ved brev av 1. mars 1967 fremmet søknad om ytterligere regulering av Vassetvatn.

I anledning av søknaden har departementet mottatt følgende innstilling, datert 22. februar 1968 fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet:

«Med departementets påtegning 5. april 1967, j.nr. 690/67 IDV har man mottatt til uttalelse følgende søknad datert 1. mars s. å. fra Østfold fylke:

«Ved kongelig resolusjon av 7. oktober 1966 er Østfold fylke meddelt tillatelse til reguleringer og overføringer i Lærdalsvassdraget, og manøvreringsreglement for reguleringene er fastsatt. Ifølge dette reglement tillates Vassetvatn oppdemmet 25 m over naturlig vannstand kote 1102,0 til en øvre grense på kote 1127,0.

Den oppdemning som er prosjektert i Vassetvatn har som sitt hovedformål i vannrike perioder å muliggjøre overføring av vann fra Vassetvatn mot Eldrevatn, samtidig som man oppnår et buffermagasin for kortvarig flomutjevning. Vannstanden i Vassetvatn vil således til enhver tid avhenge av tilsigsforhold og drift av kraftverkene, slik at noen øvre reguleringsgrense i egentlig forstand ikke vil

kunne defineres. Den høyeste forekommende vannstand, som er betinget av ekstreme flomforhold, er imidlertid beregnet til kote 1 126,6, eller avrundet = 1 127,0.

I tappingsperioder vil det overføres vann den motsatte vei, fra Eldrevatn til Vassetvatn, og vannstanden i Vassetvatn vil måtte innstilles etter ønsket midlere overføringskapasitet.

I Østfold fylkes konsesjonssøknad av 1. oktober 1962 og i den etterfølgende behandling av prosjektet har det ikke vært forutsatt noen senkning av Vassetvatn under den nuværende vannstand. Den laveste vannstand er følgelig i manøvreringsreglementet angitt som den naturlige på kote 1 102,0.

Den senere tids mer detaljerte planlegging har imidlertid vist at man ved denne laveste vannstand i Vassetvatn i mange tilfelle ikke vil kunne oppnå den ønskede overføringskapasitet uten at vannstanden i Eldrevatn er praktisk talt på det høyeste.

Dette forhold vil i større eller mindre grad kunne gjøre seg gjeldende under en stor del av tappingsperioden, men spesielt noe ut i tappingsperioden vil det være ønskelig å kunne kjøre Borgund kraftverk med full ydelse selv om Eldrevatn er delvis nedtappet.

Også mot slutten av tappingsperioden, hvor Borgund kraftverk normalt kjøres med redusert ydelse, kan overføringskapasiteten Eldrevatn—Vassetvatn likevel bli for liten ved de laveste vannstander i Eldrevatn. Dette siste forhold er ytterligere aksentuert ved bestemmelser i overenskomst mellom Lærdal kommune og Østfold fylke datert 6. april 1965. Ifølge disse skal tappingen gjennom Borgund kraftverk, helt frem til vårflommen setter inn, være så stor at vannføringen nedenfor utløpet av omløpstunnelen ikke underskrides 10 m³/sek. Senkningen vil også få betydning for gjennomføring av bestemmelsene i forannevnte kongelige resolusjons punkt 13., 3. avsnitt.

For å øke overføringskapasiteten fra Eldrevatn til Vassetvatn, slik at de behov som er nevnt ovenfor bedre kan imøtekommes, søkes derfor om tillatelse til å senke Vassetvatn 7 m slik at laveste driftsvannstand blir på kote 1 095,0, og med bibehold av øvre grense på kote 1 127,0.

Driftsvannstandene i Vassetvatn vil, som nevnt, i alle tilfelle variere sterkt med tilsigsforholdene og driften av kraftverkene, og det må antas at noen øket skade som følge av denne senkning ikke vil kunne påvises.»

Etter anmodning herfra har søkeren senere, med brev av 14. juni 1967, oversendt magasin-kurve og oversiktstegninger og har for øvrig opplyst:

«Senkningen innebærer en beregnet magasinøkning på ca. 1,0 mill. m³, hvilket i Borgund kraftverk representerer ca. 2,0 GWh.

Omkostningene ved senkningen er anslått til ca. kr. 180 000 inklusive gjeldende omsetningsavgift.

For øvrig henvises til hva som allerede er kjent fra fylkets konsesjonssøknad av 1. oktober 1962 og behandlingen av denne.»

Søknaden er kunngjort i Norsk lysnings-

blad (27. juni og 18. juli 1967) og i tre lokalaviser. Den har på vanlig måte vært forelagt distriktet.

Lærdal kommunestyre gjorde 8. september 1967 følgende enstemmige vedtak:

«Østfold fylke sin søknad dagsett 1. mars og 14. juni 1967 om 7 meter senkning av Vassetvatn vert tilrådd.

Kommunen føreset at løyve vert gjevi på same vilkår som tidlegare er fastsette for reguleringa av Lærdalsvassdraget m. a. vilkåra for konsesjonsavgift og kraft.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i en påtegning 5. oktober 1967 sluttet seg til en uttalelse av 2. s.m. fra overingeniøren for elektrisitetsforsyninga i fylket, der denne anbefaler reguleringstillatelse gitt i samsvar med søknaden.

Hovedstyret vil bemerke:

Østfold fylke fikk ved kongelig resolusjon av 7. oktober 1966 tillatelse til reguleringer og overføringer i Lærdalsvassdraget, jfr. St. prp. nr. 72 for 1965—66. Blant reguleringene inngår en oppdemming av Vassetvatn, inntaksmagasin for Borgund kraftverk, 25 m over naturlig vasstand kote 1 102,0 til en øvre grense kote 1 127,0.

Den foreliggende søknaden går ut på 7,0 m senking av Vassetvatn til kote 1 095,0. Med denne senking er det ikke først og fremst tatt sikte på innvinning av ytterligere magasin, men i vesentlig grad på å oppnå øket kapasitet av den ca. 13,7 km lange overføringstunnelen fra Eldrevatn. Det må her has for øye at nedre reguleringsgrense i Eldrevatn er kote 1 105,5 eller bare 3,5 m over Vassetvatns naturlige vasstand.

Hovedstyret antar at tunnelkapasiteten ved senkingen vil bli øket med fra 20 til 70 pst., avhengig av vasstanden i Eldrevatn. Senkingen vil imidlertid også innebære at Vassetvatns magasin blir øket med ca. 1 mill. m³. Kraftinnvinningen herav, beregnet på vanlig måte, vil bli ca. 200 nat.-hk.

Ekstrakostnadene med senkingen er av søkeren angitt til kr. 180 000. Da tilleggsmagasinet energiinnhold tilsvarer ca. 2 GWh, vil kostnadene følgelig bli ca. 9 øre/kWh.

Hovedstyret kan ikke se at den omsøkte senking vil medføre nevneverdige skader, særlig på bakgrunn av at Vassetvatn allerede er tillatt regulert 25 m. Man vil derfor anbefale at søknaden imøtekommes og foreslår at de tidligere fastsatte konsesjonsvilkår gjøres gjeldende også for tilleggsreguleringen.

For øvrig vil man bemerke: Av magasin-kurven som medfulgte søknadsdokumentene framgår at det ved oppdemming til kote 1 127

vil innvinnes et magasin på ca. 7,2 mill. m³, mens det under den forrige konsesjonsbehandlingen bare ble regnet med ca. 4,5 mill. m³, jfr. proposisjonen s. 1 og s. 35. En revidert damtegnning viser imidlertid at det nå er planlagt en 3—5 m bred flomløpskanal med fast overløpsterskel på kote 1 124,0, hvorved oppdemningsmagasinets volum reduseres til 6,1 mill. m³. De nevnte forhold vil ikke medføre nevneverdige endringer i kraftøkningen sammenlignet med det som er angitt i proposisjonen, ettersom oppdemningen av Vassetvatn i produksjonsmessig henseende neppe kan betraktes på linje med de øvrige magasinene. Hensikten med oppdemningen er nemlig i første rekke å muliggjøre overføring av vatn fra vestfeltene til Eldrevatn, og — hva angår oppdemningen over øvre reguleringsgrense i Eldrevatn (kote 1 116,0) — å øke tunnelens kapasitet.

Hovedstyret vil etter dette foreslå at det i det fastsatte manøvreringsreglement foretas de endringer vedrørende Vassetvatn som naturlig følger av ovenstående, nemlig at øvre reguleringsgrense endres til 1 124,0 og at 1 095,0 fastsettes som nedre grense. Vedrørende endringen av øvre grense har søkeren underhånden uttalt at han ikke har noe å bemerke.

Som det vil framgå av den foran gjengitte søknaden, har søkeren angitt at vasstanden i Vassetvatn under ekstreme forhold kan nå opp til bortimot gjeldende øvre grense, eller med andre ord innpå 3 m over terskelen i flomløpskanalen. Hovedstyret finner ikke grunn til å ta dette inn i reglementet, ettersom reglementsendringen på dette punktet ikke innebærer noen reell endring av de forhold som under alle omstendigheter måtte foreligge i skjønnsforutsetningene.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i hovedstyremøte 19. februar 1968.»

Departementet skal bemerke:

Østfold fylke fikk ved kongelig resolusjon 7. oktober 1966 tillatelse til reguleringer og overføringer i Lærdalsvassdraget, jfr. St. prp. nr. 72 for 1965—66, Innst. S. nr. 206 for s. å. og «Meddelte vassdragskonsesjoner» for 1966, side 175. I følge det da fastsatte manøvreringsreglement tillates Vassetvatn, som er inntaksmagasin for Borgund kraftverk, oppdemmet 25 m over naturlig vannstand fra kote 1 102 til 1 127.

Fylket søker nå om tillatelse til 7 m senking av Vassetvatn. Derved oppnås øket overføringskapasitet i tunnelen mellom Eldrevatn og Vassetvatn, noe som vil muliggjøre full

kjøring av Borgund kraftverk selv om Eldrevatn noe ut i tappeperioden er delvis nedtappet.

Hovedstyret antar at kraftinnvinningen ved det omsøkte tilleggsmagasin vil bli ca. 200 nat.-hk. Produksjonsøkning vil bli ca. 2 GWh, og med en anslått omkostning på kr. 180 000 tilsvarer dette en utbyggingspris på 9 øre/kWh. Hovedstyret antar videre at senkingen vil betinge en kapasitetsøkning i overføringstunnelen fra Eldrevatn på 20—70 pst. avhengig av vannstanden i Eldrevatn.

Departementet vil understreke at hensikten med senkingen er å få en mer effektiv tømmeinnretning for Eldrevatn i lavvannsperioden.

I følge Hovedstyrets uttalelse vil senkingen neppe medføre nevneverdige skader. Søknaden er anbefalt imøtekommet av fylkesmannen i Sogn og Fjordane og av Lærdal kommunestyre. Det er ikke innkommet protester mot søknaden.

Med søknaden fulgte en revidert damtegnning over Vassetvatn hvorav det fremgår at det er planlagt en 3—5 m bred flomløpskanal med fast overløpsterskel på kote 1 124. Hovedstyret antar at denne endring ikke vil medføre nevneverdige forandringer i de oppgaver som er lagt til grunn for proposisjonen, og anbefaler at øvre grense nå settes til kote 1 124. Departementet er enig i dette.

Departementet foreslår at Østfold fylke gis den omsøkte tillatelse til 7 m senking av Vassetvatn og anbefaler at de vilkår som er oppstillet for konsesjonen av 7. oktober 1966 også gjøres gjeldende for tilleggsreguleringen. Manøvreringsreglement fastsatt i samme konsesjon foreslås endret slik at reguleringsgrensene for Vassetvatn settes til øvre reguleringsgrense kote 1 124 og nedre reguleringsgrense kote 1 095.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 tillates Østfold fylke å foreta en ytterligere regulering av Vassetvatn i Lærdalsvassdraget. De vilkår som er fastsatt for fylkets reguleringskonsesjon av 7. oktober 1966 gjøres gjeldende også for den ytterligere regulering.
2. Det ved kongelig resolusjon av 7. oktober 1966 fastsatte manøvreringsreglement for regulering av Lærdalsvassdraget endres i samsvar med forslag inntatt i Industridepartementets tilråding av 24. januar 1969.

4. A/S Stord Verft.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 27. januar 1969.

Selskapets søknad av 25. september 1968 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Stord Verft konsesjon på leie av inntil 4 000 kW fra L/L Sunnhordland Kraftlag.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 28. januar 1959/21. februar 1959 med påtegning av 21. desember 1967 mellom partene måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1978.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norske varer.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen

på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å betale fra og med året 1968.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til hvor vidt selskapet vil trenge røyskadekonsesjon etter lov av 16. juni 1961 om rettsløve mellom grannar.

5. Statsregulering av Altevatn m. v.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for innføring av Straumslitverrelv på driftstunnelen for Straumsmo Kraftverk m. v.)

Kgl. res. av 7. februar 1969.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets presidentskap i møte den 28. januar 1969 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det fastsettes reguleringsbestemmelser for innføring av Straumslitverrelv på driftstunnelen for Straumsmo Kraftverk i Troms fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 11. oktober 1968.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 97 for 1968—69, som igjen samsvarer med St. prp. nr. 20 for samme år.

De reguleringsbestemmelser som er lagt til grunn for Stortingets vedtak er sålydende:

«I.

Reguleringsbestemmelsene gjelder i 60 år regnet fra 13. juni 1957.

2.

For den øking av vasskraften som innvinnnes ved overføringen erlegges følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. nat.-hk.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av lågvassføringen, som overføringen antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering og overføring. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved overføringen innvunne øking av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 8, skal — for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Anleggets eier er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges reguleringsanleggenes eier etter vedkommende departementens nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan anleggenes eier etter nærmere

bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

5.

Anleggets eier er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Anleggenes eier er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Anleggenes eier er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Unighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom anleggenes eier og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsiingsregler i nevnte paragraf.

6.

Anleggenes eier er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse, ved skjønn på Straumsmo Kraftanleggs bekostning. Veger, bruer og kaier som anleggets eier bygger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

7.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som opptas i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

8.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområdet. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Unighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

9.

Det påligger anleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang, og arbeidet stanses.

Anleggets eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggets eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Anleggets eier plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

10.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de fastsatte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

11.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.

II.

De vassfalls- og brukseiere som benytter det ved overføringen innvunne driftsvann, jfr. I. postene 2 og 3 erlegger til statskassen en årlig godtgjørelse som for hvert år fastsettes av vedkommende departement og etter følgende regler:

Som grunnlag benyttes den samlede anleggs-kapital omfattende undersøkelser og planlegging, utførelse av anlegget — herunder også grunn- og skadeerstatninger inkl. skjønnsutgifter, forføyninger til avvergelse av skader og ulemper, alt med tillegg av rentetap i byggetiden. Skulle det etter at anlegget er satt i drift påløpe engangsutgifter f. eks. til dekning av skader og ulemper, blir de å legge til kapitalen.

Av den til enhver tid bokførte kapital inkl. byggerenter beregnes renter etter den sats som Finansdepartementet bestemmer for hvert år. Som utgifter kommer dessuten avsetning til fornyelse eller amortisering etter de til enhver tid gjeldende regler, videre utgifter til administrasjon, drift og vedlikehold, årlige ulemper og skadeerstatninger, forsikring eller avsetning til sikringsfond, skatter m. v.

Det samlede beløp for året deles mellom de vassfalls- og brukseiere som helt eller delvis har tatt det økte driftsvann i bruk. Delingen skjer i mangel av overenskomst ved skjønn overensstemmende med reguleringslovens § 9, punkt 4.

En vassfalls- og brukseiers bestemmelse om å ta det innvunne driftsvann i bruk er bindende for den gjenstående del av regulerings-tiden.

Godtgjørelse erlegges ukrevd etterskuddsvis hvert års 1. mai, dog først 30 dager etter mottatt oppgave. Etter forfall beregnes 6 pst. rente. Godtgjørelsen inndrives ved utpanting.

Den vassfallseier eller bruker som ikke erlegger skyldig reguleringsgodtgjørelse i rett tid, er uberettiget til å benytte den regulerte vassføring.

Departementet kan kreve sikkerhet for godtgjørelsens erleggelse.»

Det forslag som er tatt inn i proposisjonen til manøvreringsreglement for den samlede regulering av Altevatn samt for overføring m. v. for Innset og Straumsmo kraftverker, lyder:

«1.

I. Reguleringer:

Vatn	Sommervasstand kote	Øvre kote	Nedre kote	Oppd. m	Senkn. m	Reg.høyde i m
Altevatn	475,8	489,0	472,8	13,2	3,0	16,2
(inntak)		489,0	469,0	20,0	—	20,0
Innsetvatn						
(inntak)	298,0	301,0	298,0	3,0	—	3,0

II. Overføringer:

Avløpet fra 29 km² av Mouldajokkas nedbørfelt overføres fra kote 613,5 til Irgasjavrrer og videre — sammen med avløpet fra 20 km² av dennes partielle felt fra kote 657,0 — til Altevatn.

Avløpet fra 70 km² av Salvasskarelvass nedbørfelt fra kote 536,0 overføres til Altevatn.

Avløpet fra 81 km² av Straumslitverrelv nedbørfelt fra kote 320,5 føres inn på driftstunnelen for Straumsmo Kraftverk.

Høydene refererer seg for Mouldajokka og Irgasjavrrer vedkommende til N. G. O.'s rektangelkart, men for øvrig til Vassdragsnivellment L. nr. 418 og dettes fastmerke F. M. 2 B med høyden 312, 632 m o. h.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommene i vassdraget nedenfor dammen så vidt mulig ikke økes. Heller ikke må lågvassføringen forminskes til skade for andres rettigheter og A/S Bardufoss Kraftlags tilatte regulerings-effekt må ikke forringes. For øvrig kan vannslippingen foregå etter statens kraftverkers behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som tilsettes av Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet. Hovedstyret for vassdragsvesenet bestemmer hvor damvokteren skal bo, og om han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påses at flomløpet ikke hindres av is eller lignende, og at dam og reguleringsluker til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander, og eventuelt observeres og noteres nedbørmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til reguleringsanleggenes eiere, men med plikt for disse til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.»

Departementet vil anbefale at det blir fastsatt reguleringsbestemmelser for innføring av Straumslitverrelv på driftstunnelen for Straumsmo Kraftverk og at det blir fastsatt manøvreringsreglement for den samlede regulering av Altevatn samt for overføring m. v. for Innset og Straumsmo kraftverker som gjeldende inntil videre.

Det forutsettes som vanlig at departementet kan samtykke i mindre planendringer og foreta de korreksjoner i manøvreringsreglementet som måtte følge av disse.

Industridepartementet

tilrår:

1. Det fastsettes reguleringsbestemmelser for innføring av Straumslitverrelv på driftstunnelen for Straumsmo Kraftverk i Troms fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 7. februar 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for den samlede regulering av Altevatn samt for overføring m. v. for Innset og Straumsmo kraftverker i samsvar med det utkast som er inntatt i ovennevnte tilråding fra Industridepartementet som gjeldende inntil videre.

6. Hunsfoss Fabrikker.

(Konsesjon på leie av inntil 5 800 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 7. mars 1969.

I anledning av søknad av 25. juni 1968 fra Hunsfoss Fabrikker om konsesjon på leie av inntil 5 800 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk har Hovedstyret for Vassdrags- og

Elektrisitetsvesenet i brev av 18. februar 1969 gitt følgende uttalelse til departementet:

«Hunsfos Fabrikker, søknad av 25. juni 1968 om fornyelse av konsesjon på kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk (VAE).

1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 29. april 1959 og departementets brev av 19. november 1963 og 30. oktober 1964 er Hunsfos Fabrikker gitt tillatelse til å leie tilsammen inntil 5 500 kW primakraft og 32 000 kW spillkraft fra VAE med tidsbegrensning til 1. juli 1968.

I brev herfra av 7. juni 1968 ble selskapet minnet om konsesjonens utløp og bedt søke om fornyelse snarest mulig, hvis kraftleieforholdet skulle fortsette.

2. Søknad av 25. juni 1968.

Ved brev hit av 25. juni 1968 har Hunsfos Fabrikker under henvisning til brevet herfra av 7. juni 1968 søkt om fornyelse av konsesjonene. Søknaden har slik ordlyd:

«Fra 1. juli i år inngår vi ny avtale med Vest-Agder Elektrisitetsverk om følgende kraftleveranser:

5 800 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft, og vi søker derfor om fornyelse av vår konsesjon for disse kraftmengder.

Kontraktene vil ikke foreligge i undertegnet stand før i slutten av juli i år.

Samtidig vil vi få meddele at ingen av våre aksjonærer har over 35 pst. av samtlige aksjer. Alle aksjonærer er norske statsborgere.

Vårt styre består av:

Direktør Per M. Hansson,
H.rettssadv. Ole A. Bachke,
Direktør O. W. Brand,
Direktør S. Walter Rostoft,
(Permittert så lenge han har sete i Kongens Råd.)
Adm. direktør T. R. Jarlsby.»

I brev herfra av 1. juli 1968 ble selskapet bedt innsende de nye kraftleiekontrakter så snart de måtte være undertegnet og i brev av 2. oktober 1968 ble selskapet minnet om innsendelse av kontraktene samtidig som en ba innsendt erklæring fra selskapets styre overensstemmende med § 24, annet ledd i ervervsloven, for så vidt styrets sammensetning måtte være en annen enn ved sist innsendte erklæring. Som svar herpå er mottatt brev av 31. januar d. å., sålydende:

«Under henvisning til Deres brev av 2. oktober 1968 oversender vi herved fotostatkopier av kontraktene på prima- og spillkraft.

Videre følger den ønskede erklæring fra Styret overensstemmende med § 24, annet ledd i den alminnelige konsesjonslov av 1917.»

3. Kraftleiekontraktene.

3.1. Primakraft.

I henhold til foreliggende kontrakt av 23./29. januar 1969 har VAE påtatt seg å levere til Hunsfos Fabrikker 5 500 kW primakraft, forhøyet til 5 800 kW fra 1. oktober 1968.

Kraften skal leveres som 3-faset vekselstrøm med 5 kV spenning i nåværende transformertorkiosk. For måling av forbruket har VAE oppstilt nødvendige måleapparater.

For kraften skal betales kr. 192 pr. kW/år fra 1. juli 1968 ved en brukstid på inntil 7 200 timer og vanligvis jevnt fordelt over året.

Fra 1. oktober 1968 skal brukstiden være 7 600 timer pr. år og prisen kr. 198 pr. kW/år.

Kontrakten gjelder fra 1. juli 1968 og er for begge parter bindende til 30. juni 1969.

3.2. Spillkraft.

Ifølge annen kontrakt av 23./29. januar 1969 har VAE rett til å levere og Hunsfos Fabrikker plikt til å anvende om året inntil 32 000 kW spillkraft til dampproduksjon i den utstrekning VAE til enhver tid etter egen bedømmelse har spillkraft disponibel og Hunsfos Fabrikker kan utnytte kraften. Selskapet er dog ikke forpliktet til å ta imot et kvantum som betinger en ugunstig belastning på oljekjelene. Kraftleveringen skal således når som helst kunne reduseres eller avbrytes, men VAE skal dog så vidt mulig gi Hunsfos Fabrikker varsel så tidlig at den brenselfyrtet kjele kan fyres opp og tas i drift uten å avbryte selskapets produksjon. VAE skal så vidt mulig på forhånd i god tid varsle selskapet om forandringer i kraftleveringen, og slike forandringer skal fortrinnsvis finne sted i ukeskifte. Hunsfos Fabrikker har rett til å utnytte sitt elektriske dampanlegg ved hjelp av egen kraftproduksjon fullt ut før VAE har krav på spillkraftlevering.

For levert spillkraft skal betales en pris som er basert på prisen for fyringsolje.

Også denne kontrakt er gjensidig bindende i ett år, regnet fra 1. juli 1968.

4. Avgitte uttalelser.

4.1. Departementets Industriavdeling

har på foranledning uttalt, at den ikke har noe å bemerke til at konsesjon blir gitt og har ikke foreslått spesielle vilkår, jfr. departementets brev hit av 22. juli 1968 — jnr. ID.1666/68 IDV.

4.2. Vennesla herredsstyre

har i møte 2. september 1968 etter innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt å

anbefale, at Hunsfos Fabrikker får konsesjon på leie av 5 800 kW primakraft og 32 000 kW spillkraft fra VAE.

4.3. Fylkesmannen i Vest-Agder

har i påtegning hit av 30. september 1968 meddelt, at det heller ikke fra fylkesmannens side er noe å innvende mot at søknaden blir imøtekommet.

5. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kongelig resolusjon av 29. april 1959 ble Hunsfos Fabrikker gitt tillatelse til å leie inntil 3 000 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft fra VAE. Tillatelsen som var tidsbegrenset til 1. juli 1968, var gitt med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten på kr. 1 pr. kW av den primakraft hvorav det i henhold til kontrakten om leie av primakraft betales leie. Vilkåret om 10 pst. kraftavståelse til kommuner var sløyfet. For øvrig var tillatelsen gitt på da vanlige vilkår.

Ved departementets brev av 19. november 1963 ble selskapet gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 2 000 kW primakraft fra VAE. Tillatelse ble gitt på samme vilkår som den tidligere kraftleiekonsesjon av 29. april 1959. Avgiftssatsen for de ytterligere 2 000 kW ble imidlertid forhøyet til kr. 1,50 pr. kW/år. Dessuten ble vilkåret om norske funksjonærer og arbeidere sløyfet.

Ved brev av 30. oktober 1964 fikk selskapet tillatelse til å leie ytterligere inntil 500 kW primakraft fra VAE. Tillatelsen ble gitt på samme vilkår som den utvidede konsesjon av 19. november 1963.

Avgiften til staten i henhold til de tre konsesjoner er betalt til og med for året 1968. For 1968 er betalt kr. 6 750.

Ifølge den foreliggende kontrakt om spillkraft skal den bare leveres i den utstrekning VAE til enhver tid etter egen bedømmelse har spillkraft disponibel og Hunsfos Fabrikker kan utnytte kraften.

Både spillkraftkontrakten og primakraftkontrakten er som nevnt gjensidig bindende i ett år, regnet fra 1. juli 1968. Kontraktene inneholder ingen bestemmelse om hvorvidt de også skal gjelde utover denne tid. Selskapet ved teknisk direktør Egil Lie har imidlertid opplyst hit underhånden, at det er partenes forutsetning, at kraftleveringen skal fortsette også etter 1. juli 1969 og at forhandlinger om nye kontrakter vil bli tatt opp i løpet av våren 1969. De nye kontraktene — som antagelig vil gjelde for en 5-års periode — er forutsatt å ville omfatte de samme kraftkvanta som de nå inngåtte kontrakter. Kraft-

prisen kan imidlertid tenkes å bli gjenstand for visse endringer. Selskapet er herfra gjort oppmerksom på, at kopi av de nye kontraktene blir å innsende såsnart de måtte være inngått.

Søknadene har vært forelagt departementets Industriavdeling, Vennesla herredsstyre og fylkesmannen i Vest-Agder, som anbefaler konsesjon gitt som søkt om.

6. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot det nye kraftleieforhold og vil rå til at Hunsfos Fabrikker gis ny tillatelse til å leie inntil 5 800 kW primakraft (tidligere 5 500 kW) og inntil 32 000 kW spillkraft (som før) fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke utover en 10-års periode — som vanlig — regnet fra 1. juli 1968.

For øvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige meddelt på samme betingelser som konsesjonen av 30. oktober 1964, herunder med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner foreslås fortsatt sløyfet, idet kraftleverandøren er et interkommunalt elektrisitetsverk med bl. a. Vennesla kommune — hvor bedriften er beliggende — som eier. Det vises ellers til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Sakens dokumenter, herunder erklæring av 8. oktober 1968 fra selskapets styre vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 17./18. februar 1969.»

Departementet skal bemerke:

Hunsfos Fabrikker er et aksjeselskap, og det foreligger erklæring fra styret i samsvar med lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 24, annet ledd.

De ved kongelig resolusjon av 29. april 1959 og ved Industridepartementets brev av 19. november 1963 og av 30. oktober 1964 gitte kraftleiekonsesjoner for A/S Hunsfos Fabrikker, som omfattet leie av tilsammen 5 500 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk, utløp 1. juli 1968.

De med den foreliggende konsesjonssøknad fremlagte kraftleiekontrakter begge datert 23./29. januar 1969 mellom Hunsfos Fabrikker og Vest-Agder Elektrisitetsverk omfatter leie av henholdsvis inntil 5 800 kW prima-

kraft og 32 000 kW spillkraft. Kontraktene gjelder for ett år regnet fra 1. juli 1968, men partene har forutsatt at kraftleieforholdet skal fortsette også utover 1. juli 1969.

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til Hovedstyret rå til at Hunsfoss Fabrikker gis den omsøkte konsesjon på leie av inntil 5 800 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk for en 10-års periode regnet fra 1. juli 1968 slik at den utløper 30. juni 1978, og for øvrig på vilkår i det vesentlige som foreslått av Hovedstyret, bl. a. om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig benyttes.

Departementet vil foreslå konsesjonen gitt på følgende vilkår:

«1. *Leietid.*

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. juli 1978.

2. *Selskapets styre.*

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal for et flertalls vedkommende bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. For-

utsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

7. *Avgift.*

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten fra og med 1. juli 1968

en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{kWh}{8\ 760} = kW$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet forutsetter at kopi av eventuelle nye kraftleiekontrakter som måtte bli inngått med Vest-Agder Elektrisitetsverk om fortsatt kraftleie utover 1. juli 1969, blir innsendt til Vassdragsvesenet så snart de foreligger.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt Hunsfoss Fabrikker vil trenge røykskadekonsesjon etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Hunsfoss Fabrikker å leie inntil 5 800 kW primakraft og inntil 32 000 kW spillkraft fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på de vilkår og under den forutsetning som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 7. mars 1969.

7. Elektrokemisk A/S.

(Forhøyelse av aksjekapitalen.)

Industridepartementets tillatelse 22. april 1969.

Deres brev av 23. mars d. å. Stb/ASD.

I medhold av § 36 i ervervsloven av 14. desember 1917 og bemyndigelse gitt ved kon-

gelig resolusjon av 19. desember 1958 tillates Elektrokemisk A/S å forhøye aksjekapitalen fra nåværende pålydende kr. 64 350 000, med kr. 10 725 000 fordelt på 214 500 aksjer à kr. 50.

Adgang til å tegne aksjer i selskapet vil være underkastet de bestemmelser som følger av konsesjonslovgivningen og bestemmelser fastsatt i medhold av denne.

8. A/S Hafslund.

(Utvidelse av grunnkapitalen.)

Industridepartementets tillatelse 7. mai 1969.

I medhold av ervervsloven av 14. september 1917 § 36, annet ledd og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 19. desember 1958 tillates Aktieselskapet Hafslund å forhøye aksjekapitalen med 8 mill. kroner fra 42 mill. kroner ved utstedelse av nye aksjer.

Det vises til selskapets søknad av 18. april d. å. Det er ikke knyttet spesielle vilkår til tillatelsen.

9. A/S Granfos Brug Ltd.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 9. mai 1969.

Selskapets søknad av 1. oktober 1968 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Granfos Brug Ltd. konsesjon på leie av inntil 2 000 kW fra Bærum Elektrisitetsverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder for den tid A/S Granfos Brug, Ltd. måtte leie inntil 2 000 kW fra Bærum Elektrisitetsverk, jfr. kontrakt mellom partene av 2. november 1957, dog ikke lenger enn til 1. januar 1975.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Aksjene i selskapet kan ikke eies av andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller — med vedkommende departements godkjenning — andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse om dette skal påføres aksjene i det norske, engelske, franske og tyske språk.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene

når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten fra og med året 1969 en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter

$$\text{formelen: } \frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i konsesjonsvilkårenes pkt. 7 bes innbetalt til

hovedkassereren i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

10. A/S Rjukanfos.

(Tillatelse til leie av ytterligere 18 000 kW fra Svælgfos Kraftverk.)

Kgl. res. av 9. mai 1969.

A/S Rjukanfos søkte ved skrivelse av 27. april 1964 konsesjon på leie av ytterligere 18 000 kW fra Svælgfos Kraftverk.

Søknaden ble sendt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet til uttalelse, som er mottatt ved skrivelse av 3. desember 1965.

Uttalelsen er sålydende:

«Med Industridepartementets påtegning av 4. mai 1964 (J.nr. 1187/64 IDV) har en mottatt til uttalelse ovennevnte søknad fra A/S Rjukanfos om leie av ytterligere 18 000 kW fra Svælgfos Kraftverk.

Søknaden lyder:

«Vi tillater oss herved på vegne av vårt datterselskap A/S Rjukanfos å søke om konsesjon i henhold til Lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. 4 på leie av ytterligere 18 000 kW fra Svælgfos Kraftverk som tilhører oss og vårt datterselskap A/S Svælgfos (i forholdet 70,6:29,4). Denne kraftmengde kommer i tillegg til de inntil 66 000 kW som A/S Rjukanfos har fått konsesjon til å leie ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960, jfr. St. prp. nr. 127 for 1959—60.

Dette leieforhold vil bli gjort gjeldende med virkning fra sommeren 1965 da ammoniakfabrikken ved Notodden Salpeterfabriker vil bli nedlagt. Beslutningen om å nedlegge denne fabrikk henger meget nøye sammen med den tekniske og økonomiske utvikling i de senere år som etter hånden har gjort det åpenbart at den gamle elektrolytiske prosess for fremstilling av ammoniakk ikke lenger er konkurransedyktig med de nye metoder basert på olje og naturgass som råstoff for prosessen. Ammoniakkfabrikken på Notodden har en kapasitet på bare 12 000 tonn N pr. år. Dette er etter dagens forhold en altfor liten enhet til at fabrikk kan drive konkurransemessig med de nåværende priser.

Beslutningen om å nedlegge fabrikk hen-

ger også nøye sammen med at vi i 1964 og 1965 vil få et betydelig tilskudd av ammoniakk gjennom vår avtale med Norsk Koksverk A/S (40 000 tonn pr. år) og ved anlegget av den nye ammoniakfabrikken etter oljeforgassingsmetoden på Herøya (10 000 tonn pr. år). Disse tilførsler vil øke de samlede ammoniaktilførsler til våre videreførelsesanlegg med ca. 40 pst. til i alt 470 000 tonn N. Dette overstiger de kalkulerede salgsmuligheter i de nærmeste år fremover, og det er i denne situasjon nødvendig å nedlegge den minst lønnsomme produksjon.

Vår selvkost i ammoniakfabrikken på Notodden ligger på ca. det 4-dobbelte av de marginale produksjonsomkostninger i oljeforgassingsanlegget på Herøya hvis man baserer seg på en kraftpris på 2,3 øre. Men selv om man skulle legge til grunn en så vidt lav kraftpris som 1 øre pr. kWh, blir ammoniakk fra Notodden ca. 2,5 ganger så dyr som den som kan leveres fra oljeforgassingsanlegget. Den årlige besparelse ved å overføre Notodden Salpeterfabrikens ammoniakproduksjon til oljeforgassingsanlegget på Herøya er av størrelsesorden kr. 5 000 000 pr. år.

Nedleggingen av fabrikk vil berøre 50—60 mann, men disse vil bli tilbudt arbeid ved Eidanger Salpeterfabriker. Saken var drøftet i det lokale produksjonsutvalg, og de som berøres har således rikelig tid til å innstille seg på forandringer.

Ved nedleggelsen vil vi få til disposisjon i alt 18 000 kW som i dag forbrukes av ammoniakfabrikken. Dette kraftkvantum som leveres fra Svælgfos Kraftverk, ønsker vi å benytte i våre anlegg på Herøya hvor de stadige utvidelser, særlig innen magnesium og PVC (karbid)-sektoren, krever en stadig økning av krafttilførselen. Da Eidanger Salpeterfabriker på Herøya tilhører vårt 100 pst. datterselskap A/S Rjukanfos, mens Svælgfos Kraftverk tilhører oss (samt vårt 100 pst. datterselskap A/S Svælgfos), vil det i forbindelse med denne overføring oppstå et forhold som etter de tidligere bestemmelser av departementet kommer inn under konsesjonsbestemmelsene for kraftleieavtalen.

Vi har i den anledning utarbeidet vedlagte avtale som er undertegnet av partene.

Avtalen er slik utformet at den erstatter den tidligere kontrakt av 17. februar 1960 om leie av inntil 66 000 kW.

Vi kan for øvrig opplyse at Svælgfos Kraftverk har en produksjon på 90 000 kW ved maksimal vannføring og en middeleffekt på 57 000 kW.

Av denne produksjon vil i alt ca. 6 000 kW bli anvendt på Notodden, dels til drift av fabrikkens maskineri, dels for leveranser til private og offentlige kraftavtagere i distriktet.

Overføringen til Herøya vil således omfatte:

Ved maksimal vannføring	90 000 kW - 6 000 kW = 84 000 kW
Ved middeleffekt	57 000 kW - 6 000 kW = 51 000 kW

Generaldirektør Rolf Østbye er enestyre i A/S Rjukanfos.»

Sammen med søknaden er det vedlagt kopi av kraftleiekontrakt av 27. april 1964 mellom partene som skal erstatte den tidligere kraft-

leiekontrakt av 17. februar 1960 om leie av inntil 66 000 kW fra Svælgfos Kraftverk.

Paragraf 1 i kontrakten lyder slik:

«Hydro leier til A/S Rjukanfos den til enhver tid ledige kraft fra Svælgfos III kraftstasjon utover 6 000 kW som forbrukes i Notodden Salpeterfabrikker.

Kraftuttaket er begrenset oppad til 84 000 kW.»

Kontrakten gjelder på ubestemt tid, men etter pkt. 4 kan hver av partene si opp avtalen med 1 måneds varsel.

Videre har en med departementets påtegnning av 21. mai 1964 (J.nr. 1361/64 IDV) motatt kopi av brev av 15. mai 1964 fra Industridepartementet, Industriavdelingen sålydende:

«Vassdragsavdelingens oversensendelse av 4. mai 1964 med fotokopi av kraftleiekontrakten.

Vedlagt oversendes gjenpart av et notat av 8. mai 1964 utarbeidet i avdelingen i anledning denne sak.

Med henvisning til de opplysninger og vurderinger som fremgår av notatet, vil Industriavdelingen tilrå at søknaden innvilges på i prinsippet de samme betingelser som den ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960 gitte konsesjon til A/S Rjukanfos på kraftleie.»

Det nevnte notat av 8. mai 1964 lyder:

«Norsk Hydro søker i brev av 27. april 1964 på vegne av sitt datterselskap A/S Rjukanfos om konsesjon om leie av 18 000 kW fra Svælgfos Kraftverk, i tillegg til de inntil 66 000 kW som A/S Rjukanfos fikk konsesjon til å leie ved kongelig resolusjon av 7. juni 1960.

Vassdragsavdelingen ber i påtegnning av 4. mai 1964 om Industriavdelingens uttalelse i saken.

Bakgrunnen for søknaden er Hydros tidligere kjente beslutning om å nedlegge sin ammoniakkeproduksjon på Notodden når ammoniakleveringene fra Norsk Koksverk A/S er kommet i gang og ammoniakkeproduksjon etter oljeforgassingsmetoden er startet på Herøya. Hydro opplyser i søknaden at ammoniakkeproduksjonen på Notodden vil bli nedlagt sommeren 1965. Den kraft som Hydro da vil få til disposisjon på Notodden — 18 000 kW — ønsker selskapet å bruke i sin ekspanderende virksomhet på Herøya.

Norsk Hydro gir i søknaden opplysninger om årsaken til selskapet har funnet å måtte gå til nedlegging av sin nitrogenproduksjon på Notodden som jo er det sted der Hydro kort etter århundreskiftet startet sin nitrogenproduksjon i industriell målestokk. I korthet er årsaken den at nitrogenproduksjon av størrelsesorden 12 000 tonn N årlig basert på elektrolysemetoden ikke er konkurransedyktig i forhold til produksjon etter oljeforgassingsmetoden (eller i større enheter etter elektrolysemetoden med billig kraft). Det gis i søknaden nærmere opplysninger om dette forhold og det konkluderes med at den årlige besparelse for selskapet ved å overføre ammoniakkeproduksjonen på Notodden til oljeforgassingsanlegget på Herøya er av størrelsesorden kr. 5 000 000 pr. år.

Overføringen kan således betraktes som en rasjonalisering ved å nedlegge den minst lønn-

somme produksjonsenhet innen selskapets nitrogenproduksjon, samtidig som selskapets totale nitrogenproduksjon utvides ved å starte ammoniakkeproduksjon på Herøya etter en mer lønnsom metode. Dertil skal Hydro overta ammoniakkeproduksjonen fra Norsk Koksverk A/S.

Siden omkring 5/6 og etter hvert mer av Norsk Hydros nitrogenprodukter eksporteres og da konkurransen på eksportmarkedene er hard og må ventes å skjerpes ytterligere, er det for selskapet og også ved en helhetsvurdering av betydning å kunne gjennomføre denne rasjonalisering. Men for Notodden og omliggende distrikter vil den kunne svekke næringsgrunnlaget.

Ved tidligere overføringer av produksjon fra Notodden har selskapet gjort anstrengelser for å sikre sysselsettingen på stedet ved å overføre eksisterende eller starte nye bedrifter på Notodden. I midten av 30-årene ble således selskapets sekkefabrikk reist på Notodden. Den ble for øvrig i 1954 gjenstand for en omfattende rasjonalisering hvorved ca. 200 mann etter hvert ble overført til selskapets annen virksomhet på Notodden. I 1954 ble også selskapets sentralverksted anlagt på Notodden og i 1959 oppførte selskapet en ny fabrikk på stedet for produksjon av laminater.

I søknaden er opplyst at nedleggingen av nitrogenproduksjonen på Notodden vil berøre 50—60 mann og at disse vil bli tilbudt arbeid ved bedriftene på Herøya. Det regnes således ikke med samtidig kompenserende sysselsetting i selskapets regi på Notodden. Det må vel forutsees at byen og distriktet vil reagere på en ordning som således svekker det eksisterende næringsgrunnlag. Departementets standpunkt bør vel imidlertid være at hensynet til nitrogenindustriens konkurransevne som eksportindustri bør tillegges overveiende vekt, men at det på den annen side gjøres anstrengelser for å skaffe kompenserende sysselsetting til byen og distriktet.

Det fremgår av søknaden at Svælgfos Kraftverk har en produksjon på 90 000 kW ved maksimal vannføring og at 6 000 kW av verkets produksjon fortsatt vil bli anvendt på Notodden slik at overføringen til Herøya vil omfatte 84 000 kW. Hva angår de nevnte 6 000 kW viser en til vedlagte St. prp. nr. 127 for 1959—60, side 8, 2. spalte der det er gitt oppgave over den del av kraftproduksjonen i Svælgfos III som nyttes i Notodden og Heddal. Det fremgår herav at i alt 5 500 kW ble anvendt i 1960 utenom forbruket ved Notodden Salpeterfabrikker.

Det må regnes med at eventuell kompenserende industri på stedet vil få behov for kraft. Det kan også være mulig at de nåværende avtakere utenom salpeterfabrikken kan få økt kraftbehov. En går ut fra at slikt økt behov vil kunne dekkes til samme pris fra statens kraftverker, idet en viser til uttalelser herom i ovennevnte stortingsproposisjon.

Det fremgår av søknaden at de 18 000 kW som søknaden gjelder kommer i tillegg til de inntil 66 000 kW som A/S Rjukanfos fikk konsesjon til å leie ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960. En antar at det vil være naturlig at de 18 000 kW i tilfelle konsederes enten som tillegg til konsesjonen for de 66 000 kW på de samme betingelser, også hva angår konsesjonstidens lengde, eller at det gis ny kon-

sesjon for 84 000 kW på i prinsippet de samme betingelser til avløsning av den tidligere gitte konsesjon vedrørende Svelgfos—Lienfos.»

Konsesjonskomitéen i Notodden har den 12. oktober 1964 gitt slik uttalelse til rådmannen:

«Svelgfos Kraftverk produserer ved max. vannføring 90 000 kW. Ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960, jfr. St. prp. nr. 127 for 1959—60, er det gitt konsesjon på overføring av 66 000 kW av denne produksjon, til bruk ved Norsk Hydros fabrikk i Eidanger. Det søkes nå om konsesjon på overføring av ytterligere 18 000 kW til total mengde = 84 000 kW. Ved alle tidligere søknader om konsesjon fra Norsk Hydro på overføring av kraft til bruk ved fabrikkene i Eidanger, har disse voldt stor bekymring i Notodden og omland. Under behandlingen av selskapets siste søknad, daterert 22. mars 1957, ble situasjonen ansett for å være ytterst alvorlig for Notodden, og saken ble meget inngående behandlet, bl. a. i konferanse med Norsk Hydros hovedkontor. Resultatet av kommunens behandling ble dengang et betinget svar: kort konsesjonstid ca. 5 år. Konsesjonen ble imidlertid gitt for den søkte overføring av ca. 66 000 kW fram til 1984.

Da Norsk Hydros produksjon stadig ekspanderer både i produkter og mengde, har en i Notodden hatt både ønske og håp om, at det kunne være hensiktsmessig for selskapet å legge ny produksjon til stedet. Selskapets fabrikkområde — som vel er det best egnede i byen, kunne dermed bli bedre utnyttet, og antall sysselsatte kunne opprettholdes eller helst vise stigende tendens.

Motiveringen for selskapets foreliggende søknad om utvidet kraftoverføring, har dessverre ikke noe positivt i slik retning.

Blir den innvilget, synes det allerede nå klart å ville føre med seg betydelige økonomiske vansker for Notodden kommune.

Ut fra det som ovenfor er anført tillater nemnda seg å avgi slik innstilling:

Søknaden anbefales ikke innvilget.»

Notodden formannskap behandlet konsesjonskomitéens uttalelse i møte den 26. november 1964. Av utskrift fra møteboken hitsettes:

«Egil Bergsland foreslo at det nedsettes et utvalg til å utarbeide et forslag til betingelser som bør stilles ved en anbefaling av konsesjon og foreslo som medlemmer av dette utvalg: rådmannen, Magne Kurdøl og Jan Augustsen.

Vedtaket: Egil Bergslands forslag ble enstemmig vedtatt.»

Det nedsatte utvalg behandlet saken i møte den 2. desember 1964 og fremsatte følgende forslag til vedtak:

«Notodden kommune vil ikke motsette seg at konsesjon gis under forutsetning av at Norsk Hydro mest mulig utvider sin industri eller legger ny industri som ikke er kraftslukende til Notodden.

Konsernet har byens beste industriarealer med tilknytning til veg, jernbane og skipstransport, og er beskjeftigelsesmessig og økonomisk en så viktig faktor i byens eksistensgrunnlag at nedleggelse av gammel industri må kompenseres ved ny industri hvis ikke kommunen skal komme i alvorlige vanskeligheter.

Kommunen vil også forutsette at konsesjonen kompenseres f.eks. ved en levering til Notodden El.verk av ca. 3 000 kW til gunstige betingelser.»

Notodden formannskap behandlet saken på nytt i møte den 7. januar 1965. Utskrift av møteboken lyder:

«Rådmannen tilrår at konsesjonssaken må fremmes for bystyret med den innstilling fra 3-mannsutvalget, avgitt i møte den 2. desember 1964, som foreligger og at de videre kontaktsforhandlinger overlates til Notodden el.verk.

Vedtaket: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Konsesjonskomitéen kontaktes med spørsmål om den ønsker å endre sin tidligere innstilling etter den nye situasjon som er oppstått.»

Konsesjonsnemnda har fått saken til ny behandling i møte den 1. februar 1965 der det ble fattet følgende vedtak:

«Konsesjonsnemnda opprettholder sitt vedtak i møte den 12. oktober 1964.

3-mannsutvalget har så vidt en kan se ikke tilført saken noe nytt. En finner ikke at en kontrakt om strømlevering på forholdsvis gunstige vilkår kan endre det vesentlige i denne sak.

Kraftproduksjonen i distriktet er grunnlaget for byens eksistens og videre utvikling.

En overføring av den siste rest av den kraftmengde som i dag produseres ved Svelgfos Kraftverk til andre distrikter, uten tilsagn om ny industri her på stedet, må nemnda se som en svært betenkelig utvikling.»

Notodden bystyre har i møte den 11. februar 1965 vedtatt formannskapets innstilling av 7. januar 1965 med 50 mot 2 stemmer.

Fylkesmannen i Telemark har i påtegning av 12. mars 1965 uttalt:

«Etter omstendighetene finner jeg å kunne tilrår at den søkte konsesjon blir gitt idet jeg forutsetter at det blir tatt de nødvendige omsyn til det som er anført i kommunestyrets uttalelse.»

Vedtaket i Notodden bystyre er forelagt A/S Rjukanfos som i brev av 9. april 1965 har uttalt:

«Med Deres skrivelse av 1. ds. har vi motatt de uttalelser som ble avgitt av de kommunale institusjoner i forbindelse med behandlingen av denne sak i Notodden bystyre.

Vi har intet vesentlig å bemerke, idet bystyret jo har anbefalt konsesjonen gitt under

forutsetning av at vi påtar oss nærmere omhandlede kraftlevering til Notodden Elektrisitetsverk. I den anledning vedlegger vi til Deres orientering kopi av vår skrivelse til Notodden kommune av 21. desember f. å., hvori tilbys Notodden kommune en sådan strømleveringskontrakt. Vi har senere hatt en konferanse med Notodden Elektrisitetsverk og kan meddele at saken i prinsippet er i orden under forutsetning av at vi oppnår konsesjon på akseptable betingelser.

Når det gjelder uttalelsene om at nedleggelse av gammel industri bør kompenseres med ny industri, er det som det fremgår av vår konsesjonssøknad, ikke mulig på konkurransemessig basis å drive ammoniakkproduksjon på Notodden. Annen kraftkrevende industri vil heller ikke på grunn av de økede transportomkostninger kunne henlegges dit på økonomisk regningssvarende basis. Vi har imidlertid i årene etter krigen utbygget et sentralverksted og en laminatfabrikk på Notodden, og Notodden Salpeterfabriker beskjeftiger i dag ca. 820 personer, et større tall enn de noen gang var oppe i før laminatfabrikken ble bygget. Ved nedleggelse av ammoniakkfabrikken vil riktignok 50—60 av disse bli overflødige, men vi har i våre disposisjoner for laminatfabrikken og sentralverkstedet tatt hensyn til dette slik at ingen av disse blir sagt opp med mindre de er rent midlertidig inntatt med tanke på avviklingen.

For øvrig kan vi opplyse at vi på grunn av de sviaktende ammoniakkleveranser fra Koksverket i Mo har vært nødt til å endre våre nedleggelsesplaner noe slik at ammoniakkfabrikken på Notodden iallfall vil bli drevet til 1. juli 1966. Ytterligere drift vil være avhengig av om ammoniakkfabrikken i Mo kommer i stabil produksjon, men drift utover 1. juli 1967 vil etter den oversikt vi nå har, ikke under noen omstendighet kunne komme på tale.

Av hensyn til opprettelse av kraftkontrakten med Notodden Elektrisitetsverk og også av hensyn til andre større kraftdisposisjoner i Telemark som vil bli tatt opp i nær fremtid, vil vi være takknemlige for å få denne konsesjon utstedt snarest mulig.»

Med brevet er det vedlagt en gjenpart av brev av 21. desember 1964 fra A/S Rjukanfos til Notodden kommune sålydende:

«Vi refererer til konferanse på vårt kontor den 16. ds. med rådmann Torgersen og el-verksbestyrer Grønhaug. Herunder fremkom De med anmodning om å etablere en strømleveringskontrakt mellom Norsk Hydro og Notodden Kommune på 3 000 kW til en rimelig pris som kompensasjon for at kommunen skal anbefale A/S Rjukanfos' søknad om konsesjon på leie av ytterligere 18 000 kW fra Svælgfos Kraftverk.

Under forutsetning av at vi får konsesjon på for oss akseptable betingelser finner vi å kunne gå med på Deres forslag således:

1. Det opprettes en strømleveringskontrakt for opptil 3 000 kW med brukstid 6 000 timer pr. år, dvs. opptil 18 mill. kWh pr. år levert ved generatorspenning i Svælgfos Kraftverk, til en pris av 1,5 øre/kWh. I dette kraftkvantum inngår den gamle

strømleveringskontrakt mellom Norsk Hydro og Heddal Kommune på 1 250 kW som er overtatt av Notodden Kommune i og med kommunesammenslutningen.

2. Da Notodden Kommunale el.verk uttar sin kraft over SKK's 60 kV-nett i Lienveien, må Notodden Kommune opprette avtale med SKK om overføring av kraften fra Svælgfos Kraftverk til Lienveien. Vi opprettholder reservemulighet for direkte leveranse fra Svælgfos til Lienveien med generatorspenning.
3. Den nåværende 10 kV-linje fra Svælgfos Kraftverk til Heddal kobles om slik at den blir matet over Notodden el.verks kabelnett fra Lienveien.
4. Vår leveranse av konsesjonskraft til enkelte abonnenter på Notodden overtas av Notodden Kommunale el.verk mot tilsvarende gratis kraftleveranse fra oss i tillegg til de under punkt 1 nevnte 18 mill. kWh/år.
5. Kontrakten gjøres gjeldende for samme tid som A/S Rjukanfos oppnår konsesjon for overføring av kraft fra Svælgfos Kraftverk. Den i punkt 1 nevnte pris 1,5 øre pr. kWh, er fast i 5 år, hvorefter den reguleres i samsvar med eventuelle reguleringer i våre øvrige kraftleveringskontrakter med kommunale kraftverk (Vest-Telemark, Rauland og Tuddal).

Hvis De finner å ville gå inn for en kraftleveringsavtale på ovennevnte betingelser, bør vi komme sammen for å drøfte de nærmere tekniske detaljer før kontrakten utformes endelig. Vi imøteser med interesse Deres nærmere meddelelse.»

A/S Rjukanfos fikk ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960 konsesjon på leie av inntil 66 000 kW av den til enhver tid ledige kraft i kraftstasjonen Svælgfos III, tilhørende Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 17. februar 1960 mellom Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab og A/S Rjukanfos står ved makt, men ikke lenger enn til 23. desember 1984.

Nårværende søknad fra A/S Rjukanfos om ytterligere leie av inntil 18 000 kW fra Svælgfos III bør formentlig gis som en tilleggs-konsesjon til den ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960 allerede gitte konsesjon på leie av inntil 66 000 kW.

NVE antar derved at saksbehandlingen blir forenklet idet en går ut fra at det kan vises til den tidligere behandling som ligger til grunn for den kongelige resolusjon av 17. juni 1960.

Hovedstyret har merket seg at Notodden kommune ikke vil motsette seg at konsesjon blir gitt under forutsetning av at Norsk Hydro mest mulig utvider sin industri eller legger ny industri som ikke er kraftslukende til Notodden.

Disse spørsmål sees imidlertid å være ut-

førlig omtalt i Industriavdelingens notat av 8. mai 1964 som er referert tidligere i saken.

Under henvisning hertil vil hovedstyret rå til at A/S Rjukanfos meddeles konsesjon på ytterligere leie av inntil 18 000 kW fra Svælgfos III på de samme vilkår som er fastsatt for konsesjon på leie av inntil 66 000 kW fra Svælgfos III gitt ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960.

Hovedstyret antar at nærværende søknad kan behandles uavhengig av en eventuell fremtidig søknad fra selskapet om overføring av kraft fra Rjukan til Herøya.

Behandlet i hovedstyremøte den 18. november 1965.»

Departementet skal bemerke:

Saken gjelder kraftleie mellom to av Norsk Hydros datterselskaper. Kraften skal overføres fra Notodden til Herøya som et ledd i rasjonalisering av Norsk Hydros produksjonsvirksomhet. Det er tanken å nedlegge ammoniakfabrikken ved Notodden Salpeterfabrikker. Dette er først blitt aktuelt i det siste.

En slik overføring av kraft rammes imidlertid av et stortingsvedtak av 1. juni 1934, da det ble henstillet til Regjeringen å forelegge Stortinget eventuelle søknader om kraftoverførsler fra Tinn og Notodden til andre distrikter.

Da det også kom søknad om kraftoverføring fra Rjukan til Herøya er disse to søknader kombinert og forelagt Stortinget ved St. meld. nr. 25 for 1967—68. Saken er behandlet i Stortinget 12. juni 1968 og vedtak fattet i samsvar med Innst. S. nr. 256.

Med hensyn til kraftleiekonsesjonen er det i innstillingen uttalt følgende:

«Komitéen er enig i forslaget om at A/S Rjukanfos får konsesjon på leie av ytterligere 18 000 kW fra A/S Svælgfos. Under behandlingen av denne sak hadde komitéen 1. april besøk av representanter for Notodden kommune som har pekt på de vansker struktur-rasjonaliseringen fører med seg for kommunen, og som bl. a. har gitt seg utslag i en vesentlig reduksjon i sysselsettingen.

Komitéen vil sterkt understreke at kommunen ikke alene makter å løse de oppgaver den står overfor i forbindelse med den nedbygging av Norsk Hydros virksomhet som foregår i Notodden. I første omgang bør en ta hensyn til kommunens interesser i de konsesjonsbetingelser som fastsettes for kraftleien. Departementet har foreslått at konsesjonen gis på samme betingelser som hovedkonsesjonen av 1960. Komitéen vil imidlertid peke på at situasjonen for Notodden kommune i dag er forverret i forhold til 1960. Dette må det tas hensyn til ved fastsettelsen av konsesjonsbetingelsene.

Komitéen mener videre at det som er sagt foran om Industridepartementets ansvar for samarbeidet og deknningen av utgiftene til ut-

arbeidelsen av en plan for videreutbyggingen av Rjukan-samfunnet også må kunne gjøres gjeldende for Notodden kommune.»

Det har imens vært forhandlet mellom kommunen og Norsk Hydro om kraftoverføringen. Det er særlig levering til kommunen av et nærmere bestemt kraftkvantum på rimelige vilkår som kommunen har vært interessert i og det er nå oppnådd enighet mellom partene om dette.

Med hensyn til det som ellers er anført i innstillingen har departementet mottatt følgende skrivelse av 7. januar 1969 fra Notodden kommune:

«I forbindelse med Stortingets behandling av saken vedrørende overføring av kraft fra Tinn og Notodden forstår en det slik, at vedtaket der går ut på at Tinn og Notodden skal behandles på like linje når det gjelder å skaffe nye arbeidsplasser. En ser nå at det er opprettet et sekretariat for Tinn med deltakelse fra Staten, Hydro og Tinn, som har til formål å lede den framtidige utvikling i kommunen.

Med den stadige nedtrapping av arbeidslivet på Notodden mener en at det ville være gunstig om en fikk opprettet et liknende sekretariat som i Tinn.

En tør herved anmode det ærede Departement om å ta et initiativ i saken.»

Industridepartementet har i brev av 8. februar 1969 meddelt at det vil være med i et Samarbeidsutvalg for Notodden kommune.

I brev av 6. februar 1969 har Notodden kommune søkt Industridepartementet om bevilgning, kr. 270 000, til dekning av utgifter i forbindelse med utarbeidelse av en utbyggingsplan for Notodden.

I begrunnelsen for søknaden pekes det blant annet på at kommunen i løpet av 4 år har mistet ca. 300 arbeidsplasser, og at man etter hvert må regne med en ytterligere reduksjon av beskjeftigelsen ved Norsk Hydro og andre større bedrifter i kommunen. Industridepartementet er for sin part innstilt på å imøtekomme søknaden og det er fremsatt proposisjon om bevilgning av midler slik kommunen har bedt om.

Departementet har også tatt initiativet til opprettelse av det nevnte samarbeidsutvalg.

I konsesjonen av 1960 er konsesjonsavgiften til kommuner fastsatt til kr. 1 pr. kWh. Departementet antar at denne avgift etter det foreliggende bør forhøyes til kr. 1,50 pr. kWh for det tilleggskvantum det her er tale om, og at man for øvrig inntar i konsesjonsvilkårene de nå praktiserte bestemmelser om søksmål etter naboloven og om bruk av norske varer.

Departementet vil på grunnlag av det foreliggende foreslå at den søkte tilleggs-konsesjon gis på de samme vilkår som hovedkonsesjo-

nen av 17. juni 1960, dog med de nedenfor anførte endringer.

Post 4 og 5 skal lyde:

«4. *Soksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker konsesjonæren energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte kan virke skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelse av ovennevnte lov.

Konsesjonæren plikter å gjennomføre de tiltak som er teknisk og økonomisk forsvarlig for å forebygge at skadelig røyk og gasser unnviker fra industrianleggene. Renseanlegg må være installert.

De tiltak som på denne måte blir truffet, fritar ikke konsesjonæren for erstatningsplikt for skade som allikevel måtte oppstå.

5. *Norske varer.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang legge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som

er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.»

Post 8 skal lyde:

«8. *Avgifter.*

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, erlegges en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. kW, og en årlig avgift til de kommuner som Kongen bestemmer kr. 1,50 pr. kW.

Avgiftene forfaller til betaling ved kalenderårets utgang.

Erlegges de ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om beregning av avgiftene og erleggelsen av dem fastsettes av vedkommende departement.»

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV tillates A/S Rjukanfos å leie ytterligere 18 000 kW fra A/S Svælgfos Kraftverk.

Tillatelsen gis på de vilkår som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 9. mai 1969.

II. *A/S Alnor Aluminium Norway.*

(Konsesjon på leie av ytterligere 450 GWh pr. driftsår elektrisk energi fra A/S Rjukanfos.)

Kgl. res. av 23. mai 1969.

A/S Alnor Aluminium Norway (A/S Alnor) har i brev av 18. november 1968 søkt konsesjon på ytterligere kraftleie fra A/S Rjukanfos i forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse ved sin aluminiumsbedrift på Karmøy.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i brev av 15. april 1969 gitt følgende uttalelse til departementet i saken:

«A/S Alnor Aluminium Norway (Alnor).

Søknad av 18. november 1968 om konsesjon på ytterligere kraftleie fra A/S Rjukanfos.

1. *Alnors søknad.*

I brev til departementet av 18. november 1968 har Alnor søkt om konsesjon på leie av ytterligere inntil 450 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos i tillegg til de 1 800 GWh pr. driftsår selskapet har tillatelse til å leie i henhold til kongelige resolusjoner av 7. august 1964 og 24. mai 1968. Søknaden står i forbindelse med selskapets planer om en utvidelse av råaluminiumsproduksjonen med ca.

25. pst. Kopi av søknaden ble sendt NVE direkte.

I henhold til Industridepartementets brev av 2. desember 1968 — 2816/68 IDV — er Hovedstyret bedt uttale seg om søknaden. Til orientering for Hovedstyret var vedlagt gjenpart av brev av 26. november 1968 med bilag fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskap (Hydro) til departementet i forbindelse med søknaden.

Søknaden har følgende ordlyd:

«Ved kongelig resolusjon av 24. mai 1968, jfr. Industridepartementets brev av 30. oktober 1968 og særskilt ekspedisjon herfra i dag, er vårt selskap meddelt konsesjon på leie av inntil 110 MW og 520 GWh pr. år fra A/S Rjukanfos. Konsesjonen kommer i tillegg til kongelig resolusjon av 7. august 1964 slik at vårt selskap nå har anledning til å leie tilsammen inntil 290 MW og 1 800 GWh pr. år fra A/S Rjukanfos.

Dette kraftkvantum vil som meddelt tidligere være tilstrekkelig for driften av vårt første byggetrinn som omfatter elektrolyseanlegg for henimot 90 000 tonn råaluminium pr. år samt videre foredlingsanlegg for støperiprodukter, tråd, plater og ekstruderte produkter. Første byggetrinn er på det nærmeste fullført, idet det nå bare gjenstår enkelte deler av videreforedlingsanleggene.

Som departementet allerede vil være kjent med, arbeider vi for tiden med planer om en utvidelse av råaluminiumproduksjonen med ca. 25 pst. Prosjektet består i forlengelse av de eksisterende elektrolysehaller og installasjon av ytterligere 68 elektrolyseceller. Da anleggene for kraftforsyning, råvareforsyning og videreforedling allerede er dimensjonert for øket metallproduksjon, dreier det seg om en forholdsvis rimelig utvidelse, idet omkostningene pr. årstonn aluminium er henimot halvparten av utgiftene ved første byggetrinn. Utvidelsen vil således bety en styrkelse av vår konkurransevne som vi i dagens situasjon anser av stor betydning.

Det er tatt sikte på at anleggsarbeider og plassering av bestillinger vil kunne ta til i januar 1969, og at utvidelsen vil være produksjonsklar allerede forsommeren 1970.

Vårt selskap beskjeftiger i dag ca. 850 ansatte. Etterhvert som videreforedlingsanleggene og den prosjekterte utvidelse kommer i full drift, vil antall ansatte øke, og under forutsetning av normal kapasitetsutnyttelse vil

beskjeftigelsen pr. 1. juli 1970 utgjøre ca. 950 personer.

Vi har mottatt tilsagn fra Norsk Hydro om at de nødvendige kraftmengder opp til 2 250 GWh pr. år vil bli levert fra deres datterselskap A/S Rjukanfos. Det er forutsetningen at formell kraftleiekontrakt for tilleggskvantumet på 450 GWh pr. år vil bli satt opp på et senere tidspunkt. Vi viser for øvrig til særskilt brev direkte fra Norsk Hydro om på hvilken måte kraften vil bli skaffet til veie.

Under henvisning til lov nr. 16 av 14. desember 1917, kap. IV, tillater vi oss herved å søke om å leie ytterligere inntil 450 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos.

Gjenpart av nærværende søknad er sendt Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen (E-direktoratet), fylkesmannen i Rogaland og Karmøy kommune.»

Brevet av 26. november 1968 fra Hydro til departementet lyder slik:

«Vi er kjent med at Alnor i disse dager har innsendt søknad om konsesjon på leie av ytterligere kraft fra vårt selskap og forstår det slik at departementet ønsker en redegjørelse fra oss om på hvilken måte kraftleveransen er tenkt dekket inntil det tidspunkt da vi overtar hele statens andel av Røldal-Suldal produksjonen.

Vedlagt oversendes en 4-års prognose over vår antatte krafttilgang og -behov på Vestlandet.

Når det gjelder kraftproduksjonen, er prognosen basert på middels vanntilsig, og det må selvsagt tas forbehold om avvikelser dersom det skulle inntre spesielt vannrike eller vannfattige år.

Også til behovssiden hefter det seg atskillig usikkerhet idet prognosen er bygget på visse forutsetninger med hensyn til produksjons- og markedsforhold som vi av erfaring vet kan undergå store forandringer på forholdsvis kort sikt.

Med de forbehold som her er nevnt kan vi bekrefte at vi regner med å kunne dekke vårt kraftunderskudd på Vestlandet inntil 1. januar 1973 ved overføring fra anleggene på Rjukan. Denne overføring regner vi med vil kunne gjennomføres uten kjøp av kraft i nettet utover det som allerede er dekket ved våre faste kontrakter.»

Den nevnte 4-års prognose, som er datert 26. november 1968, ser slik ut:

GWh/år	1969	1970	1971	1972
Alnors kraftbehov	1 800	2 200	2 250	2 250
Overføringstap	20	25	25	25
Sum behov i Sauda	1 820	2 225	2 275	2 275

Krafttilgang i Sauda:

Røldal-Suldal, Hydros del	1 175	1 175	1 175	1 175
Røldal-Suldal, overtatt fra NVE	0	250	500	500
Kontraktkraft fra Det Norske Nitrid A/S	375	500	375	250
Overført fra Rjukan	270	300	225	350
Sum	1 820	2 225	2 275	2 275

2. Avgitte uttalelser i anledning søknaden.

2.1. Den tekniske sjef i Karmøy kommune har i brev av 25. november 1968 til rådmannen bl. a. anført:

«Som det fremgår av Alnors brev, vil en utvidelse av råaluminiumsproduksjonen med ca. 25 pst. for anlegget på Håvik, være en relativt rimelig utvidelse idet omkostningene pr. årstonn aluminium er henimot halvparten av utgiftene ved første byggetrinn. Utvidelsene ville således bety en styrkelse av firmaets konkurranseevne, som vel i dagens situasjon er av meget stor betydning. Bedriften nevner videre at de regner med at antall ansatte ved en slik utvidelse også ville øke fra i dag — ca. 850 ansatte — til omkring 1. juli 1970 — ca. 950 ansatte.

Ifølge konferanse med ledelsen for A/S Alnor ved siste kontaktmøte bedriften/kommunen, ble opplyst at denne utvidelsen ikke medførte nødvendig økning av vannbehovet til bedriften slik at vannet som man nå har i Brekkevassdraget, skulle være tilfredsstillende også for denne foreslåtte utvidelse.

Teknisk sjef kan ikke se annet enn at det må være en stor fordel for kommunen at bedriften kan få mulighet til å gå til denne utvidelse, og vil i henhold til foranstående tilrå at kommunen avgir følgende uttalelse: «Karmøy kommune anbefaler at søknad fra Alnor Aluminium Norway A/S av 18. november 1968 om konsesjon på leie ytterligere inntil 450 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos, blir imøtekommet.»

2.2. Karmøy herredsstyre har i møte 10. desember 1968 etter innstilling fra rådmannen og formannskapet enstemmig gjort vedtak overensstemmende med forslaget fra den tekniske sjef i kommunen.

2.3. Elektrisitetskonsulenten i Rogaland fylke har i påtegning av 23. desember 1968 til fylkesmannen anbefalt at konsesjon blir innvilget.

2.4. Fylkesmannen i Rogaland har i påtegning hit av 24. desember 1968 under henvisning til uttalelsene fra Karmøy herredsstyre og fylkets elektrisitetskonsulent meddelt, at han anbefaler at konsesjon blir gitt.

2.5. Søknaden har dessuten vært forelagt Statskraftverkene, som i ekspedisjon av 20. desember 1968 til Elektrisitetsdirektoratet har meddelt, at det derfra ingen bemerkninger er å gjøre til omsøkte konsesjon.

2.6. Industridepartementets Industriavdeling har i ekspedisjon av 13. januar 1969 til departementets Vassdragsavdeling anbefalt innvilget den omsøkte konsesjon på leie av 450 GWh for Alnor, og har ingen forslag til spesielle konsesjonsvilkår utover de vanlige.

Jfr. departementets brev hit av 21. januar 1968 — jnr. 99/69 IDV.

3. Tidligere gitte kraftleiekonsesjoner til Alnor.

3.1. Ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 er Alnor gitt tillatelse til å leie inntil 180 MW og 1 120 GWh eventuelt 1 280 GWh pr. driftsår fra Rjukanfos, på basis av kontrakt datert 7. mai 1963. De 1 120 GWh er etter kontrakten garantert kraft og differansen mellom de 1 280 GWh og 1 120 GWh, dvs. 160 GWh er ikke-garantert kraft.

Konsesjonen gjelder for den tid kraftleiekontrakten mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 40 år fra kraftleveringens begynnelse, senest 1. juli 1967. Etter konsesjonsvilkårenes post 2 skal Alnor være et selvstendig norsk aksjeselskap med sete i Norge. Styrets flertall, herunder formann, skal til enhver tid være norske statsborgere og bosatt i Norge. Selskapets vedtekter er undergitt departementets godkjenning. Av selskapets aksjekapital skal minst 51 pst. til enhver tid være på norske hender. Overdragelse av aksjer kan ikke finne sted uten departementets samtykke.

Selskapet må etter post 4 i konsesjonsvilkårene ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn produksjon og salg av aluminium og aluminiumsprodukter, samt hva dermed står i forbindelse.

Produksjons- og salgsvirksomheten skal ledes fra Norge etter sunne forretningsmessige prinsipper. Selskapets forretningsforbindelse med Harvey Aluminium Inc., Torrance, California og selskaper dette har interesser i, skal være basert på reelle priser og de for de norske selskaper gunstigst mulige forretningsvilkår.

Salg av produktene må ikke i noe tilfelle uten samtykke av departementet finne sted til priser som ligger under de til enhver tid

gjeldende og oppnåelige priser på verdensmarkedet.

Selskapet må for øvrig ikke uten samtykke av departementet inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av priser på elektrisk kraft her i riket eller på de produkter som frembringes ved hjelp av den elektriske kraft.

Etter vilkårenes post 9 skal selskapet betale en årlig avgift til staten av kr. 2 pr. kW beregnet etter formelen kWh/8760 av den kraft som det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie.

Selskapet er pliktig til å avstå inntil 5 pst. av den leide kraft til de kommuner, herunder fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Konsesjonen inneholder også betingelser om legehjelp og sykehus, om husrom og tomter m. v. samt om veier, broer og kaier. Ifølge vilkårenes post 14 påhviler det selskapet i den utstrekning dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidens fremme i henhold til foranstående, ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

For øvrig er konsesjonen gitt på vanlige vilkår vedrørende overdragelse av energi, søksmål etter lov om rettshøve til granner, norsk arbeid og materiell, trygd, kontroll og om overtredelse av konsesjonsvilkårene.

3.2. Ved kongelig resolusjon av 24. mai 1968 er Alnor gitt tillatelse til å leie ytterligere inntil 110 MW og 520 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos med samme tidsbegrensning som for den tidligere konsesjon av 7. august 1964, dvs. 40 år regnet fra 1. juli 1967.

I vilkårenes post 1 er bestemt, at uttaket av garantert kraft i tillegg til de tidligere inntil 1 120 GWh pr. driftsår skal være begrenset til:

- a. 250 GWh (1 370 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår i tiden frem til 1. januar 1970.
- b. 500 GWh (1 620 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår fra 1. januar 1970 til 1. januar 1973.
- c. 680 GWh (1 800 GWh ÷ 1 120 GWh) pr. driftsår fra 1. januar 1973 til konsesjonens utløp.

Når kraftknapphet eller andre forhold gjør det nødvendig skal vedkommende departement med 2 måneders varsel kunne bestemme at

uttaket av den ikke-garanterte kraft helt eller delvis skal opphøre.

For øvrig er konsesjonen i det vesentlige gitt på samme vilkår som konsesjonen av 7. august 1964, herunder med vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 2 pr. kW beregnet etter formelen: kWh/8760.

3.3. Den årlige avgift på kr. 2 til staten i henhold til de to konsesjonene er betalt første gang for driftsåret 1967/68 og utgjorde da i alt kr. 276 475 på basis av 138 236,5 kW.

4. Hovedstyrets uttalelse.

Alnor er som nevnt gitt tillatelse til å leie i alt inntil 290 MW/1800 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos. Dette kraftkvantum er tilstrekkelig for produksjon av 90 000 tonn pr. år samt for videreforedling av en stor del av dette kvantum.

Av den foreliggende søknad fremgår at selskapet for tiden arbeider med planer om en ytterligere utvidelse av råaluminiumsproduksjonen med ca. 25 pst. Selskapet redegjorde for sine planer i søknad av 27. august 1963 om kraftleie og anførte da at alle planer er lagt opp med sikte på en videre utvidelse av produksjonen til 120 000 tonn råaluminium med en tilsvarende økning av bearbeidelsesverket. Om dette jfr. Hovedstyrets brev til departementet av 5. mars 1964 angående Alnors søknad av 27. august 1963 om kraftleie. Den nå planlagte utvidelse av produksjonen med ca. 25 pst. råaluminium vil ligge innenfor grensen av de opprinnelig planlagte 120 000 tonn.

Det er i søknaden opplyst at Alnor i dag beskjeftiger ca. 850 ansatte. Etterhvert som videreforedlingsanleggene og den prosjekterte utvidelse kommer i full drift, vil antall ansatte øke, og under forutsetning av normal kapasitetsutnyttelse er beskjeftigelsen pr. 1. juli 1970 oppgitt å ville utgjøre ca. 950 ansatte.

En produksjonsutvidelse på 25 pst. vil bety et økt kraftbehov tilsvarende de omsøkte 450 GWh pr. år, heri inkludert nødvendig kraft til drift av videreforedlingsanleggene.

De allerede konsederte 1 800 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos skal fortrinsvis skaffes til veie fra Røldal-Suldal kraftanlegg, hvor Hydro i tillegg til egen andel på 1 175 GWh pr. år vil benytte adgangen etter samarbeidsavtalen med staten av 15. februar 1963 til suksessivt å ta ut også statens andel. Da kraften fra Røldal-Suldal ikke vil være tilstrekkelig til å tilfredsstille Alnors antatte behov, har Hydro inngått kontrakt med Det Norske Nitridaktieselskap om levering av 42 MW/250 GWh pr. driftsår garantert kraft samt ytterligere 250 GWh pr. driftsår ikke-garantert kraft fram til 1. januar 1973, idet dette selskap etter

den foretatte utbygging av Tysso II har til disposisjon sin andel tilsvarende ca. 400—500 GWh pr. år av den økede kraftproduksjon ved A/S Tyssefaldene. Om dette jfr. Hovedstyrets brev til departementet av 6. mars 1968 angående Alnors søknad av 30. juni 1967 om kraftleie. Ifølge Hydros brev til departementet av 26. november 1968 regnes de nå omsøkte 450 GWh pr. år fra A/S Rjukanfos, inntil 1. januar 1973, å kunne dekkes ved overføring fra anleggene på Rjukan således:

270 GWh i 1969, 300 GWh i 1970, 225 GWh i 1971 og 350 GWh i 1972.

Denne overføring regner selskapet med å kunne gjennomføre uten kjøp av kraft utover det som allerede er dekket ved faste kontrakter. Jfr. for øvrig den 4-års prognose av 26. november 1968 som er referert under pkt. 1 foran.

Søkeren har underhånden opplyst hit at den konsederte maksimaleffekt på 290 MW vil være uforandret, slik at bare energimengden (kWh) søkes utvidet.

Det foreligger tilsagn fra Hydro om at de nødvendige kraftmengder på opp til 2 250 GWh (1 800 + 450 GWh) pr. år vil bli levert på nevnte måte. Det er forutsatt at formell kraftkontrakt for tilleggskvantumet på 450 GWh pr. år vil bli satt opp på et senere tidspunkt.

I søknaden er nevnt at det var tatt sikte på at utvidelsen skulle være produksjonsklar allerede forsommeren 1970. I brev til departementet av 12. mars d. å. — med gjenpart hit — er imidlertid opplyst at det er overveiende sannsynlig at dette tidspunkt vil bli noe forskjøvet. Det regnes nå med at produksjonen i den nye delen av elektrolyseverket tidligst kommer i gang i løpet av annet halvår 1970. Selskapet håper at dette ikke vil medføre noen utsettelse av behandlingen av søknaden.

Søknaden har vært forelagt departementets Industriavdeling, Karmøy kommune, elektrisitetskonsulenten i Rogaland fylke og fylkesmannen i Rogaland, som alle anbefaler konsesjon gitt som omsøkt, og det fremsettes ikke forslag om vilkår utover de vanlige. Søknaden har dessuten vært forelagt Statskraftverkene, som ikke har hatt noe å bemerke.

5. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at Alnor gis tillatelse til å leie ytterligere inntil 450 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos i forbindelse med selskapets planlagte produksjonsutvidelse fra annet halvår 1970, i tillegg til følgende kraftkvanta i henhold til selska-

pets konsesjoner av 7. august 1964 og 24. mai 1968:

1 620 GWh garantert kraft + 160 GWh ikke-garantert kraft pr. driftsår fra 1. januar 1970 til 1. januar 1973, og

1 800 GWh garantert kraft pr. driftsår fra 1. januar 1973 til konsesjonens utløp.

Det forutsettes at den tidligere konsederte maksimaleffekt på tilsammen 290 MW ikke blir endret.

Tillatelsen forutsettes for øvrig gitt med samme tidsbegrensning — dvs. til 1. juli 2007 — og betingelser som konsesjonen av 24. mai 1968, herunder med vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 2 pr. kW av den kraft som det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie for (inklusive ikke-garantert kraft) beregnet etter formelen: kWh/8760.

Jfr. for øvrig vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Behandlet i Hovedstyremøte den 14. april 1969.

Sakens dokumenter vedlegges. Det forutsettes at Alnor blir bedt om å sende inn kopi av kraftleiekontrakt med A/S Rjukanfos om tilleggskvantumet på 450 GWh pr. år så snart kontrakten er inngått.»

Departementet skal bemerke:

Til sin aluminiumsbedrift på Karmøy er A/S Alnor Aluminium Norway tidligere ved kongelig resolusjon av 7. august 1964 gitt konsesjon på leie av inntil 180 MW og 1 120 GWh, eventuelt 1 280 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos og videre ved kongelig resolusjon av 24. mai 1968 om konsesjon på leie av ytterligere inntil 110 MW og 520 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos. Angående disse konsesjoner, som begge er tidsbegrenset til 40 år regnet fra 1. juli 1967, viser en til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for henholdsvis 1964 side 152 og for 1968 side 50 og til hovedstyrets redegjørelse foran.

I forbindelse med den nevnte konsesjon av 24. mai 1968 har Industridepartementet i brev av 10. juni 1968, jfr. brev av 30. oktober 1968 til Norsk Hydro-Elektrisk Kvälstofaktieselskab på nærmere vilkår og forutsetninger samtykket i at A/S Rjukanfos får leie fra Det Norske Nitridaktieselskap (DNN) inntil 84 MW og 500 GWh pr. driftsår for viderelevering til A/S Alnor i 5-års perioden 1. januar 1968—1. januar 1973, jfr. pkt. 3 i vilkårene for den ved kongelig resolusjon av 6. mars 1964 gitte konsesjon for DNN på kraftleie fra A/S Tyssefaldene.

De kraftmengder som A/S Alnor har adgang til å ta ut i henhold til sine kraftleiekonse-

sjoner av 7. august 1964 og av 24. mai 1968 vil være tilstrekkelig for produksjon av ca. 90 000 tonn råaluminium pr. år og til drift av videreforedlingsanlegg ved selskapets bedrift på Karmøy.

A/S Alnor har nå planlagt en utvidelse av råaluminiumsproduksjonen ved bedriften med ca. 25 pst., og denne skal etter planen settes i verk fra annet halvår 1970.

For å kunne dekke sitt økte kraftbehov i forbindelse med produksjonsutvidelsen har A/S Alnor fått tilsagn fra Norsk Hydro om leie fra A/S Rjukanfos av ytterligere 450 GWh pr. driftsår, som er forutsatt skaffet til veie fra selskapets anlegg på Rjukan. Formell kontrakt om kraftleien er ennå ikke opprettet.

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til hovedstyret rå til at A/S Alnor Aluminium Norway i forbindelse med den planlagte produksjonsutvidelse ved bedriften på Karmøy gis den søkte konsesjon på leie av ytterligere inntil 450 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos utover de i alt 1 800 GWh pr. driftsår som omfattes av de ved kongelig resolusjon av 6. mars 1964 og av 24. mai 1968 gitte kraftleiekonsesjoner, og under forutsetning av at den hittil konsederte maksimale effekt for kraftuttaket — 290 MW — ikke skal overskrides.

Departementet vil i tilslutning til hovedstyret foreslå konsesjonen gitt for den tid kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 2007, og også ellers på vilkår i det vesentlige som foreslått av hovedstyret. Disse vilkår er stort sett i samsvar med vilkårene i selskapets tidligere kraftleiekonsesjoner, bl. a. en årlig avgift på kr. 2 pr. kW til staten av den kraft som det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie for.

Departementet foreslår konsesjonen gitt på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 2007.

2. Styre m. v.

A/S Alnor skal være et selvstendig norsk aksjeselskap med sete i Norge.

Styrets flertall, formannen innbefattet, skal til enhver tid bestå av norske statsborgere bosatt i Norge.

Selskapets vedtekter skal være undergitt departementets godkjennelse.

3. Kapital.

Av selskapets aksjekapital skal minst 51 pst. til enhver tid være på norske hender.

Overdragelse av aksjer i selskapet skal ikke finne sted uten departementets godkjennelse.

4. Produksjon m. v.

Selskapet må ikke uten departementets samtykke drive annen virksomhet enn produksjon og salg av aluminium og aluminiumsprodukter, samt hva dermed står i forbindelse.

Produksjons- og salgsvirksomheten skal ledes fra Norge etter sunne forretningsmessige prinsipper. Selskapets forretningsforbindelse med Harvey Aluminium Inc., Torrance California og selskaper dette har interesser i, skal være basert på reelle priser og de for de norske selskaper gunstigst mulig forretningsvilkår.

Salg av produktene må ikke i noe tilfelle uten samtykke av Industridepartementet finne sted til priser som ligger under de til enhver tid gjeldende og oppnåelige priser på verdensmarkedet.

Selskapet må for øvrig ikke uten samtykke av departementet inngå i noen overenskomst til kunstig forhøyelse av priser her i riket på elektrisk kraft eller på de produkter som frambringes ved hjelp av den elektriske kraft.

5. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

6. Søksmål etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av ovennevnte lov.

Omkostninger ved den kontroll som Røyk-skaderådet finner nødvendig for å føre tilsyn med tiltak mot og skadevirkninger av fluorholdige forbindelser, dekkes av konsesjonæren.

7. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forut-

setter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

8. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

9. Avgift.

Av den kraft som det i henhold til kraftleiekontrakten skal betales leie for erlegges en årlig avgift av kr. 2 til staten pr. kW beregnet etter formelen: $\frac{kWh}{8\ 760}$.

Avgiften forfaller til betaling pr. 30. juni hvert år. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 5 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges tatt ut etter bestemmelse av departementet enten i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hva enten dette tilhører selskapet eller eieren av vassfallet.

Hvis departementet finner at denne pris er vesentlig høyere enn om den var beregnet overensstemmende med reglene i ervervsloven av 14. desember 1917 § 2, post 12, tredje ledd, første, annet og tredje punktum, skal prisen beregnes etter disse regler. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

11. Legehjelp og sykehus.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, å skaffe de ved fabrikanlegget beskjeftigede arbeidere den til enhver tid nødvendige legehjelp og å holde et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12. Husrom, tomter m. v.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelig vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe de ved

fabrikanlegget samt ved driften beskjeftigede arbeidere og funksjonærer sunt og tilstrekkelig husrom og tomter til bygging av egne hjem med veger, vann, kloakk og elektrisk lysanlegg samt grunn til forsamlingslokale med leseværelse m. v., til lokale for kooperativ eller annen handelsvirksomhet og lignende — alt etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende departements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å oppsi arbeidere fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt oppsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

Bestemmelsen i annet ledd får ikke anvendelse på leieforholdet mellom konsesjonær og arbeider når § 38 i lov om husleie av 16. juni 1939 gjelder i kommunen og leieforholdet er beskyttet gjennom oppsigelsesreglene i nevnte paragraf.

I tilfelle av salg av hus eller tomter skal konsesjonæren sørge for å innta i hjemmelsbrevet bestemmelse om at der fremtidig ikke skal kunne beregnes større husleie enn at den dekker forrentning av kapitalen, utgifter til vedlikehold, skatter, avgifter og tilsyn samt passende amortisasjon.

Tilsvarende regler skal gjelde hvis bygsel eller tomteleie benyttes istedenfor salg. I tilfelle av tvist om leiens størrelse fastsettes denne av husleienemnda hvis sådan finnes, men ellers av fylkesmannen.

Konsesjonæren plikter å bekoste utarbeidet utkast til reguleringsplan for den bymessige bebyggelse på stedet som er eller påregnes å bli en følge av konsesjonærens virksomhet og innsende denne til vedkommende departement gjennom de stedlige myndigheter. Ved regulerings fastsettelse kan departementet forlange avstått av konsesjonærens eiendom uten vederlag grunn til offentlige veger og gater — både i og utenfor det regulerte strøk — samt grunn til oppførelse av bygninger til skole, kirke, post, telegraf, tollbod, rettslokale og fengsel.

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Kongen avstå til vedkommende kommune etter innkjøpspris med tillegg av renter og øvrige utgifter, konsesjonæren tilhørende ubebygde grunn som han ikke har eller antas å få bruk for til sin bedrift og som ansees skikket til bebyggelse eller andre kommunale formål utenfor den som er betinget i foregående ledd. Såfremt det ikke oppnås enighet om overdragelsessummen, skal den fastsettes ved skjønn på grunnlag av foranstående bestemmelse.

Kommunen kan ikke uten tillatelse av Kongen selge noen del av den således ervervede grunn.

13. *Veger, bruer og kaier.*

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet og ved transporten til og fra de bedrifter som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft som leies i henhold til nærværende konsesjon.

I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, for så vidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget, og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

14. *Beskyttelse av naturforekomster m. v.*

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidens fremme i henhold til foranstående, ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter, blir berørt og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd, sendes med en gang og arbeidet stanses.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

15. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som vedkommende departement måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det

offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

16. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner to tusen — pr. dag. Gjentatte eller fortsatte overtredelser av vilkårene kan medføre at konsesjonen tilbakekalles, jfr. § 26, 2. ledd, i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.

Kraftleiekontrakten mellom A/S Alnor og A/S Rjukanfos om leie av de omhandlede ytterligere 450 GWh pr. driftsår forutsettes innsendt til Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen så snart den foreligger.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt A/S Alnor vil trenge røykskadekonsesjon etter lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår :

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Alnor Aluminium Norway å leie ytterligere inntil 450 GWh pr. driftsår fra A/S Rjukanfos utover det kvantum på i alt 1 800 GWh pr. driftsår elektrisk energi som det er gitt konsesjon på ved kongelige resolusjoner av 7. august 1964 og av 24. mai 1968.

Tillatelsen gis på vilkår og under forutsetning som foreslått i Industridepartementets tilråding av 23. mai 1969.

12. A/S Egelands Verk.

(Konsesjon på kraftleie.)

Gitt av Industridepartementet 6. juni 1969.

Deres brev av 18. og 20. april 1966.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 gis A/S Egelands Verk konsesjon på leie av inntil 1 800 kW fra Aust-Agder kraftverk.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

1. Konsesjonstid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. juni 1979.

2. Selskapets styre.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket

og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Begrensning i adgangen til å erverve norsk virke.

A/S Egelands Verk kan av norsk virke bare erverve inntil 25 000 fast m³ bartrevirke pr. år (heri inkludert virke fra egne skoger). Bedriften kan etter innhentet samtykke fra Industridepartementet erverve norsk virke utover det fastsatte kvantum når kjøperorganisasjonene ikke kan anvise kjøpere til visse tommerpartier.

Leieforedling må ikke finne sted.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet eller for noen del avgis til utlandet uten samtykke av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

5. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

6. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er like så god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til

departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stort monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse når særlige hensyn foreligger.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen: $\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW}$.

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente. Avgiften blir å etterbetale fra og med året 1967.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte

treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Den årlige avgift til staten som er fastsatt i konsesjonsvilkårenes pkt. 8 bes innbetalt til hovedkassereren i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til hvor vidt selskapet vil trenge røykskadekonsesjon etter lov av 16. juni 1961 om retts-høve mellom grannar.

Til kontroll med at ovennevnte vilkår blir overholdt skal A/S Egelands Verk uten oppfordring etter hvert års utgang sende inn oppgaver over den totale produksjon av tremasse i året samt oppgave over erverv av norsk virke og utenlandsk virke. Disse oppgaver skal være bekreftet av registrert revisor.

Selskapet plikter innen 1. april hvert år å sende departementet oppgaver pr. 31. desember året før vedrørende selskapets styre, aksjekapital m. v., jfr. Arbeidsdepartementets rundskriv av 15. februar 1932 og av 1. februar 1946, hvorav kopier ligger ved.

Departementet forbeholder seg for øvrig å treffe enhver bestemmelse som måtte ansees påkrevd i anledning av konsesjonsvilkårene og kontrollen med at de blir overholdt.

13. A/S Van Severen & Co. Ltd.

(Konsesjon på leie av inntil 12 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 6. juni 1969.

A/S Van Severen & Co. Ltd. har 18. desember 1968 søkt ny utvidet konsesjon på kraftleie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk i forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse ved sitt sliperi på Lauvsnes i Flatanger. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har i brev av 15. april 1969 gitt følgende uttalelse til departementet i saken:

«A/S Van Severen & Co. Ltd. (Van Severen). Søknad av 18. desember 1968 om ny konsesjon

på kraftleie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE).

1. Innledning.

Ved departementets brev av 30. november 1963 — jnr. 2987/63 IDV — er Van Severen gitt tillatelse til å leie i alt inntil 5 000 kW fra NTE med tidsbegrensning til 1. januar 1970.

I brev av 18. desember 1968 til Hovedstyret har selskapet søkt om ny konsesjon på leie av i alt inntil 12 000 kW fra NTE. Av dette kvantum skal leveres 6 500 kW fra 1. januar 1969 og ytterligere 5 500 kW, dvs. tils. 12 000 kW fra 1. oktober 1969.

I brev av 8. mars 1969 hvor Van Severen har gitt en del tilleggsopplysninger til søknaden, er også søkt om ny konsesjon på leie av 3 500 kW fra A/S Namdalens Træsliperi. Selskapets någjeldende konsesjon — gitt 19. januar 1962 — omfatter 2 900 kW med samme tidsbegrensning som konsesjonen av 30. november 1963 på kraftleie fra NTE, dvs. til 1. januar 1970. Søknaden vil bli behandlet av NVE på vanlig måte og ekspedert departementet som egen sak sammen med NVE's uttalelse.

2. Søknaden av 18. desember 1968

har følgende ordlyd:

«I forbindelse med ombygging og utvidelse av vår tremassefabrikk på Lauvsnes i Flatanger har vi inngått en avtale med Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk om leveranse av inntil 12 000 kW primakraft til dekning av fabrikkens behov.

Vi søker herved det ærede Hovedstyre om kraftleiekonsesjon på ovennevnte kvantum, gjeldende fra 1. oktober 1969, hvorav inntil 6 500 kW gjeldende fra 1. januar 1969.

Til orientering oversendes vedlagt et stenilavtrykk av den inngåtte kraftleiekontrakt med Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, datert 22. november og 7. desember d. å. gjeldende i 15 år fra 1. januar 1969.

Nærværende søknad fremsendes i 5 eksemplarer og for om mulig å påskynde saksbehandlingen, har vi tillatt oss å sende stenilavtrykk av dette brev med bilag til følgende:

1. Industridepartementet, Kontoret for Treforedlingsindustrien, Oslo.
2. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Steinkjer.
3. Flatanger formannskap, Lauvsnes.
4. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, Steinkjer.
5. Elektrisitetsstilsynet 5. Distrikt, Trondheim.

Vi håper å motta Hovedstyrets imøtekomende svar.»

I brev av 8. mars 1969 har selskapet på henvendelse herfra gitt slike tilleggsopplysninger til søknaden:

«Det økede kraftbehov er oppstått som følge av en gjennomgripende ombygging og

utvidelse av vår tremassefabrikk på Lauvsnes i Flatanger.

Tremassefabrikken har gått med betydelige driftsunderskudd i de senere år, og ca. 100 arbeidsplasser i kystkommunen Flatanger stod i fare for å falle bort.

Ombyggingen vil bringe driften over på lønnsom basis og arbeidet ble igangsatt den 7. oktober f. å. Det beregnes å koste ca. kr. 10 500 000. Herav bidrar Distriktenes Utbyggingsfond med et konverteringslån på kr. 5 500 000.

Virkesbehovet for kapasitetsøkningen på ca. 12 000 A. D. tonn dekkes av disponibelt råstoff i form av cellulosehakk fra vårt trelastbruk i Namsos. Herved oppnåes også en mere rasjonell og økonomisk utnyttelse av sagbruksavfallet.

Gjennomføringen av denne plan innebærer derfor en fordelaktig integrering av vår sagbruks- og sliperivirksomhet.

Produksjonen av tremasse fra cellulosehakk skjer i store raffinører, og prosessen er dessverre meget kraftkrevende i forhold til den konvensjonelle slipeprosess.

Tremassefabrikkens slipeavdeling vil for øvrig også bli ombygget ved samme anledning. Våre 3 eldre lommeapparater skal nemlig erstattes av 2 stk. magasin slipere for å spare mannskap samt for å få en ensartet kubb-lengde. Kortkubb, dvs. kubb under 90 cm lengde skal deretter hogges opp til cellulosefris og kjøres gjennom raffinøranlegget.

I vårt brev av 13. januar d. å. til Hovedstyret vedrørende vår søknad av 18. desember f. å. om områdekonsesjon, har vi nevnt de viktigste endringer i høyspentanlegget. Det vil føre for langt å gå i detaljer med hensyn til alle de forandringer som ombyggingen og utvidelsen av fabrikkens medfører, både på høy- og lavspentsiden. Som bilag til dette brev vedlegges imidlertid en oppstilling (terminplan) som forhåpentlig kan tjene til den ønskede veiledning.

Som nevnt i vårt brev av 13. januar d. å. skal en av våre nåværende slipemotorer heretter anvendes som generator. Motoren er på 1 164 HK, men på grunn av vannforholdene beregnes ikke turbinen å kunne yde mer enn 600 kW ved døgkontinuerlig drift. Denne omlegging var det opprinnelig forutsatt å gjennomføre i 1963—64, jfr. vår søknad av 5. juli 1963, men er hittil ikke satt i verk.

Da vi inntil 1. januar 1970 har konsesjon på levering av 2 900 kW fra vårt datterselskap A/S Namdalens Træsliperi, søker vi herved om at denne konsesjon utvides til 3 500 kW og at den forlenges til 1. januar 1984 på samme måte som leveransen av 12 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Vi håper at foranstående opplysninger er tilstrekkelige til at vår søknad kan behandles av det ærede Hovedstyre den 17. ds. men vi står selvsagt til tjeneste dersom det er nødvendig med flere detaljer.

Den forønskede erklæring fra vårt styre må vi få lov å ettersende umiddelbart etter Styrets møte den 13. ds.»

3. Kraftleiekontrakten.

I henhold til foreliggende avskrift av kontrakt datert 22. november/7. desember 1968

har NTE påtatt seg å levere Van Severen inntil 6 500 kW fra 1. januar 1969, inntil 12 000 kW fra 1. oktober 1969 og ytterligere kraft etter minst 1 års forutgående varsel.

Kraften skal leveres som 3-faset vekselstrøm med 50 perioder pr. sek. og med ca. 5 200 V spenning.

Etter kontrakten har NTE påtatt seg innen 1. oktober 1969 å bygge en 60 kV kraftledning fra Gårdsåter transformatorstasjon frem til Van Severens tremassefabrikk på Lauvsnes. Her skal NTE sette opp et transformatoranlegg for 60/5,2 kV med automatisk spenningsregulering.

Kraftuttaket skal måles i tremassefabrikken og skal betales etter en pris av kr. 72 pr. kW/år + 2,2 øre/kWh. Fra det tidspunkt selskapet har gjennomført de planlagte nye investeringer på ca. 10 mill. kroner skal energiprisen nedsettes fra 2,2 til 2 øre/kWh. Prisnedsettelsen skal gjelde i 5 år, dog ikke utover 31. desember 1974. Fra dette tidspunkt skal kraften leveres etter de til enhver tid gjeldende bestemmelser for NTE's tariff II.

Kontrakten har en egen bestemmelse om samkjøring, hvorefter partene er enige om at Van Severens kraftverk skal kunne samkjøre med Fylkesverkets.

NTE skal ha rett til vederlagsfritt — ved tilfeldig behov på grunn av driftsstans ved NTE's 20 kV anlegg Gårdsåter—Lauvsnes — å overføre til Flatanger kommune inntil 1 200 kW over Van Severens 5,2/20 kV transformatoranlegg. Særskilt måler herfor skal monteres.

Så lenge kontrakten består skal NTE holde en transformator på minst 5 MVA for 60/20 kV i Gårdsåter transformatorstasjon.

Kontrakten skal gjelde inntil 1. januar 1984.

4. Avgitte uttalelser.

4.1. Departementets Industriavdeling har i notat av 15. januar 1969 til departementets Vassdragsavdeling foreslått at Van Severen inntil videre gis konsesjon på det omsøkte kraftkvantum og at departementet forbeholder seg å komme tilbake til spørsmålet om begrensning i forbruket av norsk virke som et konsesjonsvilkår.

4.2. Flatanger kommunestyre har i møte 5. februar 1969 vedtatt å anbefale at den omsøkte kraftkonsesjon blir gitt.

4.3. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk har i påtegning av 24. februar 1969 til fylkesmannen meddelt, at det ikke har noe å bemerke.

4.4. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har i brev hit av 28. februar 1969

meddelt at han henholder seg til kommunestyrets vedtak.

5. Hovedstyrets uttalelse.

Ved departementets brev av 30. november 1963 er Van Severen gitt tillatelse til å leie 1 800 kW fra NTE i tillegg til tidligere konsederte 3 200 kW (konsesjon av 19. januar 1962) fra NTE.

Tillatelsen til å leie de i alt 5 000 kW fra NTE gjelder så lenge dette kraftleieforhold måtte bestå, dog ikke utover 1. januar 1970.

Tillatelsen er gitt med vilkår om helt norsk styre. Av selskapets aksjekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 med senere tillegg og endringer.

Tillatelsen er videre gitt med vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av kraften fra NTE.

For øvrig er tillatelsen gitt med vanlige vilkår.

Den årlige avgift til staten er betalt til og med for året 1968. For 1968 var den kr. 5 142 på basis av en gjennomsnittseffekt på 3 428 kW.

Den foreliggende søknad om utvidet kraftleie er av selskapet begrunnet med en gjennomsnittlig ombygging og utvidelse av tremassefabrikken på Lauvsnes for å bringe driften over på lønnsom basis. Kostnadene ved ombyggingen er opplyst å være beregnet til ca. 10,5 mill. kroner, hvorav Distriktenes Utbyggingsfond skal bidra med et konverteringslån på 5,5 mill. kroner.

Behovet for trevirke i forbindelse med kapasitetsøkningen på ca. 12 000 A. D. tonn er opplyst å skulle dekkes av disponibelt råstoff i form av cellulosehakk fra selskapets trelastbruk i Namsos.

Selskapet har sikret seg den omsøkte kraft fra NTE i henhold til kontrakt av 22. november/7. desember 1968.

Søknaden har vært forelagt departementets Industriavdeling, Flatanger kommunestyre, NTE og fylkesmannen i Nord-Trøndelag, som anbefaler konsesjon gitt som søkt om.

Departementets Industriavdeling har imidlertid tatt forbehold som nevnt foran under pkt. 4.1.

6. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot det nye og utvidede kraftleieforhold og vil rå til at Van Severen gis tillatelse til å leie inntil 12 000 kW (tidligere 5 000 kW) fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleiekontrakten av 22. november/7. desember 1968 skal gjelde, dvs. til 1. januar 1984.

For øvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige gitt med samme vilkår som konsesjonen av 30. november 1963, herunder med vilkår om helt norsk styre, at av selskapets aksjekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner foreslås fortsatt sløyfet, idet kraftleverandøren er et fylkeskommunalt verk.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

I tillegg til de herfra foreslåtte vilkår kan eventuelt inntas de forbehold som foreslått av departementets Industriavdeling i notat av 15. februar 1969 til departementets Vassdragsavdeling.

Den foreliggende kraftleiekontrakt mellom partene gir Van Severen høve til å ta ut ytterligere kraft utover de 12 000 kW søknaden gjelder etter minst 1 års forutgående varsel. I og med at den nye konsesjon foreslås gjort gjeldende for inntil 12 000 kW, forutsettes at selskapet i tilfelle må søke om tilleggskonseksjon på vanlig måte hvis det skulle bli aktuelt å levere kraft utover de 12 000 kW.

Ved meddelelse av den nå søkte konsesjon på leie av kraft fra NTE, går Hovedstyret ut fra at selskapets tidligere konsesjon av 30. november 1963 på leie av 5 000 kW faller bort.

Selskapets konsesjon av 19. januar 1962 på leie av inntil 2 900 kW fra A/S Namdalens Træsliperi forutsettes derimot å gjelde fortsatt inntil den måtte bli avløst av ny konsesjon, dog ikke utover 1. januar 1970. Denne sak vil Hovedstyret som nevnt komme tilbake til.

Sakens dokumenter, deriblant erklæring fra selskapets nåværende styre i samsvar med lovens § 24, vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 14. april 1969.»

Departementet skal bemerke:

A/S Van Severen & Co. Ltd. er ved kongelig resolusjon av 19. januar 1962 gitt konsesjon på leie av inntil 2 900 kW fra A/S Namdalens Træsliperi samt inntil 3 200 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. januar 1970, og ved Industridepartementets brev av 30. november 1963 ble konsesjonen utvidet til å omfatte leie av i alt 5 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk med samme tidsbegrensning, jfr. herom «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1962 side 23 flg. og for 1963 side 190.

Departementet vil etter det foreliggende og i tilslutning til Hovedstyret rå til at A/S Van Severen & Co. Ltd. gis konsesjon som søkt om på leie av inntil 12 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. januar 1984.

Hvis konsesjonen blir gitt, vil departementet i medhold av vilkåret om kontroll treffe følgende bestemmelse:

«Til kontroll med at vilkårenes pkt. 3 om begrensning i adgangen til å erverve norsk bartrevirke blir overholdt, skal A/S Van Severen & Co. uten oppfordring etter hvert års utgang sende inn oppgaver over den totale produksjon av tremasse i året samt oppgave over forbruket av norsk virke og utenlandsk virke. Disse oppgaver skal være bekreftet av registrert revisor.»

Departementet foreslår konsesjonen gitt på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleiekontrakten av 22. november/7. desember 1968 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 31. desember 1983.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aksjekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Begrensning i adgangen til å erverve norsk bartrevirke m. v.

Selskapet kan til sitt sliperi på Lauvsnes (tidl. A/S Namdalen Træsliperi) av norsk virke bare erverve inntil 90 000 fm³ bartrevirke pr. år (heri inkludert virke fra egne skoger, men ikke flis og bakhon fra selskapets trelastbruk i Namsos). Bedriften kan etter innhentet samtykke fra Industridepartementet erverve norsk virke utover det fastsatte kvantum når kjøperorganisasjonene ikke kan anvise kjøpere til visse tømmerpartier.

Leieforedling må ikke finne sted.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

5. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassar eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

6. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir

det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8. *Avgift.*

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Ved meddelelse av ny konsesjon som foreslått, forutsettes selskapets gjeldende konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 19. januar 1962, jfr. Industridepartementets brev av 30. november 1963 på kraftleie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk å bortfalle.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt A/S Van Severen & Co. Ltd. vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar.

Kraftuttaket vil være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilråd:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Van Severen & Co. Ltd. å leie inntil 12 000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på de vilkår og forutsetninger som er foreslått i Industridepartementets tilråding av 6. juni 1969.

14. Trondheim elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å foreta regulering og overføring av Lødølja, kongelig resolusjon av 26. juli 1968. Endring av manøvreringsreglementet.) Industridepartementets samtykke 17. juni 1969.

Departementet samtykker i at post 1. A. i manøvreringsreglement fastsatt ved ovennevnte tillatelse, endres, jfr. reglementets post 1. B., annet avsnitt. Post 1 skal i samsvar med forslag fra Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen lyde:

1.

«A. Regulering.

Reg. magasin ved	Reg.grenser		Reg.høyde m
	Øvre	Nedre	
Finkoihøgda	769	758	11

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vass-standsmerker som Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen godkjenner.

B. Overføring.

Avløpet i Lødølja føres ved hjelp av en sperredam med overløp på kote 535,84 — i Nea Kraftverks høydesystem kote 533,00 — (nedbørfelt ca. 140 km²) over til Gammelvollsjøen og sammen med avløpet fra dennes felt (ca. 47 km²) via Sellisjøen til Nea kraftverks driftstunnel for Tya-aggregatet.

Høydene refererer seg til NGO's nivålement.»

15. Regulering av Nesvatn.

(Konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 30. mars 1962. Endring av manøvreringsreglementet.)

Industridepartementets samtykke 23. juni 1969.

Departementet samtykker i at ovennevnte manøvreringsreglement endres slik at post 2 og 3 får følgende ordlyd:

«2. Det skal ved manøvreringen has for

øye at vassdragets flomvannføring ikke forøkes. Heller ikke må lavvannføringene nedenfor Jørundland forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vannslippingen, etter bestemmelse av Brukseierforeningen, skje etter Jørundland kraftverks behov.

3. Til den alminnelige fløtning i vassdraget nedenfor Jørundland avgis det nødvendige vann dersom ikke fremføring av tømmer ordnes på annen måte overensstemmende med overenskomst eller skjønn.»

Det er i post 2 gitt uttrykkelig adgang for brukseierforeningen til å treffe bestemmelse om manøvrering etter Jørundlands behov. Man viser imidlertid til at vannslippingen også etter den någjeldende ordlyd kan skje etter brukseierforeningens bestemmelse.

Man tilføyer at Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen har uttalt at, når interessene vurderes under ett, gir det som resultat at manøvrering av Nesvatn med hensyn på Jørundland kraftverk er gunstigst.

Departementet har gått ut fra at eventuelle tvistespørsmål mellom foreningens medlemmer — i mangel av enighet om at det skal tappes etter Jørundlands behov — vil kunne kreves avgjort ved voldgift i henhold til § 8 i foreningens vedtekter.

16. Sande Tresliperi A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 19 000 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap til produksjon av tremasse ved selskapets bedrift i Sande kommune.)

Kgl. res. av 27. juni 1969.

I forbindelse med planlagt produksjonsutvidelse har Sande Tresliperi A/S i brev av 15. desember 1967 og av 9. januar 1968 søkt om utvidet konsesjon på kraftleie fra Vestfold Kraftselskap.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i den anledning gitt følgende uttalelse av 13. mai 1969 til departementet:

«Sande Tresliperi A/S. Søknad om konsesjon på ytterligere kraftleie fra Vestfold Kraftselskap.

1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 4. juni 1965 er Sande Tresliperi A/S gitt tillatelse til å leie inntil 13 500 kW primakraft (inntil 85 mill. kWh pr. år og inntil 22 mill. kWh pr. kvartal) fra Vestfold Kraftselskap med tidsbegrensning til 1. januar 1970.

I brever av 15. desember 1967 og 9. januar 1968 til departementet har selskapet søkt om at konsesjonen utvides til å gjelde i alt inntil 19 000 kW, dvs. en kraftøkning på 5 500 kW.

2. Sande Tresliperi's søknad.

Med departementets ekspedisjon av 21. desember 1967 — jnr. 3237/67 IDV — har Hovedstyret mottatt til uttalelse selskapets søknad av 15. desember 1967, som lyder:

«Med ekspedisjon av 16. juli 1965 ble vårt firma tildelt en konsesjon på leie av kraft fra Vestfold Kraftselskap på inntil 13 500 kW (inntil 85 mill. kWh pr. år). Tillatelse ble gitt i henhold til vår søknad av 18. april 1963.

Vi tillater oss nå å søke det ærede departement om en økning av vår konsesjon, slik at denne vil komme til å lyde på 17 000 kW.

Årsaken til at vi søker om denne økning grunner seg i følgende:

Våre fire slipeapparater, hver med en motor på 2 500 kW, er nå snart 20 år gamle. Det nødvendige vedlikeholdsarbeid er øket, og som følge derav er driftstiden noe nedsatt. Videre har vi etterhvert utviklet en tremassekvalitet som egner seg til bruk i bestrøkne papirkvaliteter og produksjonen av denne nedsetter totalkvantumet og øker kraftforbruket.

For å opprettholde vår kapasitet og også for delvis å øke den har vi kjøpt et brukt slipeapparat fra Follum Fabrikker av nøyaktig samme type og med samme spesifikasjoner som de vi allerede har. Dette apparat blir stilt til vår disposisjon i februar/mars 1968. Når dette apparat er oppstilt vil vi oppnå full reserve for et av våre nåværende apparater og fire apparater kan til enhver tid holdes i drift. Det vil imidlertid også være tider hvor fem apparater er i drift. Produksjonsøkningen som vil finne sted vil være avhengig av antall stopptimer og hvilke kvanta «Finmasse» vi må fremstille. Vi kalkulerer derfor for tiden med en effektiv produksjonsøkning på ca. 7 000 tonn a. d. pr. år.

For øvrig planlegger vi også et blekeri ved vår bedrift og kraftforbruket vil øke ytterligere når et slikt anlegg tas i bruk.

Vi er innforstått med at den klausul i vår nåværende konsesjon bibeholdes, som sier at vi kun kan erverve 94 600 m³ fastmål norskproduert bartrevirke pr. år.

Vi anmoder høfligst om en snarlig behandling av vår konsesjonssøknad.»

I brev til departementet av 9. januar 1968 har selskapet bedt om at det omsøkte kraftkvantum forhøyes fra 17 000 kW til 19 000 kW. Brevet — som ble oversendt NVE med departementets påtegning av 17. januar 1968 — jnr. 53/68 IDV — lyder:

«Vi henviser til den søknad om øket kraftkonsesjon som vi sendte det ærede departement den 15. desember 1967 og tillater oss høfligst å be om at søknaden blir rettet slik at kraftkvantumet blir 19 000 kW.

Årsaken til denne endring er at vi nå får muligheten til å sette inn to brukte slipeapparater hver med en motor på 2 500 kW. Slipesalen vil av naturlige grunner få plass til to ekstra apparater og våre totale investeringer vil bli meget moderate. Den transformator som Vestfold Kraftselskap akter å sette inn vil ha en kapasitet på 24 MVA og vil altså gi mulighet for et uttak på 19 000 kW.

Vi akter å produsere ytterligere større kvanta finslipt spesialmasse og produksjonen av denne vil sterkt nedsette vår kapasitet og øke kraftforbruket. Det er derfor vanskelig å si hvilken total kapasitetsøkning som vil finne sted.

Vi antar at det økede kraftbehov vil finne sted fra og med juni 1968.

Vi vedlegger kopi av brev fra Vestfold Kraftselskap som erklærer seg istand til å dekke vårt behov.»

3. Avgitte uttalelser i anledning av søknaden.

Søknaden har herfra vært forelagt vedkommende distrikt til uttalelse på vanlig måte. Således

Sande Komm. Elektrisitetsverk, og

Sande kommunestyre

som ikke har hatt noe spesielt å bemerke, forutsatt kraftuttaket ikke kommer til fortregning eller skade for den alminnelige forsyning i bygda. Jfr. Elektrisitetsverkets brev av 15. januar 1968 til Sande kommune og kommunestyrets enstemmige vedtak i møte 9. februar 1968.

Vestfold Kraftselskap har i påtegning av 21. februar 1968 til fylkesmannen i Vestfold meddelt:

«Søknaden fra Sande Tresliperi A/S om å få leie i alt inntil 19 000 kW fra Vestfold Kraftselskap anbefales innvilget på vanlige vilkår.»

Fylkesmannen i Vestfold har i brev hit av 26. februar 1968 meddelt:

«Under henvisning til Deres brev av 2. januar og 29. januar d. å. returneres dokumentene i ovennevnte sak sammen med utskrift av møtebok for Sande kommunestyre i sak 7/68, hvorefter konsesjonssøknaden blir anbefalt innvilget forutsatt kraftuttaket ikke kommer til fortregning eller skade for den alminnelige forsyning i bygda. Vestfold Kraftselskap anbefaler også søknaden innvilget.

En slutter seg til foranstående og anbefaler søknaden om leie av 5 500 kW fra Vestfold Kraftselskap innvilget.»

Søknaden har dessuten vært forelagt departementets Industriavdeling, som i et notat av 22. februar 1968 til Vassdragsavdelingen foreslår at det for konsesjonen settes samme vilkår med hensyn til forbruket av norsk bartrevirke som er anført under pkt. 3 i Industridepartementets brev av 16. juli 1965 til selskapet. Videre er foreslått at det i en eventuell ny kongelig resolusjon og/eller brev til Sande Tresliperi A/S uttrykkelig uttales at bedriften ikke kan påregne innvilget senere søknad om konsesjon for ytterligere utvidelse og bygging av papirfabrikk. I det nevnte notat har Industriavdelingen videre antydning at det også bør overveies om det uttrykkelig bør sies at

konsesjonen for kraftleie kun skal gjelde produksjon av tremasse. Det er i søknaden ikke uttalt noe om leietid. Industriavdelingen mener derfor denne, som i den tidligere konsesjon, kan settes til 1. januar 1970.

Industriavdelingens notat ble av departementets Vassdragsavdeling oversendt NVE med brev av 6. mars 1968 — jnr. 535/68 IDV.

I brev til departementet av 19. februar 1968 har selskapet under henvisning til brev av 10. februar s.å. fra departementet meddelt, at det erklærer seg innforstått med at konsesjon for ytterligere utvidelse og bygging av papirfabrikk ikke kan påregnes innvilget så lenge de inneværende forhold hersker.

4. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kongelig resolusjon av 4. juni 1965 er Sande Tresliperi A/S som nevnt gitt tillatelse til å leie inntil 13 500 kW primakraft (inntil 85 mill. kWh pr. år og inntil 22 mill. kWh pr. kvartal) fra Vestfold Kraftselskap. Konsesjonen som er tidsbegrenset til 1. januar 1970 er gitt med vilkår om helt norsk styre. I vilkårenes post 3 er bestemt at selskapet kan av norsk virke bare erverve inntil 94 600 m³ fast mål bartrevirke pr. år (heri inkludert virke fra egne skoger og fra grensedistrikten). Bedriften kan etter innhentet samtykke fra Industridepartementet erverve norsk virke ut over det fastsatte kvantum når kjøperorganisasjonene ikke kan anwise kjøpere til visse tømmerpartier. Leiefordeling må ifølge vilkåret ikke finne sted.

For øvrig er konsesjon gitt med vanlige vilkår, herunder vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes. Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner er sløffet, idet Vestfold Kraftselskap er et interkommunalt kraftselskap med bl. a. Sande kommune — hvor bedriften er beliggende — som medeier.

Den årlige avgift til staten er betalt til og med for året 1968. For 1968 var den kr. 13 588,50.

Den foreliggende søknad gjelder som nevnt konsesjon på ytterligere 5 500 kW i tillegg til de tidligere konsederte 13 500 kW fra Vestfold Kraftselskap. Det økte kraftbehov — som i søknaden er antatt å ville finne sted fra og med juni 1968 — er bl. a. begrunnet med en utvidelse i produksjonen av finslipt spesialmasse, tilsvarende ca. 7 000 tonn a. d. pr. år. For øvrig skal være planlagt et blekeri ved bedriften som også vil bety et økt kraftbehov når anlegget tas i bruk. Selskapet er innforstått med at vilkåret i den tidligere konsesjon om begrensningen på 94 600 m³ fast mål norsk-produsert bartrevirke bibeholdes også for den nye konsesjon.

Vestfold Kraftselskap har anbefalt søknaden innvilget på vanlige vilkår, og har underhånden opplyst hit at den gjeldende kraftleiekontrakt mellom partene av 1964 på 12 000 kW (som ligger til grunn for selskapets konsesjon av 4. juni 1965) utvides på uforandrede vilkår til også å omfatte det nå omsøkte tilleggskvantum på 5 500 kW. Kontrakten gjelder for ett år av gangen så lenge den ikke blir oppsagt av en av partene med 6 måneders varsel. Kopi av kontrakten følger vedlagt.

Søknaden har vært forelagt Sande kommune, fylkesmannen i Vestfold samt departementets Industriavdeling.

Det bemerkes for øvrig at Industridepartementet i brev av 10. februar 1968 til selskapet etter forholdene har funnet «å kunne tilråde at det i dette tilfelle gis konsesjon».

5. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at Sande Tresliperi A/S gis tillatelse til å leie ytterligere inntil 5 500 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap til drift av selskapets anlegg i Sande kommune.

Selskapets tidligere konsesjon av 4. juni 1965 løper ut allerede 31. desember d.å. og Hovedstyret vil derfor foreslå, at tilleggskonsesjonen i tilfelle gis for en noe lenger tid, f. eks. 5 år, dvs. til 1. januar 1975.

Tillatelsen forutsettes i det vesentlige gitt med samme vilkår som konsesjonen av 4. juni 1965, herunder med vilkår om helt norsk styre, om begrensning i tillatt erverv av norsk bartrevirke m. v. og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Hovedstyret går ut fra at eventuelle andre vilkår av industri-politisk natur som antydnet av departementets Industriavdeling i nevnte notat av 22. februar 1968 vil bli vurdert av departementet.

Behandlet i Hovedstyremøte den 13. mai 1969.

Sakens dokumenter vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

Til bedriften i Sande er Sande Tresliperi A/S ved kongelig resolusjon av 4. juni 1965 gitt konsesjon på leie av inntil 13 500 kW primakraft (inntil 85 mill. kWh pr. år og inntil 22 mill. kWh pr. kvartal) fra Vestfold Kraftselskap, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1965 side 111 flg. Denne konsesjon utløper 1. januar 1970 og er — foruten vanlige vilkår — også gitt på særskilt vilkår om at konsesjonæren bare kan erverve inntil 94 600

m³ fast mål norsk bartrevirke pr. år (heri inkludert virke fra egne skoger og fra grensedistriktene) uten samtykke av Industridepartementet.

Departementet vil etter det foreliggende rå til at Sande Tresliperi A/S til produksjon av tremasse i Sande gis ny konsesjon som søkt om på leie av inntil 19 000 kW primkraft fra Vestfold Kraftselskap med tidsbegrensning til 1. januar 1975 og for øvrig på stort sett samme vilkår som den foran nevnte konsesjon av 4. juni 1965, herunder vilkår om samme begrensning i adgangen til å erverve norsk virke.

Departementet foreslår konsesjonen gitt på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. januar 1975.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Begrensning i adgangen til å erverve norsk bartrevirke m. v.

Sande Tresliperi A/S kan av norsk virke bare erverve inntil 94 600 m³ fast mål bartrevirke pr. år (heri inkludert virke fra egne skoger og fra grensedistriktene).

Bedriften kan etter innhentet samtykke fra Industridepartementet erverve norsk virke ut over det fastsatte kvantum når kjøperorganisasjonene ikke kan anvise kjøpere til visse tommertartier.

Leieforedling må ikke finne sted.

4. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opp til kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

5. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder

overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

6. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

7. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Kraftuttaket forutsettes å være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Dersom konsesjonen gis som foreslått, vil departementet i tilfelle i forbindelse med meddelelsen om konsesjonen i medhold av vilkårenes pkt. 9 treffe følgende kontrollbestemmelser:

«Til kontroll med at ovennevnte vilkår blir overholdt, skal Sande Tresliperi A/S uten oppfordring ved utgangen av hvert kvartal sende Industridepartementet i 2 eksemplarer oppgaver bekreftet av kraftverket over kWh-forbruket for kvartalet og den tilsvarende uttatte maksimale kW (målt med maksimalmåler med inntil 1 times periode), samt oppgave over produksjonen av tremasse i kvartalet.

Videre skal Sande Tresliperi A/S etter hvert års utgang uten oppfordring sende inn oppgaver over den totale produksjon av tremasse i året samt oppgaver over erverv av norsk virke og av utenlandsk virke. Disse oppgaver skal være bekreftet av statsautorisert revisor.»

Ved meddelelse av ny konsesjon som foreslått, forutsettes den gjeldende konsesjon gitt

ved kongelig resolusjon av 4. juni 1965 å bortfalle.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til hvorvidt Sande Tresliperi A/S vil trenge røykskadekonsesjon, jfr. lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar.

Industridepartementet

tilråar :

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Sande Tresliperi A/S å leie inntil 19 000 kW primakraft fra Vestfold Kraftselskap til produksjon av tremasse ved selskapets bedrift i Sande kommune.

Tillatelsen gis på vilkår og under forutsetning som foreslått i Industridepartementets tilråding av 27. juni 1969.

17. Arnafjordvassdraget m. v.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsreguleringer i Arnafjordvassdraget m. v.)

Kgl. res. av 27. juni 1969.

Stortinget har i møte 30. mai 1969 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i:

- 1) at det gjennomføres statsreguleringer i Arnafjordvassdraget m. v. og at det fastsettes reguleringsbestemmelser for disse, og
- 2) at det inngås tilleggsavtale mellom Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen og L/L Sognekraft vedrørende fellesskapet Vikfalli, alt i samsvar med Industridepartementets tilråding av 7. mars 1969.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 259 for 1968—69 som bygger på § 1. prp. nr. 92 for samme år, med den endring at konsesjonsavgiftene til kommuner er forhøyet fra kr. 3,20 til kr. 3,50 og at minst kr. 0,50 av den avgift som tildeles Vik kommune skal tilføres næringsfondet til denne kommune.

Ved lov av 19. juni 1969, som trådte i kraft straks, er det foretatt visse endringer bl. a. i vassdragsreguleringsloven, som har betydning for reguleringsbestemmelsene i nærværende sak, jfr. § 1 i lovens overgangsbestemmelser.

Etter at de nødvendige justeringer er foretatt, blir reguleringsbestemmelsene sålydende:

«1.

Reguleringsbestemmelsene gis på ubegrenset tid, men kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år, regnet fra 6. august 1965.

2.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 0,80 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer: kr. 3,50 pr. nat.-hk.

Etter 20 år regnet fra 6. august 1965 kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringene og overføringene antas å ville medføre ut over den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der skal anses som den ved reguleringene og overføringene innvunne øking av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge den ovenfor omhandlede avgift inntreter etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan innføres på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

3.

Innen reguleringen tas i bruk, skal anleggenes eier innbetale kr. 250 000 til et fond for utbygging av næringslivet i Vik kommune. Av den avgift som tildeles Vik kommune i henhold til post 2 skal minst kr. 0,50 pr. nat.-hk årlig tilføres næringsfondet.

For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av Industridepartementet.

4.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgift etter post 2 og om avgivelse av kraft, jfr. post 18 skal, for så vidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Anleggenes eier er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene ved å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses fami-

lier den til enhver tid nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til et for øyemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Anleggenes eier kan etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan anleggenes eier etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6.

Anleggenes eier er forpliktet til ved anleggsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget. Hvis det finnes hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, plikter anleggenes eier å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Den ytelse som er betinget i post 8, siste punktum i Fellesskapet Vikfallis ervervskonsesjon på nedre fall, skal også omfatte reguleringsanleggene. Reguleringsanleggenes eier plikter ytterligere å stille kr. 15 000 til rådvelde for almindennende virksomhet og geistlig betjening.

7.

Anleggenes eier er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

8.

Anleggenes eier er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig økt ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikt er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på bekostning av anleggenes eier. Veger, bruer og kaier som anleggenes eier anlegger, skal kunne benyttes av almenheten, med mindre departementet treffer annen bestemmelse.

Anleggenes eier plikter å legge om de veger og stier (burekjeveger) samt telefonledninger

som neddemmes. Hvilke omlegginger som skal utføres, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trase for de forskjellige anleggsveger.

9.

I den utstrekning vedkommende departement bestemmer plikter anleggenes eier:

1. Å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårige) og utvandningsferdige fiskeunger av laks og sjøaure.
2. Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i de områder som reguleringene og overføringene berører.
3. Å anbringe gitter eller annen sperreanordning foran tappeluker og tunnelinntak.
4. Å påse at det ikke foregår fiske i avløpstunnel og kanal fra kraftstasjon.
5. Å bære utgiftene til forsterket jakt- og fiskeoppsyn under anleggstiden.

Dersom det skulle vise seg vanskelig å skaffe til veie yngel m. v., eller om en ellers skulle finne det hensiktsmessig, plikter anleggenes eier å delta med partsinnskudd i nødvendige klekkerier og settefiskanlegg.

Innen reguleringene og overføringene tas i bruk plikter anleggenes eier å avsette et fond på kr. 25 000 til Vik kommune og et fond på kr. 50 000 til Aurland kommune. Disse fond anvendes etter kommunestyrenes bestemmelse til fremme av fisket i de respektive kommuner.

10.

Ved regulerings- og overføringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

11.

De neddemte areal ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Det skal stubbes lavt, og gjenstående stubber skal ikke i noe tilfelle være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

12.

Anleggenes eier plikter etter bestemmelse av vedkommende departement å utføre sikringsarbeider ved elve- og bekkeutløp i Målsetvatn hvor det skulle vise seg påkrevet.

13.

Anleggenes eier plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

15.

Til skjønn i anledning av overføringene og reguleringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

16.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som anleggenes eier måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående

ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsen i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

18.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvatn, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert som utbyggingen skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegg om avgivelse av kraft kan etter bejæring av en interessert, tas opp til ny avgjørelse etter 30 år, regnet fra 6. august 1965.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke

skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av kraft kan bare skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan senere ikke forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

19.

Eieren av anleggene plikter å sette i verk nødvendige tiltak for å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene medfører for bygdefolkets interesser. Spørsmål om hvilke tiltak som skal settes i verk, avgjøres i tilfelle tvist ved skjønn som kan fremmes i forbindelse med skjønn etter § 16 i vassdragsreguleringsloven.

20.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier.

21.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke tilleggsreguleringen og overføringene kan medføre forpliktelser.»

Det i proposisjonen inntatte utkast til manøvreringsreglement, som er lagt til grunn for Stortingets vedtak, er sålydende:

«Manøvreringsreglement for regulering av
Arnafjordvassdraget med overføringer.

1.

a) Reguleringer.

Reguleringsgrensene er:

Kvilesteinsvatn, alm. sommervass- stand kote	897,9
Øvre reg.grense kote	920,0
Nedre reg.grense kote	895,0
Reguleringshøgde	25,0 m
Skjellingavatn, alm. sommervass- stand kote	959,0
Alt. I:	
Øvre reg.grense kote	980,0
Nedre reg.grense kote	958,0
Reguleringshøgde	22,0 m
Alt. II:	
Øvre reg.grense kote	974,5
Nedre reg.grense kote	958,0
Reguleringshøgde	16,5 m
Muravatn, alm. sommervass- stand kote	1023,0
Øvre reg.grense kote	1060,0
Nedre reg.grense kote	1020,0
Reguleringshøgde	40,0 m
Ved dammen er nedre grense kote	990,0
Årebotnvatn, alm. sommervass- stand kote	991,5
Øvre reg.grense kote	994,0
Nedre reg.grense kote	983,0
Reguleringshøgde	11,0 m
Målsetvatn, alm. sommervass- stand kote	844,5
Øvre reg.grense kote	862,0
Nedre reg.grense kote	829,0
Reguleringshøgde	33,0 m
Feiosdalsvatn, alm. sommervass- stand kote	1071,10
Øvre reg.grense kote	1073,0
Nedre reg.grense kote	1051,0
Reguleringshøgde	22,0 m
Heimste Brevatn, alm. sommervass- stand kote	1145,0
Øvre reg.grense kote	1148,0
Nedre reg.grense kote	1130,0
Reguleringshøgde	18,0 m
Midtvatnet, alm. sommervass- stand kote	1158,7
Øvre reg.grense kote	1162,0
Nedre reg.grense kote	1145,0
Reguleringshøgde	17,0 m

Ytste Brevatn, alm. sommervass- stand kote	1159,4
Øvre reg.grense kote	1162,0
Nedre reg.grense kote	1130,0
Reguleringshøgde	32,0 m

b) Overføringer.

1) Avløpet fra Kvilesteinsvatn (24,9 km²) sammen med avløpet fra felt i Gravseta nedenfor Kvilesteinsvatn, Svartatjønn og 6 bekker som renner til Dalselv, (10,8 km²) og avløpet fra Skjellingavatn (13,0 km²) og felt i Ygnisdalselv nedenfor Skjellingavatn (1,6 km²) overføres til Målsetvatn.

2) Avløpet fra Tora (6,4 km²) og avløpet fra et felt til Dalselv (3,8 km²) overføres til Målsetvatn.

3) Avløpet fra Helgedalsvatn (1,3 km²) overføres til Muravatn.

4) Avløpet fra Heimste Brevatn (10,8 km²) og avløpet fra Vassdalsvatn (2,8 km²) overføres til Feiosdalsvatn og føres sammen med avløpet fra dette og 7 bekker som renner ned til Jordalen, (20,9 km²) overføres til Muravatn.

5) Avløpet 3—4 sammen med avløpet fra Muravatn (25,8 km²) blir gjennom Målset kraftverk ført over til Målsetvatn.

6) Avløpa 1—5 sammen med avløpet fra Arebovatn (7,3 km²) og Målsetvatn (17,1 km²) blir gjennom Refsdal kraftverk ført over til Refsdalsvassdraget.

7) Avløpa fra Seljedalselv — ekskl. Heimste Brevatn — (17,8 km²), Huglaelv — ekskl. Vassdalsvatn — (12,2 km²) og Gravbotnelv — ekskl. Helgedalsvatn (8,0 km²) overføres til driftstunnelen for Hove kraftverk.

8) Avløpet fra Hopra (15,4 km²) overføres til driftstunnelen for Hove kraftverk.

2.

Tappeluken for Kvilesteinsvatn holdes stengt i tiden fra lavvannsperiodens slutt til vannstanden har nådd kote 918,5, dog ikke i noe tilfelle ut over 1. oktober.

Det skal ved manøvreringen has for øye at den tidligere flomvassføring i vassdragene så vidt mulig ikke forøkes. For øvrig kan vassslippingen foregå etter Vikfallis behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påses at flomløp ikke hindres av is eller lignende, og at dammer og andre reguleringsanlegg til enhver tid er i god stand.

Om det forlanges skal det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og eventuelt observeres og noteres nedbørmengder, temperatur m. v.

Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet vil rå til at det fastsettes reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement i samsvar med foranstående.

Som nevnt i proposisjonen er det ingen grunn til å fastsette spesielle bestemmelser om plikt for vassfalls- og brukseiere som bruker reguleringsvannet til å betale årlig godtgjørelse til staten, idet disse forhold gjøres opp i henhold til avtalen mellom staten og L/L Sognekraft.

Industrikomitéen har bl. a. uttalt følgende:

«En rekke av de krav som er satt fram fra distriktets side, bl. a. om vassforsynings- og vanningsanlegg, gjerdehold m. v. forutsettes tatt opp under tiltaksskjønnet.

Komitéen går ut fra at skjønnet vil være merksam på og ta rimelig omsyn til de skadevirkninger som blir påført grunnelerne og fiskeinteressene på grunn av den reduserte vassføring i Jordalselvi og Nærøydalselvi.»

Departementet går som vanlig ut fra at det er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og til å foreta de endringer i manøvreringsreglementet som måtte følge av planendringene.

Spørsmålet om å utføre hjelpeanlegg slik at de kan bli til varig nytte for almenheten vil departementet ta opp med statskraftverkene.

De nødvendige nye ervervskonsesjoner som er nevnt i proposisjonen vil departementet komme tilbake til så snart hovedstyrets innstilling foreligger.

Industridepartementet

tilrår:

1. Det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsreguleringer i Arnafjordvassdraget m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 27. juni 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for statsreguleringer i Arnafjordvassdraget

m. v. i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

18. Maurangervassdragene m. v.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsregulering av Maurangervassdragene m. v.)

Kgl. res. av 18. juli 1969.

Stortinget har i møte 30. mai 1969 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i:

- a) Statsregulering i Maurangervassdragene m. v. og i fastsettelse av reguleringsbestemmelse for reguleringen.
- b) At staten inngår overenskomst med Skiensfjordens Kommunale Kraftselskap om overdragelse av fallrettigheter m. v. alt i det vesentlige i samsvar med Industridepartementets tilråding av 17. januar 1969.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 265 for 1968—69 som bygger på St. prp. nr. 65 for samme år, med endring at konsesjonsavgiftene til kommuner er forhøyet fra kr. 3,50 til kr. 4,00 pr. nat.-hk og at næringsfondet er forhøyet fra kr. 500 000 til kr. 750 000.

Ved lov av 19. juni 1969 er det foretatt visse endringer bl. a. i vassdragsreguleringsloven, som har betydning for reguleringsbestemmelsene i nærværende sak, jfr. § 1 i lovens overgangsbestemmelser.

Etter at de nødvendige justeringer er foretatt, blir reguleringsbestemmelsene sålydende:

«1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder i ubegrenset tid, men kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

2.

For den øking av vasskraften som innvinnes ved reguleringene og overføringene erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer: kr. 4 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av lavvassføringen som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring, som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnytted på en sådan måte

at vassføringen i lavvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringene og overføringene innvunne øking av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesykerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Innen reguleringen tas i bruk skal reguleringsanleggenes eier innbetale kr. 750 000 til et fond for utbygging av næringslivet i Jondal og Ullensvang kommuner.

For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av Industridepartementet.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 13 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Reguleringsanleggenes eier er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene ved å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykestue eller sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges kraftverket etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan kraftverket etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6.

Reguleringsanleggenes eier er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses fami-

lier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

7.

Reguleringsanleggenes eier er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Det skal stilles kr. 50 000 til rådighet til almindennende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

8.

Reguleringsanleggenes eier er forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på regulantens bekostning. Veier, bruer og kaier som anleggenes eier bygger, skal kunne benyttes av almenheten, med mindre departementet treffer annen bestemmelse.

Statskraftverkene bærer $\frac{2}{3}$ av omkostningene ved anlegg av vegen Ænes—Sunddal og Kvinnherad $\frac{1}{3}$. Statskraftverkene forskutterer imidlertid kommunens andel mot tilbakebetaling innen 31. desember 1974.

Ferdselsveier og stier som er i bruk må omlegges dersom de demmes ned eller skades på annen måte.

De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trase for de forskjellige veianlegg.

9.

De neddemte områder ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i 25 cm's høyde. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest to år etter første neddemming av vedkommende areal.

10.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke

påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

11.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som opptas i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

12.

Reguleringsanleggenes eier er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkninger av leveringingen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft

kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

13.

Reguleringsanleggenes eier skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges kraftverkets eier for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

14.

Ved reguleringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at reguleringsanleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Reguleringsanleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

15.

Det påhviler anleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante-

og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggets eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

16.

Anleggenes eier plikter å treffe nødvendige tiltak for i rimelig grad å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

Reguleringsanleggenes eier plikter etter tiltaksskjønnets nærmere bestemmelse å avhjelpe skader og ulemper som påføres vassforsyningen til enkeltstående bruk og vassverk samt skader og ulemper for gjerdehold.

17.

Etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement eller den dette bemyndiger, plikter anleggenes eier:

1. Å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårig) for best mulig å søke å opprettholde fisket i området. Vedkommende departement eller myndighet bestemmer også hvilke fiskearter og — stammer som skal benyttes, samt tid og sted for utsettingen og fiskens størrelse og kvalitet.
2. Å bygge og drive klekkeri og/eller settefiskanlegg eller delta i bygging og drift av fellesanlegg.
3. Å sørge for fangst og nødvendig transport av stamfisk av laks og sjøaure i vassdragene eller i sjøen utenfor.
4. Å bygge og drive stamfiskanlegg (herunder også oppdrettsanlegg) for laks og sjøaure eller delta i bygging og drift av fellesanlegg.
5. Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser innen området (herunder også langtidsundersøkelser og kontrolltiltak).
6. Å foreta utfiskinger (uttynninger) i de vann hvor reguleringen fører til overbefolkning eller en forverring av de naturlige forhold dersom tiltaket står i et rimelig forhold til verdien av fisket.
7. Å anbringe sperregitter foran utløp fra kraftstasjon.
8. Å anbringe sperregitter foran tappetunneler, tappeluker o.l.
9. Å holde ekstraordinært jakt- og fiskeoppsyn i anleggsperioden.
10. Å sørge for at vassdragene ikke tilslammes eller forurenses mer enn strengt tatt nødvendig ved tunnelspylinger, masseuttak o.l.

18.

Reguleringsanleggenes eier plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringene og overføringene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte, og de skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

19.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

20.

Reguleringsanleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de fastsatte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.

Det i proposisjonen inntatte utkast til manøvreringsreglement, som er lagt til grunn for Stortingets vedtak er sålydende:

«Manøvreringsreglement for statsregulering av Maurangervassdragene m. v.

1.

Reguleringer:

Magasin	Naturlig sommer-vannst. m o. h.	Reguleringsgrenser		Maks. flomstign. m o. h.	Senkn. m	Oppd. m	Reg.h. m
		Øvre m o. h.	Nedre m o. h.				
Kvanngrovatn	970,5	972,0	937,0	972,5	33,5	1,5	35,0
Dravladalsvatn	938,5	957,0	880,0	958,0	58,5	18,5	77,0
Jukladalsvatn	1 082,9	—	990,0	—	92,9	—	92,9
Heimste Revavatn	1 146,0	1 147,0	1 141,0	1 147,5	5,0	1,0	6,0
Juklavatn	1 010,4	1 060,0	950,0	1 061,0	60,4	49,6	110,0
Langavatn	962,0	—	927,0	—	35,0	—	35,0
Heimste Svartedalsvatn	833,6	860,0	780,0	861,5	53,6	26,4	80,0
Innste Svartedalsvatn	837,6	860,0	780,0	861,5	57,6	22,4	80,0
Blådalsvatn	1 072,1	1 104,0	1 018,0	1 105,0	54,1	31,9	86,0
Mysevatn	814,9	855,0	775,0	856,0	39,9	40,1	80,0
Stutatjern	1 216,0	1 217,0	1 214,0	1 217,5	2,0	1,0	3,0
Holmavatn	1 132,0	1 133,0	1 127,0	1 133,5	4,1	1,9	6,0

For Dravladalsvatns og Jukladalsvatns vedkommende refererer høydene seg til vassdragsvesenets nivellement L. nr. 523 for 1963, for Juklavatn og Svartedalsvatns vedkommende til L. nr. 535 for 1964 og for Mysevatns vedkommende til L. nr. 516 for 1960.

De øvrige vatn har høydegrunnlaget fra fotogrammetrisk kart fra 1963.

Overføringer:

- Avløpet fra Kvanngrovatn sammen med avløpet fra Skarvabotn — nedbørfelter oppgitt til henholdsvis 10,8 og 3,2 km² — overføres til Dravladalsvatn.
- Avløpet fra 2,8 km² av Bleieelvis nedbørfelt overføres til Revavatn.
- Avløpet fra 10,5 km² av Dravladalsvatns partielle nedbørfelt med tillegg av avløpet fra Langavatns og Botnanes felt er på h.h.vis 2,8 og 7,7 km² samt de under a) nevnte felter): samlet avløp fra 35,0 km², overføres gjennom Jukla kraftverks tunnelsystem til Svartedalsvatn.
- Avløpet fra Heimste Revavatns nedbørfelt på 7,5 km² med tillegg av avløpet under

b) overføres til Jukladalsvatn og kan — sammen med avløpet fra dettes partielle felt på 6,4 km² og fra Jordalstjerns felt på 3,6 km²): totalt 20,3 km² — overføres til Juklavatn, eller om ønskes direkte til driftstunnelen for Jukla kraftverk.

e. Med opptagelse av avløpet fra Juklavatns partielle nedbørfelt på 15,8 km² overføres avløpet under d) —): tilsammen 36,1 km² — til Svartedalsvatn.

f. Det samlede avløp fra feltene nevnt ovenfor med tillegg av avløpet fra Svartedalsvatns partielle nedbørfelt —): 71,1 + 32,9 = 104,0 km² samt avløpet fra 23,7 km² av Bondhuselvis og fra 1,0 km² av Rednedalsbakkens nedbørfelter — overføres til Mysevatn i Austrepollelvi.

2.

Manøvreringen skal foretas slik at de naturlige flommene i vassdragene ikke økes. Vassslipping fra magasinene forhåndsvarsles ved oppslag på sentralt trafikerte steder. For øvrig kan vassslippingen foregå etter behovet i statens kraftverker.

3.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som tilsettes av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Departementet vil rå til at det fastsettes reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement i samsvar med foranstående, og at det gis tillatelse i henhold til reguleringslovens § 19 pkt. 2 til at reguleringsanleggenes eier kan rå over alt vannet til reguleringsformål.

Industrikomitéen har forutsatt at det ved fordelingen av næringsfondet mellom Jondal og Ullensvang kommuner — som er tillagt departementet — blir tatt hensyn til den spesielle stilling Jondal kommune befinner seg i ved denne regulering, som ikke direkte medvirker til noen ny virksomhet i denne kommune.

Når det gjelder spørsmålet om å fastsette mulige ytterligere vilkår av hensyn til fisket, jfr. proposisjonen side 34, første spalte, 4. avsnitt, uttaler komitéen at den er enig i at departementet innenfor rimelighetens grenser får adgang til å fastsette slike vilkår.

Departementet går som vanlig ut fra at det er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og til å foreta de endringer i manøvreringsreglementet som måtte følge av planendringene.

Industridepartementet

tilrår:

1. Det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Maurangervassdragene

m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 18. juli 1969.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for statsregulering av Maurangervassdragene m. v. i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.
3. I medhold av vassdragsreguleringslovens § 19 pkt. 2 bestemmes at alt vannet kan brukes til reguleringsformål.

19. Skjomenvassdragene m. v.

(Fastsettelse av reguleringsbestemmelser for statsregulering av Skjomenvassdragene m. v.)
Kgl. res. av 1. august 1969.

Stortinget har i møte 17. juni 1969 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i statsregulering av Skjomenvassdragene i Nordland fylke m. v. og i fastsettelse av reguleringsbestemmelser for reguleringen i samsvar med Industridepartementets tilråding av 28. mars 1969 og med de endringer som framgår av innstillingen.»

Man viser til Innst. S. nr. 297 og St. prp. nr. 147 for 1968—69. Vedtaket er i samsvar med innstillingen, som bygger på proposisjonen, med den endring at konsesjonsavgiftene til kommuner er forhøyet fra kr. 3 til kr. 4 pr. nat.-hk og at næringsfondet er forhøyet fra kr. 500 000 til kr. 750 000.

Ved lov av 19. juni 1969 er det foretatt endringer bl. a. i vassdragsreguleringsloven, som har betydning for reguleringsbestemmelsene i nærværende sak, jfr. § 1 i lovens overgangsbestemmelser.

De reguleringsbestemmelser som er lagt til grunn for Stortingets vedtak, må derfor justeres på enkelte punkter.

Reguleringsbestemmelsene blir etter dette sålydende:

«1.

Reguleringsbestemmelsene gjelder i ubegrenset tid, men kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

2.

For den økning av vannkraften som innvinnes ved reguleringene og overføringene erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1,50 pr. nat.hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av lavvannføringen,

som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringene og overføringene innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet .

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntre etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Skjomenverkene er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene ved å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og dissers familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges anleggenes eier etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan anleggenes eier etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

5.

Skjomenverkene er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og dissers familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

6.

Skjomenverkene er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anleggene eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Anleggenes eier skal stille inntil kr. 50 000 til rådighet til almindelig virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

7.

Før reguleringene tas i bruk, plikter Skjomenverkene å bygge veg av fylkesvegstandard fra nåværende fylkesveg til Skjomdalen og fram til bebyggelsen i Sør-Skjomen.

Videre er Skjomenverkene forpliktet til å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på Skjomenverkens bekostning. Veger, bruer og kaier som anleggenes eier bygger, skal kunne benyttes av almenheten, med mindre departementet treffer annen bestemmelse.

Anleggenes eier plikter videre å legge om stier, ferdselsveger o. l. der disse demmes ned.

De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trasé for de forskjellige anleggsveger.

8.

Etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement, plikter Skjomenverkene:

1. Å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårig). Vedkommende departement bestemmer også hvilke fiskearter og -stammer som skal benyttes, samt tid og sted for utsettingen og fiskens størrelse og kvalitet.
2. Å bygge og drive klekkeri og/eller settefiskanlegg eller delta i bygging og drift av fellesanlegg.
3. Å sørge for fangst, nødvendig transport og oppbevaring av stamfisk og/eller delta i bygging og drift av fellesanlegg for oppdrett av stamfisk.
4. Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser innen området (herunder også langtidsundersøkelser).
5. Å anbringe sperregitter foran utløp fra kraftstasjoner.

6. Å anbringe sperregitter foran tappetunelene, tappeluker o.l.
7. Å bekoste ekstraordinært jakt- og fiskeoppsyn i anleggsperioden.

9.

De neddemte områder ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i 25 cm's høyde. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest to år etter første neddemming av vedkommende areal.

10.

Skjomenverkene plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingene, særlig av hensyn til fiske, utseende og ferdsel samt foreta opprensning i elvefaret og mindre strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av Skjomenverkene.

11.

Skjomenverkene plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16 eventuelt § 19.

12.

Skjomenverkene plikter å innbetale til Lappefogden i Nordland kr. 10 000 årlig til opphjør av reindriften i de reinbeitedistrikter som blir berørt av reguleringene. Midlene disponeres av Lappefogden i samsvar med planer som han utarbeider i samråd med formennene for hvert av de berørte reinbeitedistrikter. Planene skal godkjennes av vedkommende departement.

I den utstrekning vedkommende departement finner det påkrevet, plikter anleggenes eier av hensyn til reindriften å bekoste:

- a. Rydding av nye flytteveger.
- b. Bygging av bruer og gjerder.
- c. Flytting, eventuelt oppføring av hytter.
- d. Tiltak for å hindre skade og ulemper for reindriften, f. eks. sperreanordninger for å

hindre rein i å komme inn i tunnelinntakene.

13.

Før reguleringene og overføringene tas i bruk, plikter Skjomenverkene å innbetale til kommunene i distriktet tilsammen kr. 750 000 som avsettes til et næringsfond.

Fondets fordeling mellom kommunene fastsettes av Industridepartementet.

Før fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av departementet.

14.

Anleggenes eier plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

15.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

16.

Skjomenverkene skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Reguleringsgrensene betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som Skjomenverkene lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges Geografiske Oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

Skjomenverkene er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer inntil 10 pst. av den innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid

ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften.

Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi, er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

18.

Ved reguleringsanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

19.

Det påhviler regulerings- og overføringsanleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående

ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- såvel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

Anleggenes eier skal såvidt mulig planlegge midlertidige hjelpeanlegg slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

20.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

21.

Skjomenverkene underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de fastsatte bestemmelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

22.

Reguleringsbestemmelsene skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag skal tinglyses som heftelse på de eien-

dommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.»

Det i proposisjonen inntatte utkast til manøvreringsreglement, som er lagt til grunn for Stortingets vedtak, er sålydende:

«Manøvreringsreglement for statsregulering av Skjomenverkene.

1.

A. Reguleringsmagasiner.

	Nat. vst.	Reg.grenser		Reg.-høyde m
		Øvre	Nedre	
Losivatn	734		700	34
Båtsvatn	841	858	825	33
Gautelivatn	852	858	840	18
Vannaksvatn	853	858	853	5
Kjørivatn	885		875	10
Iptovatn	611	615	605	10
Kjårdavatn	608	615	589	26
Langvatn	673		630	43

Reguleringshøyden for Langvatn refererer seg til Fjellangers HM «Langvatn øst», H = 676 600. De øvrige høydene refererer seg til fastmerker i NVE's vassdragsnivellelementer, med visse korreksjoner angitt av Statskraftverkene.

	Nivellement nr.	FM	H
Losivatn	158	1	735,014
Båtsvatn— Gautelivatn— Vannaksvatn	157	26	843,854
Kjørivatn	542	1	886,303
Iptovatn	157	1	613,730
Kjårdavatn	505	7	609,031

Samtlige dammer utføres med faste overløp, og vasstanden i de enkelte vatn kan derfor stige noe over øvre reguleringsgrense under flom.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker.

B. Overføringer.

- Avløpet fra Losivatn (35 km²) og Smallerieppe (11,5 km²) overføres til inntak i Nordelva ca. kote 640 og videre — sammen med avløpet fra Nordelvas felt (282,7 km²), Stasjonselva (12,7 km²), Kobbrelva (265 km²) og Kjøriselva (37 km²) — til Iptovatn.
- Avløpet fra Sælkajokka (86,7 km²), Breelva (16 km²) og Smallerieppe (11,5 km²) kan helt eller delvis overføres til Losivatn for magasinering.

- Avløpet fra Kjørivatn (10 km²) overføres til driftstunnelen for Kobbvatn kraftstasjon.
- Avløpet fra Rundtindvatn (8 km²) overføres til Iptovatn.
- Avløpet fra Middagsvatn (11 km²) overføres til Kjårdavatn.
- Ved magasintapping fra Langvatn skal tilsvarende vassmengde samtidig overføres fra Sitasjavre til Kjårdavatn. Ved magasinifilling i Langvatn skal tilsvarende vassmengde samtidig overføres til Sitasjavre fra Kjårdavatn—Iptovatn.

Bestemmelse av de vassmengder som tappes fra, eller magasineres i Langvatn, og av de vassmengder som passerer gjennom tunnelen Sitasjavre—Kjårdavatn, skal skje etter regler som fastsettes ved overenskomst eller skjønn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at flommen i vassdragene nedenfor magasinene såvidt mulig ikke økes.

For øvrig kan vasslippingen foregå etter behovet i statens kraftverk.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som tilsettes av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Det skal påses at flomløpene ikke hindres av is eller lignende, og at dammer og luker til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander, og eventuelt observeres og noteres nødbørsmengder, temperatur m. v.»

Departementet vil rå til at det fastsettes reguleringsbestemmelser og manøvreringsreglement i samsvar med foranstående.

Som det fremgår av proposisjonen har departementet anført at man vil be Vassdragsvesenet vurdere omigjen muligheten for å ta Durmåselva med i utbyggingen, og forutsetter at departementet har myndighet til å treffe bestemmelse om dette.

Industrikomitéen har anført at den finner det rimelig at Durmåselva blir tatt med i utbyggingen, også av hensyn til de store skader elva gjør på jordeiendommene under vårflommen.

Departementet går som vanlig ut fra at det er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og til å foreta de endringer i manøvreringsreglementet som måtte følge av planendringene.

Industridepartementet

tilrår:

1. Det fastsettes reguleringsbestemmelser for statsregulering av Skjomenvassdragene m. v. i samsvar med Industridepartementets tilråding av 1. august 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

20. Arendal kommunale elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å regulere Eptevatn/Homstølvatn i Tovdalsvassdraget i Aust-Agder fylke.)

Kgl. res. av 1. august 1969.

Arendal komm. elektrisitetsverk fikk ved kongelig resolusjon 22. mars 1957 tillatelse til å regulere en rekke vatn i Uldalselv i Tovdalsvassdraget i Aust-Agder fylke og til å bygge ut Hanefossen i Uldalselv. For å få høyere primakraftproduksjon i kraftverket har kommunen søkt om tillatelse til å foreta regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Tovdalselv.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i brev av 24. april 1969 gitt følgende uttalelse om reguleringsøknaden:

«Arendal kommunale elektrisitetsverk. Regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Tovdalselv.

Med departementets brev av 4. september 1967 fikk Hovedstyret oversendt til uttalelse søknad datert 30. august s.å. vedrørende ovenstående.

Innledningsvis heter det i søknaden:

«Vi tillater oss vedlagt i 6 eksemplarer å oversende søknad om reguleringskonsesjon i henhold til vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 samt om ekspropriasjonstillatelse m. v. i henhold til vassdragslovens § 62. Med søknaden følger de deri nevnte bilag, deriblant forslag til manøvreringsreglement.

Det søkes samtidig om tillatelse til i medhold av vassdragsreguleringslovens § 16 pkt. 1 og vassdragsreguleringslovens § 130 pkt. 4 om å stevne eiere og rettighetshavere på den måte som er foreskrevet i lov om forkynnelsesmåten for innkallinger og stevninger i visse saker angående almenninger.

Med hensyn til spørsmålet om konsesjonsavgifter etter vassdragsreguleringslovens § 11 bemerkes at det antas at reguleringen ikke vil medføre almene skadevirkninger av betydning.

En henstiller at avgiftene blir lempelig ansatt.»

Videre heter det i søknaden:

«Arendal kommunale Elektrisitetsverk har

planlagt et nytt reguleringsmagasin i Epte- vann i Vatnedalsvassdraget som er et av til- løpene til Uldalsvassdraget i Aust-Agder hvor Arendal komm. Elektrisitetsverk tidligere har bygget Hanefoss kraftverk.

Utbyggingsplanen omfatter regulering av Vatnedalselven (Vesteråna) med nedslagsfelt ca. 68 km² og reguleringsdam nedenfor Epte- vann med et magasin på 44,0 mill. m³. Bilag A1 viser Hanefoss nedslagsdistrikt og bilag A2 detaljkart av Epte vanns nedslagsdistrikt.

Hanefoss kraftverk har stor maskininstalla- sjon og kan under flomvannføringer vår og høst produsere 18 000 kW. På grunn av de små magasiner i vassdraget på i alt 54,5 mill. m³ er imidlertid den regulerte vannføring i vintertiden 9,7 m³/sek. med tilsvarende lav døgproduksjon (5 800 kW).

Planen er derfor å øke magasin kapasiteten ved anlegg av det nye magasin i Epte vann på 44,0 mill. m³. Dette tilsvarer en økning på ca. 85 pst. av effektiv magasin kapasitet.

Den regulerte vannføring er beregnet å øke med 5 m³/sek. fra 9,7 til 14,7 m³/sek. Dette gir en økning på 2 900 kW årskraft tilsvarende 24,6 mill. kWh/år i Hanefoss kraftverk.

Bilag B inneholder nærmere opplysninger om anlegget med ingeniør A. B. Berdals plan med omkostningsoverslag og tegninger.

Av de undersøkte alternativer for opp- demming og utførelse av reguleringsdam Epte- vann er valgt platedam med H. R. V. på kote 350,0 etter tegning 005.

Tegninger og omkostningsoverslag for de øvrige alternativer som bortfaller er ikke ved- lagt, men kan om ønskes oversendes.

Forslag til manøvreringsreglement vedleg- ges som bilag C.

Kraftbehov.

På vedlagte tegn. nr. A-960 a viser kurve B AKE's maksimalbelastning fra 1950 til 1966. Milde vintre med lavere forbruk gir seg utslag som hakk i kurven.

I tidligere prognoser er benyttet prosentvis stigning på år som har vist for høy forbruks- stigning. Det antas å være mer realistisk å forutsette en jevn stigning etter kurve C. Elektrisitetsverket må dessuten ha en viss kraftreserve for uforutsett belastningsøkning. A/S Båtservices nye skipsbyggeri på Vind- holmen i Arendal som kommer i drift høsten 1967, vil føre til forsert boligbygging i østre bydel.

I det fremtidige bolig- og utbyggingspro- gram for 1966—1970 er regnet med 100 boliger pr. år i en 5 års periode i Arendal. Med 4 kW pr. leilighet svarer dette til ca. 2 000 kW. Hertil kommer da forretninger, serviceyrker m. v. samt overføringstap. Kurve C viser en forbruksstigning fra 1965 til 1970 på i alt ca. 3 500 kW.

Etter 1970 er forholdet uklart, idet kon- traktene med Grimstad og Tvedestrand da går ut. Med eget-forbruket begrenset til Arendal vil en antagelig få ca. 5 000 kW til disposisjon i 1971, som etterhvert igjen blir spist opp av belastningsstigningen. En har imidlertid reg- net med, på grunn av kraftunderskudd i Sam- kjøringsområdet for Østlandet og Sørlandet i perioden 1970—73 fortsatt i en overgangs- periode å bidra med kraftlevering eventuelt

gjennom Aust-Agder Kraftverk til Grimstad og Tvedestrand.

Finansiering.

Omkostningene for nytt magasin i Epte vann samt utvidelse av høy- og lavspent fordelingsnett med transformatorbokser for overføring av kraften frem til abonnentene er beregnet til:

1. Dam Epte vann	6,5 mill. kr.	
2. Høy- og lavspent fordelingsnett	2,1 » »	

I alt 8,6 mill. kr.

Pr. kW og kWh blir utbyggingsprisen 2 240 kroner/kW eller 26,2 øre pr. kWh. Med 9 pst. til renter, amortisasjon og drift vil kraftprisene levert kraftstasjon bli kr. 202 pr. kW eller 2,36 øre pr. kWh. Etter innstilling fra styret og Arendal formannskap har Arendal Bystyre i møte 25. mai 1967 vedtatt å dekke kommende kraftbehov for Arendal komm. Elektrisitetsverk ved utbygging av nytt reguleringsmagasin ved Epte vann til en samlet anslått utgift, inkl. nødvendig utvidelse av høy- og lavspent fordelingsnett med transformatorbokser for overføring av kraften kr. 8 600 000 som forutsettes finansiert ved et partialobligasjonslån på kr. 5 000 000 og en egeninvestering på kr. 3 600 000.

Tidsplan.

Reguleringsarbeidene ønskes gjennomført så snart som mulig. Det regnes med en byggetid på ca. 1½—2 år.

Rettigheter som må erverves:

- Rett til regulering av Vatnedalselven (Vesteråna).
- Rett til oppdemming og regulering av Epte vann—Homstølvann som ved oppdemmingen blir et sammenhengende magasin. Epte vann heves 21,4 m fra nåværende vannstand på kote 328,58 til kote 350. Homstølvann heves 11,5 m fra nåværende vannstand på kote 338,48 til kote 350. Kotehøydene refererer seg til fastmerke nr. 3 i Vassdragsvesenets nivellement av Vesteråna (nivellement nr. 468).
- Rett til grunn for damanlegg, damhytte, brakker, verkstedbygninger og anleggsveier samt til plassering av uttatte steinmasser.
- Ervervelse av grunn for vei fra bestående skogsbilvei Vatne—Homstølvann til damanlegget.
- Rett til å benytte bestående skogsbilvei fra Vatne til Homstølvann som adkomstvei under anleggstiden, og senere for inspeksjon og vedlikehold av anlegget.

Til de forskjellige punkter skal bemerkes:

Ad a: I Vatnedalselven vil reguleringen medføre forandringer i vannføringen fra Epte vann ned til utløpet av Mjåvassfjord for å oppnå en økning i den regulerte vintervannføring ved Hanefoss på 5 m³/sek.

Fra Vatne og ned til Mjåvassfjord er det fellesfløtning, men tømmertransporten foregår hovedsakelig pr. bil. Fløtningen har hatt fløtningmagasin i Homstølvann.

Det vil bli forhandlet med fellesfløtningen i Tovdals vassdrag om en ordning med biltransport av det tømmer som nå fløtes på strekningen Vatne til Mjåvassfjord for utislag i Mjåvassfjord.

Ad b: Regulering av Epte vann—Homstølvann som er planlagt oppdemmet til ett magasin til kote 350,0 vil for Epte vann heves 21,4 m fra nåværende vannstand på kote 328,58 og for Homstølvann heves 11,5 m fra nåværende vannstand på kote 338,48.

Magasinet vil bli ca. 44,0 mill. m³.

Ved oppdemmingen vil i alt bli neddemmet:

Skogsmark	1 368 da
Myr	635 »
Impediment	218 »

Sum neddemmet fastmark ..... 2 221 da

I bilag D er gitt nærmere opplysninger om bonitet, hogstklasse og arealer m. v. etter forstkandidat C. A. Boes skog- og oppmålingskontors befarings av arealet i juni 1967.

Ved Homstølvann vil 3 hytter med uthus eller stall bli neddemmet.

Fra området ved Homstølvann—Epte vann transporteres tømmeret pr. bil på den i pkt. e nevnte skogsbilvei ned til herredsveien ved Vatne.

Ad d—e: Skogsbilveien Vatne—Homstølvann vil bli neddemmet på innerste del langs Homstølvann—Epte vann. Ved veiens nye endepunkt ved magasinet forutsettes anordnet ny lasteplass for tømmer. Dammen vil bli utført med 3,5 m bred kjørebane over overløp og damkrone. Fra bestående skogsbilvei, ny anleggsvei og kjørebane over dam blir det således også åpnet adkomstmulighet til nord-siden av magasinet.

Tømmertransporten fra Epte vannsmagasinet forutsettes som nå å foregå pr. bil.

I henhold til foranstående tillater vi oss å søke om tillatelse til:

- Rett til regulering av Vatnedalselven for å oppnå en økning i den regulerte vannføring ved Hanefossen på ca. 5,0 m³/sek. (vassdragsreguleringslovens §§ 1—3). I forbindelse hermed søkes om:
- Rett til oppdemming og regulering av Epte vann—Homstølvann i et magasin med heving av Epte vann 21,4 m. fra nåværende vannstand på kote 328,58 til kote 350, og Homstølvann 11,5 m fra nåværende vannstand på kote 338,48 til kote 350. Videre søkes etter vassdragsreguleringslovens § 62 om:
- Rett til å ekspropriere grunn for damanlegg, damhytte, brakker, verkstedbygninger og anleggsveier samt til plassering av uttatte steinmasser.
- Rett til å ekspropriere grunn for vei fra bestående skogsbilvei Vatne—Homstølvann til damanlegget.
- Rett til å ekspropriere rett til å benytte bestående skogsbilvei fra Vatne til Homstølvann som adkomstvei til anlegget.»

Av nevnte belastningskurve framgår at belastningen i 1966 var 24 100 kW. Som bilag til søknaden følger en teknisk utredning fra

Ingeniør A. B. Berdal datert 7. januar 1966. Denne omhandler et alternativ med platedam og et med steinfyllingsdam. Av utredningen siteres:

«Dam type	H.R. 346,0 mill. kr.	H.R. 348,0 mill. kr.	H.R. 350,0 mill. kr.
Platedam	4,00	4,60	5,40
Steinfyllingsdam .	4,15	4,75	5,45

Det fremgår at omkostningsmessig stiller de to damtypene seg temmelig likt. Steinfyllingsdammene er imidlertid beheftet med den ulempe at flommene ledes ned igjennom den førnevnte sidedal ned til Lomsvatn. Denne dalen vil derved bli temmelig rasert og skjemet. Selv om det bare dreier seg om en bortgjemt og høyst ubetydelig dal, dvs. nærmest bare en trang senkning i terrenget, vil det jo allikevel være det beste om man kan unngå å lede flommene denne veien. Da en platedam må sies å være teknisk minst likeverdig med en steinfyllingsdam, og dessuten ikke blir

kostbarere, vil vi derfor anbefale dammen utført som platedam.

Det vedlegges to kopier av et diagram som viser magasinprisen i øre pr. m³. Her er for øvrig også angitt sluttsummen i overslagene for platedamsalternativet. Det fremgår at magasinprisen avtar svakt fra 13,5 øre pr. m³ ved en oppdemming til kote 346,0, til 12,2 øre pr. m³ ved en oppdemming til kote 350,0. Det er vel også sannsynlig at erstatningene, angitt i øre pr. m³ magasin, vil være noe avtagende ved større oppdemming. I og med at magasinet vil være fullt effektivt selv for den høyeste av de oppdemningsgrenser som det her er tale om, fremgår herav at det vil lønne seg å ta sikte på oppdemming til kote 350,0. Det vil i så fall bli etablert et magasin på ca. 44 mill. m³, hvilket tilsvarer henimot 85 pst. økning av det samlede magasinivolum for Hanefoss Kraftverk.

Vi har undersøkt hvor stor virkning en magasinering i Vatnedalen vil få for den regulerte vannføring ved Hanefossen og resultatene er oppstillet i nedenforstående tabell:

HR	Magasin i Vatnedalen mill. m ³	Regulerings- prosent Hanefoss total pst.	Regulert vannføring Hanefoss			Økning av regulert vannføring m ³ /sek.
			pst.	Mill. m ³	m ³ /sek.	
—	—	5,21	30,6	305,0	9,7	—
346,0	29,5	8,17	41,5	414,0	13,15	3,45
348,0	36,9	8,92	44,0	439,0	13,95	4,25
350,0	44,3	9,65	46,5	463,0	14,7	5,0

Det fremgår at ved en oppdemming til kote 350,0 vil den regulerte vannføring ved Hanefoss økes med 5 m³/sek. Dette tilsvarer ca. 2 900 kW primakrafteffekt i Hanefoss Kraftverk.

Denne økning av primakraftproduksjonen skjer imidlertid for stor del på bekostning av mulighetene for produksjon av spillkraft. En økning av den regulerte vannføring med 5 m³/sek. tilsvarer en vannmengde på 157,5 mill. m³ over året. Av denne vannmengde vil 44,3 mill. m³ stamme fra tappingen av magasinet i Vatnedalen. Magasinet der fylles av flomvann i de tider det er overskudd på vann ved Hanefossen. Det blir således en vannmengde på $157,5 - 44,3 = 113,2$ mill. m³ som unndras spillkraftproduksjonen. Disse 113,2 mill. m³ tilsvarer omtrent 18 mill. kWh ved kraftstasjonsvegg.»

Det vedligger magasinkurve og kurve som viser neddemmet areal mellom kotene 340 og 350.

I brev til søkeren av 12. september 1967 gjorde Hovedstyret oppmerksom på at vassdragslovens § 62 ikke var aktuell i denne sak, idet all ekspropriasjon eventuelt ville skje i medhold av reguleringslovens § 16.

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 19. september og 4. oktober 1967 samt i lokalpressen og har vært forelagt distriktet med følgende resultat:

Froland kommunestyre fattet i møte 2. desember 1967 følgende vedtak:

«1. Kommunestyret vil tilrå at der blir gitt konsesjon for regulering av Eptevatn—Flomstølvatn.

2. Da skogbruket er en av hovednæringene i kommunen søker en om at konsesjonæren pålegges å betale et nærmere fastsatt beløp, til et tiltaksfond kommunen kan nytte til fremme av annen næringsvirksomhet, som kompensasjon for de neddemte skogarealer.

3. Det forutsettes at det ved anleggsarbeidene nyttes mest mulig stedlig arbeidskraft.»

Birkenes kommunestyre behandlet saken i møte 22. november 1967. Utskriften av møteboken lyder slik:

«Søknaden med bilag var oversendt fra fylkesmannen. Det var vedlagt skriv fra Vassdragsvesenet og Aust-Agder Kraftverk.

Kommunestyret bes avgi uttalelse i saken. A. A. Kraftverk vil ikke motsette seg at Arendals Komm. E-verk skal få anledning til å foreta den omsøkte regulering. Men for å anbefale søknaden, tas det reservasjon på etpar punkter. For det første hevder A. A. Kraftverk at det bør dannes reguleringsforening for Tovdalsvassdraget og at konsesjon bør meddeles en sådan forening.

Det annet punkt gjelder forslaget om manøvreringsreglement som er fremmet. Her mener A. A. K. at det kun må gis midlertidig tillatelse til å manøvrere magasinet etter

Hanefoss Kraftverks behov. Når Vesteråna og Skjeggedalsåna bygges ut, må det manøvreres helt eller delvis med dette anleggs tarv for øye.

Formannskapet har i møte den 2. november 1967 enstemmig vedtatt å uttale:

«Då Hanefoss Kraftverk i Birkenes for tida har for lite vatnmagasin, slik at kraftverket ikkje kan nyttas fullt ut, finn ein det rimeleg at det vert bygd magasin i Vatnedalen.

Det er ein føresetnad for dette at Aust-Agder Kraftverk som også har interesser i desse områder ikkje på nokon måte vert skadelidande ved denne oppdemming, men at desse to kraftverks interesser samordnes i konsesjonsvilkåra.

Med desse merknader vil ein tilrå konsesjon for «bygging av vatnmagasin i Vatnedalen.»

Formannskapets forslag ble enstemmig 26 st. vedtatt.»

Aust-Agder Kraftverks uttalelse datert 16. september 1967 lyder:

«I tilknytning til Arendal komm. Elektrisitetsverks søknad om tillatelse til regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Vatnedalselva skal Aust-Agder Kraftverk (AAK) få uttale:

AAK's interesser i Tovdalsvassdraget og dets bivassdrag er etter hånden blitt ganske store. I hovedvassdraget har AAK overtatt alle tidligere statens fallrettigheter i et make-skifte med våre tidligere rettigheter i Kvina. Videre har AAK i de siste årene kjøpt en rekke fall både i hovedelven og bielver. Bl. a. har vi ervervet rettigheter i Vesteråna, Vatnedalselv og Skjeggbedalsåna. Rettighetene tar til ved begge elvers utløp i Mjåvassfjorden og går for Vesterånas del opp i det aktuelle reguleringsområde.

Vi har for tiden under bearbeidelse en større plan for Tovdalsvassdragets totale utnyttelse. Etter våre foreløpige beregninger synes Tovdalsvassdraget fullt utbygd å kunne gi nærmere 1 000 GWh til brukbar utbyggingspris.

Vår plan forutsetter bl. a. en fellesutnyttelse av Vesteråna (Vatnedalselv) og Skjeggedalsåna. Som den beste utnyttelse av hovedelven (det øvre Tovdalsvassdrag) er vi kommet til at hovedstasjonen bør legges ved Nedre Skjeggedal. Dette vil da medføre betydelige muligheter for økning av primakraftproduksjonen i Hanefoss Kraftverk.

Så vidt vi kan se av de planer som følger reguleringsøknaden, vil det planlagte magasin ikke hindre en rasjonell utnyttelse av de ovenfor nevnte fall, såfremt inntak kan legges til dette magasin.

Vi savner søkerens stillingtagen til spørsmålet om regulerings verdi for utnyttelsen av andre fall i vassdraget (jfr. vassdragsreguleringslovens § 5 pkt. f og g).

Vi ønsker ikke å motsette oss at Arendal komm. E-verk skal få anledning til å foreta den omsøkte regulering for å øke den regulerte vannføring for Hanefoss Kraftverk. Men for å anbefale søknaden må vi reservere oss på et par punkter.

Det første gjelder spørsmålet om konsesjo-

nen bør meddeles et enkelt elektrisitetsverk. Vi heller til den oppfatning at man i henhold til vassdragsreguleringslovens § 9 må bør danne reguleringsforening for Tovdalsvassdraget og konsesjon bør meddeles en sådan forening.

Det annet punkt gjelder forslaget til manøvreringsreglement som er fremmet. Her mener vi at pkt. 2 kun må gi midlertidig tillatelse til å manøvrere magasinet etter Hanefoss Kraftverks behov. Når Vesteråna og Skjeggedalsåna bygges ut, må det manøvreres helt eller delvis med dette anleggs tarv for øye.»

Aust-Agder Landbruks selskap har avgitt følgende uttalelse datert 6. november 1967:

«Med påteikning av 25. september 1967 har fylkesmannen i Aust-Agder oversendt til uttale søknad fra Arendal komm. Elektrisitetsverk om regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Froland.

Saken er forelagt Froland jordstyre til uttale. Jordstyret uttalte i møte 2. november 1967 bl. a. følgende:

«Etter oppgavene i søknaden vil 1 368 dekar skog, 635 dekar myr og 218 dekar impediment bli satt under vatn ved oppdemminga det er søkt om tillatelse til.

Disse arealene anslås å fordele seg med omlag $\frac{3}{4}$ på eiendommen Risdal gnr. 82, bnr. 21 og 25 som eies av Trygve Usterud, og omlag $\frac{1}{4}$ på eiendommene Vatne gnr. 81, bnr. 1 som eies av Aanen Watne og eiendommen Risdal gnr. 82, bnr. 4 som eies av Guttorm Risdal. Det skogsarealet som blir satt under vatn anslås å fordele seg med 1 100—1 300 dekar på gnr. 82, bnr. 21 og 25, omlag 300—400 dekar på gnr. 81, bnr. 1 og omlag 100—150 dekar på gnr. 82, bnr. 4.

Dessuten vil ikke så lite veier — vesentlig på Trygve Usteruds eiendom — bli neddemt.

Gnr. 82, bnr. 21 og 25 som eies og drives av Trygve Usterud har omlag 33 000 dekar totalareal. Av dette er ca. 40 dekar dyrka jord og 5 000—6 000 dekar drivverdig prod. skog. Gnr. 81, bnr. 1 som eies av Aanen Watne har 3 500—4 000 dekar totalareal. Av dette er ca. 20 dekar dyrka jord og anslagsvis 2 000 dekar prod. skog.

Gnr. 82, bnr. 4 har et totalareal på omlag 8 000 dekar, herav 30 dekar dyrka jord og 4 000—5 000 dekar prod. skog.

Uttalelse enstemmig:

For Aanen Watne og Guttorm Risdals eiendommer vil reguleringa og tiltak i forbindelse med den etter jordstyrets skjønn ikke føre til særlige endringer i driftsforholdene m. m. utover de arealer som blir satt under vatn.

For Trygve Usteruds eiendom vil reguleringa foruten neddemming av betydelige arealer også føre til betydelig vanskelige adkomstforhold, både med tanke på avvirkning i skogen og beiteforholda for sau. Dessuten må det i tilfelle bygges ny veg til en myr på østsida av vatnet som er dyrkbar og som Trygve Usterud har hatt planer om å dyrke opp til vårbeite for sauene.

Jordstyret mener derfor at det i forbindelse med reguleringa absolutt må sikres Trygve Usterud veg på begge sider av vatnet fram til arealene hans i Vatnedalen, da disse er av meget stor betydning for gården som bruksenhet.»

Vedtak:

Fylkeslandbruksstyret viser til uttale fra Froland jordstyre. Det rår til at konsesjon blir gitt under forutsetning av at forholdene legges slik til rette at den framtidige utnytting av de gjenværende arealer av gnr. 82, bnr. 21 og 25 blir minst mulig hindret.»

Fylkesmannen i Aust-Agder viser til de avgitte uttalelser og har ellers ikke noe å bemerke, jfr. påtegning av 7. desember 1967.

Kristiansand bystyre behandlet saken i møte 14. februar 1968 og hadde ingen bemerkninger og fylkesmannen i Vest-Agder slutter seg i påtegning av 27. februar 1968 til vedtaket.

Landbruksdepartementet har i brev av 8. desember 1967 sluttet seg til følgende uttalelse fra forhenværende fiskeriinspektør J. Harstad datert 6. november 1967:

«Eptevannet, kote 328,58, skal demmes 21,4 m til kote 350,0. Herved blir det ovenforliggende Homstølvann på kote 338,48 demt 11,5 m og til samme høyde som Eptevannet. Det samlede magasin som blir 44 mill. m³, vil øke vintervassføringen med 5 m³/sek. fra 9,7 til 14,7 m³/sek. i Hanefoss Kraftverk.

Nedbørdistriktet er 68 km². Arealene på de anførte vann er ikke oppgitt. Sætren, hydrologisk kart over det sydlige Norge angir 1,42 km². Søkeren oppgir at det demmes ned 2 221 da fastmark.

I Vatnedalselven og de vann det her gjelder finnes innlandsaure, sannsynligvis som eneste fiskeart. 21,4—11,5 m oppdemming vil få betydning for fiskestammen og for utøvelsen av fisket gjennom virkning på fiskenes reproduksjon, næringstilgang, vandring, og vil ellers virke sterkt inn på selve driften av fisket som blir vanskeliggjort gjennom neddemming av 1 368 da skoggrunn, 635 da mosemyr og 218 da impediment.

Den første virkning av oppdemmingen vil likevel bli en sterk øking av fiskens vekst, men denne vil avta etter hvert som de nyoppdemte områder blir utvasket og det gamle næringsgrunnlaget blir forringet.

Elven nedenfor dammen blir tørrlagt under magasineringsperioden og betydelig redusert nedover mot Mjåvann. Minstevassføring er ikke nevnt.

I den utstrekning vedkommende departement finner det påkrevet skal konsesjonæren være forpliktet til å sette ut yngel og/eller settefisk, bygge og vedlikeholde fiskesperre, bekoste biologiske undersøkelser i det berørte område, samt finrydde fiskeplasser etter skjønnsrettens bestemmelser.»

Olav Løyland, Grendi, har i brev datert 18. september 1967 framholdt følgende:

«Ein ser av lysing at det vert søkt om konsesjon på å setja stemm med Eptevatn m. m. Me er fleire grunneigarar i same dalføre ovanfor Homstølvatn. Me set fram krav om for alltid å hava våre gamle rettar til å nytta vassdraget og at den omsøkte regulering ikkje fører til meirkostnad for oss.

Dette gjeld:

Sveinung Skjevraak, Longerak,
Eivind T. Lande, Grendi,
Karen Lande, Grendi,
Tor Lande, Grendi,
Eivind T. Greibrokk, Grendi,
Eivind J. Greibrokk, Grendi,
Jørund Greibrokk, Grendi,
Olav Løyland, Grendi,
fleire rep. v/Arne Usterud, Kristiansand,
Johan Skjeggedal, Risdal.

Ein bed opplyst kva opplysningar De treng for at dette krav vert godkjent, dette kan De gjerne senda til kvar enkelt av ovannemnde.»

I brev av 9. desember 1967 sier herr Løyland videre:

«I tillegg til vårt brev av 18. september 1967 kan ein nemna:

I område ovanfor Juvatn er tømmeret tidlegare flota ut vassdraget. No har me selt ca. 25 000 m³ tømmer og byggjer i samband med det ein bilskogsveg som skal ende med Heddevatn. Den vert ca. 14 km lang. Det kan likevel hende at det kan verta aktuelt å flote tømmer seinare. Tidlegare har det vore stemmar i alle ovanforliggjande vatn for floting og sagbruk. Hyttebygging og anna kan koma til seinare.

Me set oss ikkje mot den omsøkte regulering dersom me vert gjorde skadelause på anna vis.

Til orientering kan eg nemna at underskrivene er formann i samband med ovannemnde vegbygging og tømmeralg, og at reguleringssøknaden vart drøfta på vårt årsmøte 8. desember 1967.»

Herr Arne Usterud, Kristiansand S., har i brev datert 22. januar 1968 bl. a. bemerket:

«Jeg vil samtidig meddele at mine søsken og jeg er eiere av to eiendommer som begge støter til Risdalselva ovenfor Eptevann og dermed har fløtningsrettigheter over Holmstølvann og Eptevann som begge blir oppstemt hvis konsesjon blir gitt:

1. Gnr. 1, bnr. 9, Svalekrona i Åmli — 1 779 da.
2. Gnr. 1, bnr. 6, Juvasstykktet i Åmli — 6 422 da.

I en treårsperiode fra 1960—1962 er der på sistnevnte eiendom hugget og fløtet over Homstølvann og til dels over Eptevann ca. 1 350 m³ tømmer. Ytterligere drift er påregnet i de nærmeste år.

For ordens skyld tar jeg forbehold om full erstatning for skade som måtte bli påført ovennevnte eiendommer ved eventuell regulering.»

H. r. advokat Bjørn Dalan uttaler følgende i brev av 1. februar 1968:

«I forbindelse med søknad av 30. august 1967 fra Arendal kommunale elektrisitetsverk om regulering av Eptevatn og Homstølvatn i Froland har jeg hatt henvendelse fra de to grunneierne som berøres mest av denne reguleringen. Disse grunneierne er Aa. Watne som eier av gnr. 81, bnr. 1 og Trygve Usterud som eier av gnr. 82, bnr. 21 og 25.

Aa. Watne har en eiendom på ca. 3 500 dekar bestående av skog og vidde, herav produktiv ca. 1 500 dekar. Dyrket mark er 15—20 mål. Ved den omsøkte reguleringen neddemmes ca. 300 mål skog.

Trygve Usterud har en eiendom på ca. 33 000 dekar med skog og vidde hvorav foreligger driftsplan for ca. 6 800 dekar. Av hans eiendom vil neddemmes ca. 1 600—1 700 dekar skog hvorav en vesentlig del er produktiv skog. Han har også 3 skoghytter og 2 hestestaller som vil bli neddemt ved regulering av Homstølvatn.

Skogeierne har investert store midler for utnytting av sine skogområder, og det er bygget veier for tilsammen ca. kr. 320 000. Av disse veier har Trygve Usterud alene skogsbilveier for ca. kr. 100 000.

En del av skogsbilveiene vil bli neddemmet og avskåret slik at det må bygges opp tildels nytt skogsbilveisystem. Videre vil isveier gå tapt slik at skogsdriften blir vanskeliggjort.

I konsesjonsvilkårene må det av denne grunn fastsettes som vilkår at regulanten pålegges å ombygge og bygge nye skogsbilveier som kompensasjon for de veier som går tapt og for tapet av isveier.

I de regulerte vann er det også fiske. For bevaring av fisket må regulanten videre pålegges å sette ut yngel og settefisk etter fiskerimyndighetenes nærmere bestemmelse.

Da Froland kommune har anbefalt konsesjon og da det formentlig er store samfunnsmessige interesser knyttet til en regulering av Eptevatn og Homstølvatn, finner de grunneiere som jeg representerer ikke å ville protestere mot at konsesjon blir gitt. De vil imidlertid understreke at regulanten må pålegges å utføre de nødvendige tiltak, og de forbeholder seg full erstatning for alle de skader og ulemper deres eiendommer blir påført ved den omsøkte regulering.

Dersom saken med fylkesmannens uttalelse er ekspedert tilbake til Vassdragsvesenet, ber jeg om at dette brev blir ettersendt til Vassdragsvesenet. En gjenpart av brevet er for ordens skyld sendt Vassdragsvesenet.»

De innkomne uttalelser har vært forelagt søkeren som i brev av 16. februar 1968 har gitt denne kommentar:

«Vi har mottatt Deres brev av 18. desember 1967 og har fra fylkesmannen i Aust-Agder fått oversendt de innkomne uttalelser samt hans ekspedisjon av 7. desember 1967. Disse dokumenter returneres vedlagt.

Til nedennevnte uttalelser skal vi tillate oss å bemerke:

Aust-Agder Kraftverks uttalelse av 16. september 1967:

I uttalelsen er opplyst at Aust-Agder Kraft-

verk har ervervet fallrettigheter i Vesteråna, Vatnedalselven og Skjeggedalsåna. Det er ikke opplyst noe om omfanget av disse rettigheter i forhold til vassdragenes samlede fall.

Disse vassdrag er alle beliggende øst for Homstøl/Epte vann som det søkes om reguleringsstillatelse til, men vassdragene har tildels felles utløp i Mjåvatn som i dag er regulert av oss i forbindelse med Hanefoss Kraftstasjon.

Så vidt vi forstår vil en eventuell utbygging av Aust-Agder Kraftverks rettigheter blant annet skje ved overføring av Epte vann til Skjeggedalsåna, og dette vil etter vår oppfatning kunne la seg gjøre ved samordning av de to kraftverkers interesse.

Før Aust-Agder Kraftverks planer er konkretisert og før reguleringsansøking foreligger, vil det ikke være mulig å detaljbehandle denne samordning, og vi mener derfor at det på det nåværende tidspunkt hverken er riktig eller hensiktsmessig å gå til opprettelse av en brukseierforening eller treffe avgjørelse om at den fremtidige manøvrering skal skje under hensyntagen til det behov som måtte foreligge for en stasjon ved Nedre Skjeggedal.

Vi fastholder derfor vårt forslag til manøvreringsreglement og henviser spesielt til Aust-Agder Kraftverks uttalelse om at våre planer ikke vil hindre en effektiv utnyttelse av fallene i Vesteråna m. v.

Når det gjelder spørsmålet om utnyttelsen av andre fall i vassdraget, gjør vi oppmerksom på at reguleringen kun vil berøre et mindre fall nedenfor Epte vann. Det er neppe økonomisk regningssvarende å gå til selvstendig utbygging av dette fall.

Birkenes kommunestyres uttalelse av 22. november 1967:

Da denne uttalelsen helt ut slutter seg til de bemerkninger som er gjort av Aust-Agder Kraftverk, innskrenker vi oss til å henvise til det vi har anført i forbindelse med Aust-Agder Kraftverks uttalelse.

Aust-Agder fylkeslandbruksstyres vedtak av 6. november 1967:

Vi har ikke noe å bemerke til fylkeslandbruksstyrets vedtak, idet vi forstår dette slik at det ikke er tatt standpunkt til de forslag om veibygging og andre tiltak som er foreslått av Froland jordstyre. Vi forutsetter at slike krav må bli å behandle og avgjøre ved tiltaks-skjønn.

Froland kommunestyres uttalelse av 2. desember 1967:

Etter vår oppfatning foreligger det ikke tilstrekkelig grunn til å gi pålegg om et tiltaksfond. Reguleringen berører et fåtall grunneiere som naturligvis vil få full erstatning.

For en så pass betydelig skogskommune som Froland, vil reguleringsens virkninger ikke få en slik innflytelse at der foreligger tilstrekkelig grunn til et pålegg som foreslått. Hverken absolutt eller relativt kan neddemningen sies å få så betydelig virkning.

Olav Løylands brev av 18. september og 9. desember 1967:

De skogsområder det nå er bygget vei til ligger langt nord for Epte vann, og det er lite tenkelig at fløtning vil bli aktuelt fra disse områdene.

Det forbeholdet som er tatt, gjelder for øvrig et erstatningsspørsmål som må bli avgjort ved skjønn.

Brev av 8. desember 1967 fra Landbruksde-

partementet og brev av 28. november 1967 fra Direktoratet for Jakt, Viltstell og Ferskvannsfiske samt uttalelse av 6. november 1967 fra fhv. fiskeriinspektør Joakim Harstad:

Så vidt vi forstår fhv. fiskeriinspektør Joakim Harstad har han ikke selv foretatt lokale undersøkelser, men bygger sin uttalelse på grunnlag av de foreliggende dokumenter.

Til hans antydning om utsettelse av yngel og/eller settefisk vil vi gjerne bemerke at et slikt pålegg neppe bør bli aktuelt medmindre det er på det rene at der i vannene er en fiskebestand av slik størrelse at reguleringen virkelig betyr et inngrep.

Vi har fått opplyst at vannenes nåværende bestand er forholdsviss beskjedent og at der ikke drives fiske av betydning.

Høyesterettsadvokat Bjørn Dalans brev av 1. februar 1968 på vegne av Trygve Usterud og Aanen Watne:

Med disse grunneiere pågår det forhandlinger, og det foreligger utkast til overenskomst angående bruk av skogsbilveier og den fremtidige drift av disse. Dessuten foreligger det utkast til overenskomst om anlegg av vei til damstedet.

Vi regner med at avtale vil bli sluttet i det alt vesentlige overensstemmende med utkastene, hvorved en rekke av de spørsmål som høyesterettsadvokat Bjørn Dalan har reist, blir eliminert.

For øvrig forutsetter vi at det ikke i konsesjonsvilkårene blir gitt generelt pålegg om ombygging av gamle og bygging av nye veier, idet vi her som ellers forutsetter at disse spørsmål i tilfelle får sin endelige avgjørelse ved skjønn.

For så vidt angår uttalelsen om fiske m. v. henviser vi til det som er anført foran.

Kristiansand bystyres uttalelse av 14. februar 1968:

Kristiansand bystyre har ikke hatt noe å bemerke til ansøkingen, og kommentarer fra vår side er derfor overflødig.

Forholdet til Fellesfløtningen:

Vi skrev 26. juli 1967 til Fellesfløtningen i Otra og Tovdalen og ba opplyst forskjellige data vedrørende fløtningen.

Brevet er ikke besvart, men vår direktør har 3. januar 1968 hatt kontakt med fløtningsadministrasjonen. På grunnlag av denne konferanse og andre opplysninger, har vi forstått at forholdet er følgende:

I Vatnedalsvassdraget er det fellesfløtning på strekningen fra utløpet av Vassvann til Mjåvass bom.

Fellesfløtningen har ikke stemrettigheter i vassdraget, mens derimot Trygve Usterud har stem i Homstølvann hvor Fellesfløtningen tidligere har hatt rettigheter som nå er falt bort.

Trygve Usteruds stemrettigheter innebærer at stemmen ikke kan slås før 15. september, og da Fellesfløtningen i tilfelle har fløtning på vårparten — før 25. mai — må eventuell fløtning foregå på flomvann.

Fellesfløtningen har opplyst at der etter 1960 ikke har vært foretatt fløtning og at fløtningen årene forut var følgende:

1958	1 801 m ³
1959	19 m ³
1960	155 m ³

Det antas at fløtningens omfang i årene fremover i alle tilfelle ville ha blitt mindre enn tidligere, idet der er bygget skogsbilvei hvorved bygdeveien frem til Vatne kan benyttes i langt større utstrekning enn tidligere for øvre del av den berørte strekning.

Vi har ikke fått opplysninger om skogsareal, tilvekst og påregnelig fløtningskvantum, men forutsetter at slike opplysninger vil foreligge for et tiltaksskjønn og at dette i detalj behandler de krav som måtte bli fremsatt.

For vårt vedkommende er vi innstillet på å avgi vann til fløtningen i den utstrekning nedbørforholdene og reguleringsdriften tilsier dette, idet vi regner med at man derved ikke vil ha vanskeliggjort fløtningsforholdet.»

Aust-Agder Fylkesfriluftsnemnd har i sitt vedtak av 6. oktober 1967 ingen innvendinger mot de reguleringer som er foreslått.

Kommunal- og arbeidsdepartementet uttaler følgende i brev av 30. juli 1968:

«Denne søknad har vært forelagt følgende til uttalelse:

1. Den Norske Turistforening.
2. Fylkesfriluftsnemnda i Aust-Agder.
3. Kontaktutvalget ved Universitetet i Oslo for naturvitenskapelige interesser ved vassdragsreguleringer.
4. Fylkesfriluftsnemnda i Vest-Agder.
5. Norges Naturvernforbund.
6. Direktoratet for jakt, viltstell og ferskvannsfiske.

En har mottatt uttalelse fra institusjoner nevnt under pkt. 1, 2 og 3. Kopi av disse uttalelser ligger ved i kopi.

Søknaden har vært lagt fram for Naturvernrådet i møte den 29. mai d.å. Følgende uttalelse ble avgitt:

«Naturvernrådet har i møte den 29. mai 1968 behandlet konsesjonssøknaden fra Arendal kommunale Elektrisitetsverk om regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Uldalsvassdraget.

Rådet finner ikke å kunne gå mot denne regulering, idet en forutsetter at de vanlige konsesjonsbetingelser med hensyn til naturvern og landskapspleie blir gjort gjeldende.»

Søknaden ble lagt fram for Statens Friluftsråd i møte den 19. juni d.å. og følgende uttalelse ble avgitt:

«Rådet har ingen merknad til denne regulering under forutsetning av at de vanlige konsesjonsbetingelser med hensyn til naturvern og landskapspleie blir gjort gjeldende.»

Dette departement slutter seg til uttalelsene fra Naturvernrådet og Statens Friluftsråd.»

Hovedstyret vil bemerke:

På grunnlag av planer om utbygging av det 68,5 m høye fall Hanefossen i Uldalselva fikk Arendal kommunale elektrisitetsverk ved

Kronprinsregentens resolusjon av 22. mars 1957 konsesjon på regulering av vassdraget og tillatelse til visse ekspropriasjoner i henhold til vassdragslovens §§ 62 og 55. Hane-

fossen ble utbygget i årene 1957—60 for en maksimal ytelse på 18,8 MW og har en midlere årsproduksjon på ca. 109 GWh. Det er etablert disse magasiner:

Vatn	Mill. m ³	HRV	LRV
Hanefossenmagasinet	11,6	148,69	140,69
Ljosvatn	4,8	222,56	220,06
Mjåvassfjord—Vågdalsfjord—Kolstraumfjord	8,6	160,90	158,50
Vikstølvatn	7,5	431,00	417,00
Høvringen	22,0	481,50	473,50
Sum	54,5		

Med et påregnelig midlere årsavløp på 1 000 mill. m³ fra kraftverkets nedbørfelt på 835 km² blir magasinprosenten bare ca. 5,5. Denne er fra et kraftproduksjonssynspunkt meget lav. For å oppnå en høyere primarkraftproduksjon har elektrisitetsverket fremmet søknad om tillatelse til å demme Eptevatn/Homstølvatn — ved felles dam ved utløpet av Eptevatn — til kote 350,0. Dette betyr en hevning av Eptevatn på 21,4 m og av Homstølvatn på 11,5 m fra vatnas nåværende sommervassstand. Det beregnes innvunnet et magasin på 44,0 mill. m³ som øker magasinprosenten for Hanefossen kraftverk til 9,8 pst. Eptevatn/Homstølvatn partielt sett vil få en magasinprosent på 54. Søkeren angir en økning av årgangskraften på 2 900 kW tilsvarende 24,6 GWh i Hanefossen kraftverk. Omkostningene til damanlegget er beregnet til 6,5 mill. kroner. Beregnet på den måte som er foreskrevet i reguleringslovens § 3 blir økningen i Hanefossen 4,9 m³/sek. tilsvarende en kraftinnvinning på 4 480 nat.-hk. Som det framgår har Aust-Agder kraftverk sikret seg fallrettigheter i øvre del av vassdraget — Vesteråna og Skjeggedalsåna — og planlegger utnyttelse av disse med kraftstasjon ved N. Bjorvatn (ca. 140 m fall). Det er videre antydning muligheten av å utnytte et ca. 37 m høyt fall nedenfor — mellom Vervatn og Mjåvassfjord. I disse fall vil reguleringen representere ca. 4 950 nat.-hk o: en samlet økning på ca. 9 430 nat.-hk. Ved disse beregninger er det forutsatt tapping med hensyn på Hanefossen. Aust-Agder kraftverk har sterkt framholdt at tappingen må skje etter det øvre falls behov når dette blir bygget ut. Hovedstyret er enig i det. Man vil peke på at det mellom øvre fall og Hanefossen ligger et nedbørfelt på 767 km² med et midlere årlig avløp på ca. 920 mill. m³. En tapping med hensyn på Hanefossen vil da gi en så variabel vassføring i det øvre fall at det kan være tvilsomt om det da blir utbygd. Det er vanlig å ta et slikt forbehold som Aust-Agder kraftverk her har gjort krav om. Aust-Agder

kraftverk har videre tatt til orde for at det bør dannes en brukseierforening og at en eventuell konsesjon bør gis til den. Arendal kommunale elektrisitetsverk er ikke enig. Tovdalselva har også nyttbare fall ovenfor Herefossfjord, men de må regnes å være relativt dyre i utnyttelse. Man antar derfor at det i lang tid bare vil være søkeren og Aust-Agder kraftverk som interesserte falliere til en slik forening. Det er fra Hovedstyrets synspunkt en fordel at det dannes brukseierforening, og man støtter forslaget for så vidt og vil henstille til partene å arbeide videre med foreningsdannelsen. Man finner imidlertid ikke at behovet for den er så stort at behandlingen av denne saken bør stilles i bero. Bestemmelsene i reguleringsloven må da regulere forholdet mellom interessentene.

Oppdemmingen vil sette under vatn i alt 2 221 da, hvorav 1 368 da utgjør skogsmark, 635 da myr og 218 da impediment. Dessuten vil 3 hytter med uthus eller stall gå med. Det vil videre bli neddemmet noe av skogsbilvegen Vatne—Homstølvatn, og det vil oppstå et transportproblem for et gårdsbruk. Fløtningen i vassdraget er organisert som fellesfløtning fra utløpet av Vassvatn til Mjåvass bom, men siden 1960 har det ikke vært fløtet på denne strekning. Fløtning over Homstølvatn må antas å forekomme sporadisk. Reguleringsgraden er så vidt høy at man ikke kan påregne hel fylling i vårflommen, og noe skjæmmende virkning på terrenget vil reguleringen således føre med seg. Dette vil Hovedstyret imidlertid ikke tillegge avgjørende betydning og viser bl. a. til Kommunaldepartementets uttalelse av 30. juli 1968. Det antas videre at denne del av vassdraget fører ørret som eneste fiskeslag og at dens reproduksjon og vandring så vel som næringstilgangen blir påvirket i skadelig retning.

Hva angår de direkte materielle og naturvernmessige skadevirkninger isolert sett ved reguleringen antar man at disse må anses for å være av mindre betydning sammenlignet med fordelene. Når det derimot gjelder om-

kostningene vil Hovedstyret uttrykke tvil. Så lenge Hanefossen er eneste utbygde verk, vil magasinet ved en gangs uttapping representere 7 GWh og magasinkostnadene blir 93 øre/kWh. Blir de øvre fall utbygget synker kostnaden til 31 øre/kWh. Basert på økning i regulert vassføring i bestemmende år blir det som nevnt innvunnet 24,6 GWh $\circ$: reguleringskostnaden blir 26,4 øre/kWh, og kraftprisen blir ca. 2,36 øre/kWh. Reduksjonen i spillkraft blir 18 GWh. Vassdragsdirektoratet har ikke noe vesentlig å innvende mot beregningen av økningen i regulert vassføring, men vil framholde at tilsigsforholdene, uttrykt ved Flaksvatn vassmerke, er nokså spesielle, idet tilsiget i 7 vinter måneder er 62 pst. av årstilsiget. Selv om man med så lav reguleringsgrad kan løfte primakraftproduksjonen forholdsvis meget ved partiell regulering er det i mindre grad mulig å overføre sommer-til vinterproduksjon. Hovedstyret mener reguleringen — i alle fall i den første tiden — vil trekke kraftprisen opp over vanlig nivå hvis man legger til grunn de alminnelige låne- og avskrivningsregler for kraftverkslån i dag. På denne bakgrunn kommer også skader og ulemper i et ugunstigere lys. Da imidlertid magasinet er nødvendig for utbyggingen av det øvre fall og verdien vil øke med utbyggingen av også andre nyttbare fall i øvre del av vassdraget, har Hovedstyret i en samlet vurdering under tvil blitt stående ved å anbefale søknaden innvilget i henhold til reguleringslovens § 8. Konsesjonen foreslås gitt på de vilkår som er oppstillet i vedlagte utkast.

Om betingelsene bemerkes:

Konsesjonstid, post 1 og

Innløsningsrett, post 2.

Konsesjonen er foreslått gitt på ubegrenset tid, men begrenset for eventuelle private fall-eieres andel til 50 år fra konsesjonens datum. For sistnevnte er betinget den vanlige innløsningsrett i det 35. og 45. år.

Årlige avgifter, post 3.

Det foreligger her etter Hovedstyrets mening to hovedhensyn som trekker i motsatte retninger med hensyn til avgiftens størrelse. Det dreier seg om en kommunal regulering til alminnelig forsyning, men kraften føres ut av reguleringskommunen. Hovedstyret er etter dette blitt stående ved en avgiftssats på kr. 3 pr. innvunnet nat.-hk til kommuner. Til statens konsesjonsavgiftsfond foreslås fastsatt kr. 1 pr. innvunnet nat.-hk.

Veger og bruer m. v., post 12.

På grunn av neddemming av skogsbilveger kreves at nytt skogsbilvegssystem bygges opp.

Så vidt man kan se gjelder dette en eller to grunneiere. Søkeren har tatt opp forhandlinger med grunneierne og anser det for sannsynlig at avtale vil bli oppnådd. I motsatt fall går søkeren ut fra at spørsmålet løses ved tiltaksskjønn. Hovedstyret foreslår en tilføyelse til vilkårets vanlige form i overensstemmelse med søkerens forslag.

Opprettholdelse av fisket, post 14.

Dette vilkår er formet i samsvar med Landbruksdepartementets forslag. Søkeren bemerker at utsetting av yngel og/eller settefisk neppe bør bli aktuelt med mindre det er på det rene at fiskebestanden er av slik størrelse at reguleringen virkelig betyr et inngrep. Hovedstyret har i tidligere saker framholdt at konsesjonæren ikke har noen plikt til å bedre forholdene. Er vatnet fisketomt, foreligger det intet grunnlag for utsetting. Ved alle andre grader av produktivitet vil det måtte foretas en vurdering med sikte på å opprettholde vatnets avkastning. Domstolene vil være rette instans til å avgjøre tvistespørsmål.

Flotning, post 17.

Søkeren går inn for å kjøre tømmeret fra øvre del av vassdraget til utslag ved Mjåvassfjord $\circ$: en kombinasjon av biltransport og avgivelse av fløtningsvatn. Vilåret er formet i samsvar med dette.

For øvrig er tatt med de vanlige vilkår om rydding og naturvern, jfr. postene 15 og 24. Dessuten har man i post 16 tatt inn vilkår om markering av svake ispartier.

Herr Olav Løyland m. fl.s krav henvises til skjønnet.

Froland kommune har fremmet krav om «tiltaksfond» som kompensasjon for neddemmet skogareal. Hovedstyret kan ikke se det er grunnlag for det. Man vil i denne forbindelse peke på at det ved denne regulering også legges et grunnlag for en senere utnyttelse av fall innen kommunen.

I spørsmålet om bruk av stedlig arbeidskraft må utførende entreprenør stå fritt etter Hovedstyrets syn.

Utkast til manøvreringsreglement inneholdende samtlige reguleringer i Uldalsvassdraget vedlegges. Det någjeldende reglement bestemmer at vasslippingen fortrinnsvis skal skje etter behovet i de øverste av de kraftverker som ligger nedenfor vedkommende magasin. Denne bestemmelse er beholdt uendret med bl. a. tanke på Aust-Agder kraftverks eventuelle utbygging av de øvre fall. Reglementet inneholder også bestemmelse om at lågvassføringen ovenfor Hanefossmagasinet ikke må endres til skade for andres rettigheter, jfr. herunder den fiske-

risakkyndiges uttalelse av 8. desember 1967.
Sakens dokumenter følger.
Behandlet i møte 17. mars 1969.»

Departementet skal bemerke:

Som det fremgår skal det etter planen foretas en oppdemning av Homstølvatn/Eptevatn ved en felles dam ved utløpet av Eptevatn. Ved 11,5 m oppdemning av Homstølvatn og 21,4 m oppdemning av Eptevatn vil den felles øvre reguleringsgrense bli på kote 350,0. Søkeren angir at denne regulering vil øke årgangskraften med 2 900 kW, tilsvarende 24,6 kWh i Hanefossen kraftverk. Omkostningene til damanlegget er beregnet til 6,5 mill. kroner.

Beregnet etter reguleringslovens regler blir kraftøkningen i Hanefossen 4 480 nat.-hk. Hertil kommer øking i ovenforliggende fall, som eies av Aust-Agder kommune og som etter det opplyste aktes utbygd, samt i andre nyttbare fall, slik at den samlede øking blir 9 430 nat.-hk. Ved disse beregninger er det forutsatt tapping med hensyn på Hanefossen. Man er imidlertid enig med Hovedstyret og Aust-Agder kraftverk i at tappingen må skje etter det øvre falls behov når dette blir bygget ut, og viser for så vidt til Hovedstyrets begrunnelse.

Oppdemningen vil sette under vann i alt 2 221 dekar, hvorav 1 368 utgjør skogsmark, 635 dekar myr og 218 dekar impediment. Dessuten neddemmes 3 hytter med uthus eller stall og en del av skogbilveien Vatne—Homstøl, hvorved det oppstår transportproblemer for et gårdsbruk. Videre oppstår det skadevirkninger for fisket, og det må regnes med at utseendet blir noe skjemmaet.

Det foreligger ingen protester mot reguleringen. Kommunal- og arbeidsdepartementet har sluttet seg til uttalelser fra naturvernrådet og Statens friluftsråd, som ikke går imot reguleringen.

Departementet viser til det Hovedstyret anfører om at reguleringen — særlig så lenge Hanefossen er eneste utbygde verk — vil bli meget dyr. Da imidlertid magasinet er nødvendig for utbygningen av det øvre fall, og verdien vil øke med utbygningen også av andre fall i vassdraget, finner man med Hovedstyret at vilkårene for å gi konsesjon er til stede.

Man vil anbefale konsesjon gitt i det vesentlige på de av Hovedstyret foreslåtte vilkår.

Med hensyn til vilkårene viser man til at vassdragsreguleringsloven er endret ved lov av 19. juni 1969, som trådte i kraft straks. I henhold til de fastsatte overgangsbestemmelser skal den endrede lov legges til grunn ved

avgjørelsen, og det blir derfor nødvendig å justere de foreslåtte vilkår så de blir overensstemmende med loven.

Utkastet til vilkår blir sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd.

Dersom vassfall, som ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeiere i anlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 60 år fra konsesjonens datum. Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vassfalleieres andeler i anlegget staten uten vederlag.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte anlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 3 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften skal — for fall nedenfor Mjåvassfjord — beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med de tidligere gjennomførte reguleringer i vassdraget. For fall ovenfor Mjåvassfjord beregnes økningen på grunnlag av den økning av lavvassføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnytted på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen innvunne økning av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 19, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse frister uten tillatelse meddelt av departementet oversittes, erlegger konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger

i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille kr. 10 000 til rådighet for almindennende virksomhet og geistlig betjening.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvor-

vidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse, ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten med mindre departementet treffer annen bestemmelse. Ved utstikking av anleggsveger skal de stedlige myndigheter tas med på råd. Konsesjonæren plikter, i mangel av overenskomst, å treffe tiltak etter skjønnets bestemmelse for å avhjelpe transportulemper som vil oppstå som følge av oppdemningen.

11.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

12.

I den utstrekning vedkommende departement finner det påkrevet, skal konsesjonæren være forpliktet til å sette ut yngel og/eller settefisk, bygge og vedlikeholde fiskesperre og bekoste fiskeribologiske undersøkelser i det berørte område. Etter skjønnets bestemmelse tilpliktes finrydding av fiskeplasser.

13.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye og/eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye.

Høyden regnes vinkelrett mot bakken.

Ryddingen skal være utført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

14.

De partier av isen på magasinet som mister sin bæreevne på grunn av reguleringen skal markeres slik:

Så snart isen er farbar om høsten, innsirkles det svekkede parti med tau festet til påler som settes fast i isen med passende mellomrom. Tauet skal til enhver tid ha en fri høyde over is- eller snøoverflaten på mellom 0,5 og 1 m.

15.

Reguleringsanleggets eier plikter å treffe tiltak samt hvor annet ikke er bestemt å avgi vatn i nødvendig utstrekning slik at den alminnelige fløtning forulempes så lite som mulig ved reguleringen. Spørsmålet herom samt om hvilke tiltak han skal treffe, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn i henhold til reguleringslovens § 19, pkt. 1.

Skade eller ulempe for fløtningen, som ikke på denne måte avhjelper, blir å erstatte overensstemmende med reguleringslovens § 16.

16.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen på inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

17.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte reguleringsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne seg i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

19.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen innvunne driftsvatn er forpliktet til å avgi til den eller de

kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten denne er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

20.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

21.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vassfalls- eller brukseier som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvatn som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til anleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

22.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser, samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 5 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonshaveren plikter ved planleggingen og utførelsen av anlegget i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune.

Anleggets eier plikter å skaffe seg varig rådighet over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg i forbindelse med denne post. Konsesjonshaveren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelse gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

23.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 2, 4, 16, 19 eller 23, første eller annet ledd, kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake eller til at enkelte deltakeres rett til å bruke reguleringsvann faller bort, i samsvar med

vassdragsreguleringslovens § 12 post 17, annet og tredje ledd.

24.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.»

Det foreslåtte manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

Reguleringsgrensene er:

Vatn	Naturlig sommer-vannstand m o. h.	Reg.grenser		Flomstigning til m o. h.	Oppdemning m	Senkning m	Reguleringshøyde m
		Øvre m o. h.	Nedre m o. h.				
Eptevatn	328,58	350,0	328,6	351,0	21,4	—	21,4
Homstølvatn	338,48	350,0	338,5	351,0	11,5	—	11,5
Høvringen	481,13	482,63	474,63	483,03	1,5	6,5	8,0
Vikstølvatn	436,67	—	420,67	—	—	16,0	—
Mjåvassfjord		160,90	158,18				2,72
Vågsdalsfjord		160,90	158,18				2,72
Kolstraumfjord		160,90	158,18				2,72
Ljosevatn		222,56	220,06				2,50
Hanefossmag.		148,69	140,69		8,0	—	8,00

Høydene refererer seg til NVE's nivellment henholdsvis L. nr. 468, 468, 469, 469, 466, 471 og 466. Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

For de magasiner hvor flomstigning ikke er angitt, skal — når vasstanden når HRV — bunnløp, eventuelt flomløp, åpnes så meget at vasstanden om mulig ikke stiger over denne grense. Reguleringsdammen for Hanefossenmagasinet skal ha tappeløp tilstrekkelig dimensjonert for gjennomslipping av de største flommer uten at vasstanden stiger over HRV.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdragene nødvendige vann overensstemmende med de ved overenskomst eller skjønn fastsatte regler.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets naturlige flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes.

Heller ikke må lågvassføringen ovenfor

Hanefossmagasinet forminskes til skade for andres rettigheter.

Vasslippingen skal fortrinnsvis skje etter behovet i det øverste av de kraftverker som ligger nedenfor vedkommende magasin og som har rett til å bruke reguleringsvatnet.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander samt observeres og noteres om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes hver måned avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Viser det seg at slipping etter dette reglement medfører skadelige virkninger

ger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Konsesjonen foreslås gitt på ubegrenset tid, men for eventuelle private falleieres andel begrenset til 60 år. Vilkårene kan revideres etter 50 år.

Bestemmelsen om innløsningsrett for staten er sløffet i samsvar med loendringen.

De årlige konsesjonsavgifter er i post 2 foreslått fastsatt til kr. 1 pr. nat.-hk til staten og kr. 3 pr. nat.-hk til kommuner. Man viser til Hovedstyrets begrunnelse.

Fiskevilkåret, post 12, er foreslått fastsatt i samsvar med Landbruksdepartementets uttalelse, bortsett fra spørsmålet om finrydding av fiskeplasser som vanlig er henlagt til skjønnnet, istedenfor til administrasjonen.

Det er foreslått de vanlige bestemmelser om rydding og naturvern. Dessuten er det i post 14 foreslått vilkår om markering av svake ispartier.

Når det gjelder fløtningen er vilkåret formet som vanlig. Så vidt man forstår vil søkeren imidlertid gå inn for å oppnå en avtale om en kombinasjon av biltransport av tømmeret og avgivelse av fløtningsvann.

De krav som er fremsatt om veianlegg vil i mangel av minnelig ordning kunne løses ved tiltaksskjønn, enten i henhold til lovens § 19 pkt. 1 eller § 16 pkt. 3.

Froland kommune har som det fremgår krevet et «tiltaksfond» som kompensasjon for neddemt skogareal. Kommunen påberoper seg at skogbruket er en av hovednæringene i kommunen, og vil i tilfelle bruke et slikt fond til fremme av annen næringsvirksomhet. Departementet er enig med Hovedstyret i at det ikke er grunnlag for opprettelse av et slikt fond. All skade på skogen er gjenstand for full erstatning til skogeierne. De 1368 dekar skog som blir neddemt sees å være en mindre del av de skogarealer som tilhører de skadelidende eiendommer. Hvor meget skog det i alt er innen kommunen er ikke opplyst. Man viser ellers til at de konsesjonsavgifter som blir tildelt kommunen i henhold til loven fortrinnsvis bør brukes til fremme av næringslivet.

Bl. a. Aust-Agder kraftverk har tatt til orde for at det bør dannes en brukseierforening i vassdraget og at konsesjonen bør gis til denne. Hovedstyret fremhever at det foreløpig i lang tid sannsynligvis bare blir søkeren og Aust-Agder kraftverk som vil ha utbygde fall i vassdraget, men mener at det vil være en fordel om det blir dannet en brukseierforening. Departementet vil med Hovedstyret henstille til de interesserte å arbeide videre med dette spørsmål. Hvis en brukseierforening senere blir dannet, er det departementets forutsetning at både nærværende konsesjon og den tidligere gitte reguleringstilatelsete blir overført til foreningen.

Når det gjelder manøvreringsreglementet er det uenighet om hvorvidt tappingen skal skje etter Hanefossen kraftverks behov eller etter de ovenforliggende kraftverks behov, når disse blir bygget ut. Departementet slutter seg til Hovedstyret som foreslår at tappingen skal skje etter behovet for det øverste av de kraftverk som ligger nedenfor magasinet og som har rett til å bruke reguleringsvann. Det er for øvrig vanlig å bestemme at tappingen skal skje etter det øverste kraftverks behov. I det någjeldende manøvreringsreglement, fastsatt ved kongelig resolusjon 22. mars 1957, er en lignende bestemmelse tatt inn, den gang med tanke på et kraftverk i Håtveitfossen i Skareelva.

Når det gjelder bruk av stedlig arbeidskraft vil man henstille til konsesjonæren å ta opp samarbeid med arbeidsformidlingen.

Departementet går som vanlig ut fra at det er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og til å foreta de endringer i manøvreringsreglementet som måtte følge av planendringene.

Industridepartementet

tilråd:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Arendal kommunale elektrisitetsverk å regulere Eptevatn/Homstølvatn i Tovdalsvassdraget i Aust-Agder fylke på de vilkår og under den forutsetning som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 1. august 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Uldalsvassdraget med magasiner i Evje og Hornnes, Froland og Birkenes herreder, i samsvar med utkast, inntatt i ovennevnte tilråding, som gjeldende inn til videre.

21. A/S Tafjord Smelteverk.

(Konsesjon på leie av inntil 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap.)

Kgl. res. av 1. august 1969.

I anledning av en søknad av 13. mai 1969 fra A/S Tafjord Smelteverk om fornyet konsesjon på kraftleie fra Tafjord Kraftselskap har Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet i brev av 13. mai 1969 gitt følgende uttalelse til departementet:

«A/S Tafjord Smelteverk. Søknad av 26. september 1968 om fornyelse av konsesjon på leie av spillkraft fra Tafjord Kraftselskap. 1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 26. februar 1965 — jfr. departementets brev av 16. mars s. å. — jnr. 242/65 IDV — ble A/S Tafjord Smelteverk gitt tillatelse til å leie inntil 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap med tidsbegrensning til 1. januar 1969.

I brev herfra av 19. september 1968 ble selskapet minnet om konsesjonens utløp og bedt sende inn søknad om fornyelse, hvis kraftleieforholdet skulle fortsette.

2. Søknad av 26. september 1968.

Ved brev hit av 26. september 1968 har A/S Tafjord Smelteverk under henvisning til brevet herfra av 19. september 1968 søkt om fornyelse av konsesjonen med samme kraftkvantum som tidligere.

Søknaden har slik ordlyd:

«Vi har mottatt Deres brev av 19. ds. vedrørende konsesjon på leie av inntil 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap som løper ut 31. desember i år.

Vi har i den senere tid bearbeidet forskjellige prosjekter for utnyttelsen av Smelteverket, som i de senere år ikke har vært i produksjon. Vi har flere prosjekter som vi har vurdert, uten at det har blitt tatt standpunkt til noen av disse, men ut fra at vi bearbeider forskjellige prosjekter har vi funnet det riktig å ha konsesjon på leie av spillkraft.

Vi tillater oss derfor å søke om å få fornyet konsesjonen av spillkraft på inntil 7 200 kW fra Tafjord Kraftselskap.»

3. Avgitte uttalelser i anledning av søknaden.

3.1. Ålesund bystyre har i møte 31. januar 1969 i samsvar med rådmannens innstilling fattet slikt enstemmig vedtak:

«Ålesund kommune har ikkje merknader til at A/S Tafjord Smelteverk sin konsesjon for overføring av 7 200 kW spillkraft frå Tafjord Kraftselskap vert fornya, dersom det vert aktuelt å ta opp at smelteverksemda på Flatholmen.»

3.2. Elektrisitetsforsyningskontoret i Møre og Romsdal har i påtegning av 8. april 1969 til fylkesmannen meddelt at det ikke har noen merknader og rår til at søknaden blir innvilget.

3.3. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i påtegning hit av 10. april 1969 under henvisning til Elektrisitetskontorets påtegning meddelt at fylket tilrår at søknaden blir imøtekommet.

3.4. Tafjord Kraftselskap har — på henvendelse herfra — i brev hit av 17. april 1969 meddelt:

«Tafjord Kraftselskap har ingen innvendinger mot at konsesjonen blir fornyet, idet vi regner med at det ikke forplikter oss i en eventuell forhandling om ny kraftleieavtale.

Det bekreftes at det nå ikke foreligger noen kraftleieavtale om levering av kraft til A/S Tafjord Smelteverk.»

4. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kongelig resolusjon av 26. februar 1965 ble A/S Tafjord Smelteverk som nevnt gitt tillatelse til å leie inntil 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 31. desember 1968.

Tillatelsen ble gitt med vilkår om helt norsk styre. Av selskapets aksjekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i den alminnelige konsesjonslov av 14. desember 1917.

Tillatelsen ble videre gitt med vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

For øvrig ble tillatelsen gitt med vanlige vilkår, dog slik at vilkår om kraftavståelse til kommuner ble sløffet.

Det har heller ikke i 1968 vært tatt ut kraft i henhold til konsesjonen og det er således heller ikke for 1968 betalt noen konsesjonsavgift til staten.

I selskapets søknad av 21. desember 1963 om fornyelse av det samme kraftleieforhold var bl. a. opplyst at forholdene for ferrosiliumproduksjonen i Norge i 1962 utviklet seg slik, at man ved alle de norske verker var nødt til å gå til produksjonsinnskrenkninger. A/S Tafjord Smelteverk — som ble kjørt i samarbeide med A/S Ila og Lilleby Smelteverker — ble stanset fra utgangen av 1962 på grunn av avsetningsvansker samtidig som kraftleveringsmulighetene for Tafjord Kraftselskap var usikre. Det var i søknaden av 21. desember 1963 videre opplyst, at det foregikk en del virksomhet ved oppsamling av skrapjern og bearbeiding av dette, slik at anlegget kunne settes i gang på kort varsel hvis konjunkturrene og krafttilgangen skulle muliggjøre dette.

Av den foreliggende søknad fremgår at selskapet i den senere tid har bearbeidet forskjellige prosjekter for utnyttelse av smelteverket, som i de senere år ikke har vært i produksjon. Det er foreløpig ikke tatt standpunkt til noen av disse prosjekter, men på bakgrunn av at disse er under bearbeidelse har selskapet funnet det riktig å ha konsesjon på leie av spillkraft.

Søknaden har vær forelagt Alesund kommune, Elektrisitetsforsyningskontoret og fylkesmannen i Møre og Romsdal samt Tafjord Kraftselskap, som ikke har hatt noe å innvende mot fornyelse av konsesjonen. Tafjord Kraftselskap regner dog med at konsesjon ikke vil forplikte kraftselskapet under en eventuell forhandling om ny kraftleieavtale.

5. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret har for sitt vedkommende ikke noe å innvende mot fornyelse av konsesjonen gitt til A/S Tafjord Smelteverk ved kongelig resolusjon av 26. februar 1965 og vil rå til at selskapet gis ny konsesjon på leie av 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap som søkt om.

Etter forholdene vil en foreslå at konsesjonen som tidligere gis for en kortere tid enn vanlig, f. eks. for en 5-års periode regnet fra den forrige konsesjonens utløp, dvs. 1. januar 1969.

For øvrig foreslås konsesjonen i det vesentlige gitt på samme vilkår som konsesjonen av 26. februar 1965, herunder med vilkår om helt norsk styre, at av selskapets aksjekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes.

Vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner foreslås fortsatt sløffet.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Det forutsettes at selskapet i tilfelle blir bedt sende inn kopi av spillkraftkontrakten med Tafjord Kraftselskap så snart den måtte bli inngått.

Behandlet i hovedstyremøte 13. mai 1969. Sakens dokumenter vedlegges.»

Departementet skal bemerke:

A/S Tafjord Smelteverk fikk ved kongelig resolusjon av 26. februar 1965 konsesjon på leie av inntil 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1965 side 24 flg. Konsesjonen utløp 1. januar 1969.

Selskapets smelteverk på Fladholmen i Møre og Romsdal fylke har i de senere år ikke vært i drift.

Selskapet har imidlertid for tiden under bearbeidelse forskjellige prosjekter for utnyttelse av verket. Av denne grunn ønsker selskapet å ha en ny spillkraftkonsesjon klar. Det kommer ikke på tale å produsere ferrolegeringer, men det kan bli tale om annen kraftkrevende virksomhet.

Etter det foreliggende vil departementet i tilslutning til Hovedstyret rå til at A/S Tafjord Smelteverk gis ny konsesjon som søkt om på leie av inntil 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap og på vilkår som foreslått av Hovedstyret, bl. a. om tidsbegrensning til 1. januar 1973.

Departementet foreslår at konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 31. desember 1973.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aksjekapital skal minst $\frac{8}{10}$ være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14. desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den

utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{kWh}{8760} = kW.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Departementet forutsetter at kopi av en eventuell kraftleiekontrakt med Tafjord Kraftselskap sendes Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen så snart den måtte foreligge.

Kraftuttaket vil i tilfelle være undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV gis A/S Tafjord Smelteverk konsesjon på leie av inntil 7 200 kW spillkraft fra Tafjord Kraftselskap.

Konsesjonen gis på vilkår og under forutsetning som foreslått i Industridepartementets tilråding 1. august 1969.

22. Nord-Salten Kraftlag A/L.

(Tillatelse til regulering av Goigijavrre og overføring til Sagelvvassdraget i forbindelse med videre utbygging av Rekvatn kraftverk i Hamarøy kommune i Nordland fylke.)

Kgl. res. av 15. august 1969.

Stortinget har i møte 3. juni 1969 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Nord-Salten Kraftlag A/L får tillatelse til å regulere

Goigijavrrer og å overføre avløpet til Slunkajavrrer i Sagelvvassdraget i Hamarøy herred i Nordland fylke i samsvar med Industridepartementets tilråding av 25. april 1969.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 287 for 1968—69 og St. prp. nr. 157 for s. å.

Det i stortingsproposisjonen inntatte utkast til konsesjonsbetingelser blir etter at det er foretatt de justeringer som følger av lov om revisjon av den alminnelige konsesjonslov m. v., av 19. juni 1969, jfr. § 1 i lovens overgangsbestemmelser, sålydende:

«1.

Konsesjonen gis for tidsrommet inntil 20. desember 2003.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte anlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Ved konsesjonstidens utløp har staten rett til å kreve avstått regulerings- og overføringsanleggene med tilliggende grunn og rettigheter og med de bygninger og andre innretninger som er oppført av hensyn til reguleringen og overføringen, for en innløsningssum som beregnes således: Grunnstykker og rettigheter, samt vannbyggningsarbeider og hus betales med hva de bevislig har kostet ved ervervelsen med fradrag for amortisasjon etter en amortisasjonstid av 50 år. Annet tilbehør innløses for den tekniske verdi etter skjønn på statens bekostning. Spørsmålet om hvilke bygninger og innretninger som skal ansees oppført av hensyn til reguleringen og overføringen avgjøres i tvilstilfelle ved skjønn.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vasskraften som ved reguleringen og overføringen tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1 pr. nat.hk.

Til konsesjonsavgiftsfond for de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer, kr. 3 pr. nat.hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vannkraften beregnes på grunnlag av den øking av vassføringen som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinet utnyttes på en

sånn måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen og overføringen innvunne øking av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vannkraft er tatt eller tas i bruk.

Avgifter har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 16, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristene uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, erlegger konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — prosent overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte forskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll- og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske varepris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene ved å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege, og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til et for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr. Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes (eller kommuners) alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anlegget knyttede befolkning eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring eller utbedring av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 15 000 til rådighet til almindelig virksomhet og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

9.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten med mindre departementet treffer annen bestemmelse.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til årlig å sette ut i vassdragene settefisk og/eller yngel (herunder også flerårig) etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å delta med partsinnskott i eventuelt felles stamfiskbasseng, klekkeri og/eller settefiskanlegg.

Etter departementets nærmere bestemmelse plikter konsesjonæren å foreta opprydding i Muskenelvas løp for å lette fiskens gang.

Om departementet finner det nødvendig med års mellomrom å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i vassdragene som berøres av reguleringene og overføringene, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å bygge terskler i Muskenelva etter departementets nærmere bestemmelse om det blir funnet tilstrekkelig grunn til dette.

13.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

14.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

For så vidt vannet slippes i strid med reglementet kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 500 for hver gang, etter departementets nærmere bestemmelse.

15.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelser av departementet utføre de hydrologiske iakttakelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte laveste tapningsgrenser betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

16.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringene innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5000 brukstimer årlig. Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning

av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris.

Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

17.

Det påhviler anleggenes eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951, nr. 3, eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddin-

gen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig rådighet over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg i forbindelse med denne post.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg skal så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

18.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelse av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 4 og 14 kan medføre at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. reguleringslovens § 12 post 17, annet ledd.

19.

Alle heftelser som hviler på anleggene faller bort når og i den utstrekning de i henhold til konsesjonen går over til staten eller innløses av denne.

20.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen og overføringene kan medføre forpliktelser.»

Det i proposisjonen inntatte utkast til manøvreringsreglement for Sagelv og Muskenvassdraget som er lagt til grunn for Stortingets vedtak, er sålydende:

«1.

A. Regulering.

	Normal vasstand kote	Øvre reg.grense kote	Nedre reg.grense kote	Reg.høyde m
Rekvatn	283,0	283,75	271,75	12,0
Slunkajavrre	530,3		515,3	15,0
Goigijavrre	542,4		538,9	3,5

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige merker, som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer.

Avløpet fra Rekvatn — oppgitt felt 38 km² — overføres via Rekvatn kraftstasjon til Fjerdevatn.

Avløpet fra Slunkajavrre — oppgitt felt 39,2 km² — overføres til Rekvatn.

Avløpet fra Goigijavrre — oppgitt felt 35,8 km² — overføres til Slunkajavrre.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføring ikke økes. Heller ikke må lågvassføringen ved utløpet av Fjerdevatn forminskes til skade for andres rettigheter.

For øvrig kan vasslippen skje etter A/L Nord-Salten Kraftlags behov.

3.

Det skal påsees at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at regulerings- og overføringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander og observeres og noteres — om det forlanges — regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Dette kan bestemme at han skal ha fast bolig i nærheten av reguleringsanleggene og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om dette reglement avgjøres av vedkommende departement.

6.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger overfor tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som det finner nødvendig.»

Departementet rår til at det blir gitt Nord-Salten Kraftlag A/L tillatelse til regulering av Goigijavrre og overføring av avløpet til Slunkajavrre i forbindelse med videre utbygging av Rekvatn kraftverk i det vesentlige i samsvar med søknad av 3. februar 1968 og på de foran inntatte vilkår. Det foreslås oppstilt manøvreringsreglement som vedtatt av Stortinget som gjeldende inntil videre.

Det forutsettes som vanlig at departementet kan samtykke i mindre planendringer herunder endringer i manøvreringsreglementet som følger av planendringen.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Nord-Salten Kraftlag A/L å regulere Goigijavrre og overføre avløpet til Slunkajavrre i Sagelvvassdraget i Hamarøy kommune i Nordland fylke, på de vilkår som er nevnt i Industridepartementets tilråding av 15. august 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering m. v. i Sagelv- og Muskenvassdraget i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding som gjeldende inntil videre.

23. A/S Toten Cellulosefabrikk.

(Konsesjon på leie av spillkraft fra statskraftverkene til drift av elektrokjeler.)

Kgl. res. av 15. august 1969.

I anledning av en søknad av 18. november 1968 fra A/S Toten Cellulosefabrikk om konsesjon på leie av i alt inntil 28 000 kW fra statskraftverkene til drift av elektrokjeler har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i brev av 17. juni 1969 gitt følgende uttalelse til departementet:

«A/S Toten Cellulosefabrikk. Søknad av 18. november 1968 om konsesjon på ytterligere spillkraft fra statskraftverkene.

1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 18. juni 1965 er A/S Toten Cellulosefabrikk gitt tillatelse til

å leie inntil 1 600 kW primakraft fra Gjøvik Elektrisitetsverk og inntil 20 000 kW spillkraft fra staten resp. Samkjøringen til drift av en 18 MW elektrokjel. Konsesjonen er tidsbegrenset til 1. januar 1974.

I brev til NVE av 18. november 1968 har selskapet søkt om at konsesjonen utvides til å gjelde i alt inntil 28 000 kW spillkraft, dvs. en kraftøkning på 8 000 kW, til drift av to elektrokjeler, den tidligere på 18 MW og en ny på 10 MW.

2. Søknaden.

A/S Toten Cellulosefabriks søknad av 18. november 1968 lyder slik:

«Da vi setter opp en ny elektrokjel på 10 MW som beregnes driftsklar 1. mars 1969, søker vi herved om kraftleiekonsesjon for denne utvidelse av vårt kraftuttak.

Vi har fra før en elektrokjel for 18 MW, og har inngått avtale med NVE for levering av inntil 28 MW til våre elektrokjeler.»

På foranledning herfra har selskapet i brev av 2. desember 1968 gitt følgende tilleggsopplysninger:

«Vi viser til Deres brev og vil her kort redegjøre for begrunnelsen for anskaffelse av en elektrokjel på 10 MW med tilsvarende økning i kraftbehovet.

Vårt fyringsanlegg består i dag av 1 stk. Burmeister & Wain oljefyrt dampkjel på ca. 30 tonn damp/time, som normalt dekker vårt dampbehov, og 1 stk. EGA elektrokjel på 10 MW som ved full drift dekker ca. 70 pst. av dampbehovet.

Ved installasjon av ytterligere en elektrokjel på 10 MW oppnår vi følgende:

1. Vi får full reserve i elektrokjelerkraft ved stopp for reparasjoner etc. på oljekjelen.
2. Vi får full dekning med elektrisk fyring og slipper å kjøre oljekjelen i tillegg til vår nåværende elektrokjel. Dette er en uheldig kombinasjon, idet oljekjelen da bare kan fyres med redusert belastning (dårlig virkningsgrad) dersom vi skal utnytte den disponible spillkraft.

Med den nåværende kraftsituasjon med spillkraft det meste av året ved normale vannår, er det derfor sikkerhetsmessig og økonomisk riktig for oss å sette opp en elektrokjeler til.

Vi legger ved en kopi av vår nye kontrakt med Statskraftverkene.»

3. Kraftleiekontrakten.

I henhold til foreliggende kopi av kontrakt av 4. november 1968 skal Statskraftverkene ha rett til å levere inntil 28 000 kW (spillkraft) til selskapets elektrokjeler. Levering skal bare finne sted i den utstrekning det passer Statskraftverkene å levere slik kraft. Selskapet på sin side skal ha plikt til å utta

den kraft som stilles til disposisjon i henhold til kontrakten og i den grad selskapet kan nyttiggjøre seg kraften på en rasjonell måte i sitt kjeleanlegg.

Etter kontrakten er Statskraftverkene forpliktet til, i den utstrekning dette kan skje uten fortrenghet for Statskraftverkens primarkraftleveringer, og med visse nærmere forbehold som er angitt i kontrakten, å levere tilstrekkelig kraft til elektrokjelen i

- a. inntil 14 dager sammenhengende pr. år, fortrinnsvis om sommeren, mens selskapets brenselfyrte kjeleanlegg revideres.
- b. kortere perioder ved feil på det brenselfyrte kjeleanlegg.

Kraften skal leveres i Gjøvik transformatorstasjon med en spenning av ca. 6 kV og leveringen skal måles i selskapets fyrhus (6 kV) hvor Statskraftverkene setter opp kWh-målere med effektregistrering med 1 time registreringsperiode.

For kraften skal betales en kWh-pris etter nærmere formel og basert på prisen for fyringsolje.

Kraft som uttas kan av Selskapet bare anvendes til produksjon av damp i elektrokjeleanlegget.

Ifølge kontraktens § 12 skal selskapet i henhold til Statskraftverkens skrivelse av 29. mars 1955 og selskapets av 17. juni 1958, ha rett til å overføre over angjeldende kraftledning for inntil den ene 60 kV ledningsoverføringsevne. Retten er tidsbegrenset til 29. mars 1985.

Videre følger av kontraktens § 12 at Statskraftverkene yter selskapet et lån stort kr. 250 000, som skal utbetales etter hvert gjennom ikke oppkrevet energiavgift i en periode fra kontraktens ikrafttreden til verdien av den leverte energi tilsvarer lånets størrelse. Fra dette tidspunkt skal lånet være rentebærende etter en sats av 5 pst. pr. år. For lånet er stilt sikkerhet i form av pant i kjeleanlegget.

Kontrakten skal gjelde til det nevnte lån er tilbakebetalt, dog minst til utløpet av 10. kalenderår etter idriftsettelse av 10 MW-kjelen og deretter med 1 års gjensidig oppsigelse.

4. Avgitte uttalelser.

4.1. Gjøvik Elverksjef har 3. mars d. å. avgitt slik uttalelse til elverkets styre:

«Kraften skal, som til den tidligere kjel, leveres av NVE. Overføringen fra Gjøvik Trafostasjon til A/S Toten Cellulose foregår over en 60 kV linje som eies av NVE og drives og vedlikeholdes av Gjøvik Elverk.

På samme trådsett overføres også Gjøvik

Elverk's primakraft til A/S Toten Cellulose. Fordeling og utrekning av kraftleveringene foretas for tiden av Gjøvik Elverk og tas med i oppgavene til Samkjøringen for hver time.

Den kraft som tas ut til elektrokjelen måles for tiden med kWt-måler uten registrering på Toten Cellulosefabrik.

For å få en enklere og sikrere avregning av kjelekraften vil en rå til at kjelekraftuttaket på Toten Cellulose forsynes med printometer slik også spillkraftkontrakten mellom NVE og Toten Cellulose tilsier.»

4.2. Gjøvik Elverks styre har i møte 5. mars d. å. gjort slikt vedtak overensstemmende med Elverksjefens forslag:

«Styret for Gjøvik Elverk innstiller på at konsesjonssøknad av 18. november 1968 fra A/S Toten Cellulosefabrik anbefales.

Det forutsettes at det i samsvar med gjeldende avtale monteres printometer for måling av alt kjelekraftuttak i Toten Cellulosefabrik A/S for å få en sikrere og enklere måling og avregning av kraften.»

4.3. Finansrådmannen i Gjøvik har i påtegning av 29. april d. å. til fylkesmannen i Oppland meddelt:

«Etter at saken har vært forelagt styret for Gjøvik elektrisitetsverk til uttalelse, hvorav utskrift vedlegges, ble den behandlet i Gjøvik kommunestyres møte den 17. april 1969, hvor det enstemmig ble fattet slikt vedtak:

«Gjøvik kommunestyre anbefaler at konsesjonssøknaden av 18. november 1968 fra A/S Toten Cellulosefabrik imøtekommes. Det forutsettes at det i samsvar med gjeldende avtale monteres printometer for måling av alt kjelekraftuttak i Toten Cellulosefabrik for å få en sikrere og enklere måling og avregning av kraften.»»

4.4. Fylkesmannen i Oppland viser i brev hit av 7. mai d. å. til uttalelse fra Gjøvik kommunestyre, og har ellers ingen merknader.

4.5. Søknaden har dessuten være forelagt departementets Industriavdeling, som i brev av 5. desember 1968 til departementets Vassdragsavdeling har meddelt at den intet har å bemerke til at omhandlede konsesjonssøknad blir innvilget, jfr. departementets brev hit av 14. desember 1968 — 2876/68 IDV.

5. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kongelig resolusjon av 18. juni 1965 er A/S Toten Cellulosefabrik som nevnt gitt tillatelse til å leie bl. a. 20 000 kW spillkraft fra staten resp. Samkjøringen. Konsesjonen som er tidsbegrenset til 1. januar 1974 er gitt med vilkår om helt norsk styre og om 10 pst. kraftavståelse til kommuner. For øvrig er konse-

sjonen gitt på de vanlige vilkår. Vilkår om årlig avgift til staten er sløyfet i samsvar med vanlig praksis når det gjelder spillkraft til dampfremstilling.

Den årlige avgift på kr. 1,50 pr. kW av de 1 600 kW primakraft fra Gjøvik elektrisitetsverk er betalt til og med for året 1968. For 1968 var den kr. 2 145.

Vedrørende de opprinnelige 20 000 kW spillkraft i henhold til konsesjonen av 1965 skal det ifølge det opplyste ikke være inngått noen skriftlig kontrakt.

Den nå foreliggende kontrakt gjelder levering av i alt inntil 28 000 kW spillkraft fra Statskraftverkene. Kontrakten skal gjelde til det foran under pkt. 3 nevnte lån på kr. 250 000 fra Statskraftverkene til selskapet er tilbakebetalt, dog minst til utløpet av 10. kalenderår etter idriftsettelsen av 10 MW-kjelen og deretter med 1 års gjensidig oppsigelse.

Kraften skal bare leveres i den utstrekning Statskraftverkene har ledig kraft og bare i den grad selskapet kan nyttiggjøre seg kraften på en rasjonell måte i sitt kjeleanlegg.

Søknaden har vært forelagt Gjøvik kommune, som har anbefalt søknaden innvilget under forutsetning av at det i samsvar med gjeldende kraftleiekontrakt monteres «printometer» for måling av alt kjelekraftuttak for å få en sikrere og enklere måling og avregning av kraften.

Søknaden har dessuten vært forelagt departementets Industriavdeling og fylkesmannen i Oppland, som ikke har hatt noe å bemerke.

Siden den foreliggende spillkraftkontrakt med Statskraftverkene omfatter selskapets samlede behov for kjelekraft, nemlig 28 000 kW, antar Hovedstyret at en ny konsesjon på spillkraft i tilfelle bør omfatte dette samlede kvantum. Det forutsettes da at selskapets konsesjon av 18. juni 1965 bortfaller for så vidt angår leie av de 20 000 kW spillkraft fra staten resp. Samkjøringen. Selskapet har opplyst hit underhånden, at det ikke vil ha noe å bemerke til en slik løsning, idet selskapet etter den nye kontrakt ikke vil få levert spillkraft fra andre enn Statskraftverkene.

6. Hovedstyrets konklusjon.

Hovedstyret vil etter dette anbefale at A/S Toten Cellulosefabrik gis tillatelse til å leie i alt inntil 28 000 kW spillkraft fra Statskraftverkene til drift av selskapets elektrokjelanlegg.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid spillkraftkontrakten av 4. november 1968 måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn inntil 1. januar 1979, hvilket tilsvarer en 10-års periode som vanlig.

For øvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige gitt med samme vilkår som konsesjonen av 18. juni 1965, herunder med vilkår om helt norsk styre.

Vilkår om en årlig avgift til staten forutsettes fortsatt sløyfet i samsvar med vanlig praksis når det gjelder leie av spillkraft til dampfremstilling.

Likeledes forutsettes vilkår om 10 pst. kraftavståelse til kommuner sløyfet i samsvar med vanlig praksis når det gjelder levering av spillkraft til dampfremstilling.

For øvrig vises til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Det er av departementets Industriavdeling ikke foreslått spesielle vilkår av industripolitisk art.

Ved meddelelse av konsesjon på leie av 28 000 kW spillkraft fra Statskraftverkene som foreslått, går Hovedstyret ut fra at selskapets konsesjon av 18. juni 1965 faller bort for så vidt angår leie av de 20 000 kW spillkraft fra staten resp. Samkjøringen.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 16. juni 1969.»

Departementet skal bemerke:

A/S Toten Cellulosefabrikk fikk ved kongelig resolusjon av 18. juni 1965 konsesjon på leie av inntil 1 600 kW primakraft fra Gjøvik Elektrisitetsverk og inntil 20 000 kW spillkraft fra staten resp. Samkjøringen til drift av en elektrokjel, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1965 side 127 flg. Konsesjonen utløper 1. januar 1974.

Selskapet har fått økt behov for spillkraft i forbindelse med anskaffelse av en ny elektrokjel, og søker nå konsesjon på leie av spillkraft i henhold til kraftleiekontrakt av 4. november 1968 med statskraftverkene, som gjelder levering av 28 000 kW spillkraft til drift av selskapets elektrokjeler.

Etter kontraktens § 12 skal statskraftverkene yte selskapet et lån på kr. 250 000, som utbetales etterhvert gjennom ikke oppkrevd energiavgift i en periode fra kontraktens ikrafttreden og inntil verdien av den leverte energi tilsvarer kr. 250 000. Fra dette tidspunkt skal lånet være rentebærende etter en sats på 5 pst.

Selskapet skal tilbakebetale lånet gjennom et tillegg til den ordinære spillkraftpris inntil verdien av tilleggene har nådd størrelsen av lånebeløpet inkludert renter. Lånet skal ha pant i kjelanlegget.

Departementet vil omtale saken i budsjettproposisjonen for 1971 under kap. 2454, Statskraftverkene.

Departementet vil etter det foreliggende i

tilslutning til hovedstyret rå til at selskapet gis den søkte konsesjon på leie av inntil 28 000 kW spillkraft fra statskraftverkene til drift av elektrokjeler med konsesjonstid til 1. januar 1979.

Departementet foreslår konsesjonen gitt på følgende vilkår:

1. *Konsesjonstid.*

Konsesjonen gjelder for den tid spillkraftkontrakten av 4. november 1968 mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke lenger enn til 1. januar 1979.

2. *Styre.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svares en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra

regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbudsvilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. *Kontroll.*

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

8. *Overtredelse av konsesjonsvilkårene.*

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 7 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Ved meddelelse av konsesjon som foreslått til A/S Toten Cellulosefabrikk på leie av inntil 28 000 kW spillkraft fra statskraftverkene forutsettes selskapets gjeldende konsesjon gitt ved kongelig resolusjon av 18. juni 1965 å bortfalle for så vidt angår leie av inntil 20 000 kW spillkraft fra staten resp. Samkjøringen.

Departementet har ikke tatt noe standpunkt til hvorvidt A/S Toten Cellulosefabrikk vil trenge røykskadekonsesjon etter lov av 16. juni 1961 om rettshøve mellom grannar.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/S Toten Cellulosefabrikk å leie inntil 28 000 kW spillkraft fra statskraftverkene til drift av elektrokjeler.

Tillatelsen gis på vilkår og under forutsetning som foreslått i Industridepartementets tilråding av 15. august 1969.

24. Helgeland Kraftlag A/L.

(Tillatelse til erverv, regulering og overføring i Holmvassdraget i Rana kommune m. v.)

Kgl. res. av 12. september 1969.

Stortinget har ifølge meddelelse fra dets Presidentskap i møte 30. mai 1969 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Helgeland Kraftlag A/L meddeles tillatelse til erverv, regulering og overføring i Holmvassdraget m. v. i Rana kommune, Nordland fylke, i forbindelse med bygging av Sjona Kraftverk og i omgjøring av visse av kraftlagets tidligere meddelte vassdragskonsesjoner til å gjelde på ubegrenset tid — alt i samsvar med Industridepartementets tilråding av 14. mars 1969.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 222 for 1968—69 og St. prp. nr. 99 for samme år.

Det følger av lov av 19. juni 1969 om endringer i den alminnelige konsesjonslov m. v., jfr. overgangsbestemmelsenes § 1, at det må foretas visse endringer i de konsesjonsvilkår som Stortinget har samtykket i.

I samsvar med dette blir vilkårene sålydende:

«1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partsbrevene. Selskapets kapital skal for den overveiende del eies av kommuner.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Arbeidet må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum, og vannbyggingsarbeidene og reguleringene må fullendes og full drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hva der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 9, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke noensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt, stor kr. 200 pr. dag, som vedkommende frister oversittes.

3.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle

av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

4.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

5.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene ved å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til en for øyemedet tjenlig sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommuners alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige til anleggene knyttede befolkning, eller — hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere — å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunns-hus.

Konsesjonæren skal stille kr. 25 000 til rådighet for almindennende virksomhet og til

geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten medmindre departementet treffer annen bestemmelse.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inntil 10 pst. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet, til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende, eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement. Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til

grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn, som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

10.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.-hk, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vassfallet etter den foretatte utbygging, regulering og overføring kan frembringe med den påregnelige vassføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 2 pr. nat.-hk, beregnet på samme måte.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som vannkraften tas i bruk.

Avgiftene har samme pantessikkerhet som

skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

11.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringen, overføringen og vassfallenes utbygging, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og de skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

12.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år, jfr. ervervslovens § 4, tredje ledd, og vassdragsreguleringslovens § 10, post 2, siste ledd. Reguleringen skal utnyttes til alminnelig kraftforsyning i distriktet.

Konsesjonen kan ikke overdras uten Konsesjonærens samtykke.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsattes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

13.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

14.

Konsesjonæren plikter:

- 1) Å bekoste eller foreta utsetting av yngel eller settefisk av de arter, størrelse og kvalitet, og på den måte som vedkommende departementet måtte fastsette.
- 2) Med års mellomrom å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser etter vedkommende departements bestemmelse.
- 3) Å refundere utgifter til den forsterkning av jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden som vedkommende departement måtte bestemme.

15.

Det neddemte areal ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal. Det foretas finrydding av hensyn til fisket på begrenset område dersom skjønnet finner det nødvendig.

16.

Konsesjonæren plikter å avgi til Sørsjona og Utskarpen vassverk etter hvert som behovet melder seg inntil 10 l/sek., men plikter ikke å bære utgiftene ved selve uttaket.

17.

Konsesjonæren plikter å avgi det til fløting i de berørte vassdrag nødvendige vatn etter skjønnets bestemmelse dersom ikke transporten av trevirket ordnes på annen måte.

18.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstalter for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne seg i det bruk av anlegget som skjer i krigsøyemed.

19.

Vassslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

For så vidt vassslippingen foregår i strid med reglementet, kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 500 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

20.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser som i det offentliges interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte

oppdemningshøyder og de tillatte laveste tappingsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

21.

Det påhviler anleggets eier i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Anleggenes eier skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er frettet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg i forbindelse med bestemmelser i denne post. Anleggenes eier plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg skal så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

22.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe skader og ulemper for de interesser som måtte bli berørt ved eventuelle isvanskeligheter som oppstår på Sørfjorden som følge av avløpsvatnet fra Sjona kraftverk. Spørsmålet om — og i tilfelle hvilke — tiltak som skal treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn.

23.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

24.

For så vidt det måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulkt, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som etter konsesjonens tinglysning (jfr. post 27) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

a. Reguleringsgrensene er:

Vatn	Nat.vst.	Reg.grense		Oppd. m	Senkn. m	Reg.høyde m
		Øvre	Nedre			
Holmvatn	254,3	275,0	254,3	20,7	—	20,7
Nedre Fagervollvatn . . .	255,5	275,0	255,5	19,5	—	19,5
Isvatn	558,0	—	534,0	—	24,0	—
Trolldalsvatn	484,0	—	454,0	—	30,0	—

Reguleringsgrensene for Holmvatn og Nedre Fagervollvatn refererer seg til Nordland fylke, Elektrisitetskontorets tegning 4148, men for Isvatn og Trolldalsvatns vedkommende til gradteigskart: Svartisen J.15. Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

b. Overføringer:

Avløpet fra Trolldalsvatn — nedbørsfelt 17,5 km² — overføres til Nedre Fagervollvatn. Avløpet fra vatn på kote 759 i Helgåga

Hvis forholdet ikke er brakt i orden innen den fastsatte frist, kan departementet pålegge konsesjonæren en mulkt, stor kr. 100 pr. dag, som løper inntil saken er ordnet.

25.

Ved gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 1, 2, 9, 10, 19 og 23, kan konsesjonen trekkes tilbake i medhold av ervervslovens § 26, 2. ledd og reguleringslovens § 12 post 17.

26.

Ervervs- og reguleringskonsesjonen skal på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke regulerings- og overføringsene kan medføre forpliktelser.

Departementet kan når som helst forlange at konsesjonæren sender inn kart i 2 eksemplarer over samtlige ervervede eiendommer og rettigheter, opptatt av en landmåler som departementet godkjenner og etter departementets nærmere bestemmelse.»

Det manøvreringsreglement for Holmssvassdraget m. v. som er lagt til grunn for Stortingsvedtaket er sålydende:

— nedbørsfelt 8,0 km² — overføres til Øvre Fagervollvatn.

2.

Det avgis det til den alminnelige fløtning i vassdraget nødvendige vatn dersom ikke framføringen av tømmer og trevirke ordnes på annen måte overensstemmende med overenskomst eller skjønn.

3.

Det skal ved manøvreringen has for øye at Holmssvassdragets flomvassføring ikke forøkes. Så lenge de øvre fall ikke er utbygget må hel-

ler ikke lågvassføringen mellom Isvatn og Nedre Fagervollvatn forminskes til skade for andres rettigheter. For øvrig kan vasslippingen foregå etter Sjona Kraftverks behov, så lenge dette er det eneste utbygde fall i vassdraget.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander. Dersom det forlanges, observeres og noteres regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes ved hver måneds utgang avskrift til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk stastborger som godtas av vedkommende departement.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å utale seg.

Departementet vil rå til at det gis tillatelse til Helgeland Kraftlag A/L til erverv, regulering og overføring i Holmvassdraget i Rana kommune på de foran inntatte vilkår.

Det forutsettes at departementet som vanlig er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og å foreta tilsvarende endring av manøvreringsreglementet. Man vil henstille til konsesjonæren å ta opp med de interesserte spørsmålet om å planlegge mulige hjelpeanlegg slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

Stortinget har videre samtykket i at visse av Helgeland Kraftlags tidligere konsesjoner i forbindelse med Langfjord og Kaldåga kraftverk, meddelt henholdsvis 4. februar 1955 og 17. januar 1958, endres slik at de gjelder for ubegrenset tid.

I post 1 i vilkårene for de nevnte konsesjoner anbefales annet ledd gitt følgende tillegg:

«Selskapets kapital skal for den overveiende del eies av kommuner.»

Post 16 og 17 i vilkårene for konsesjonen av 4. februar 1955 foreslås slått sammen og gitt følgende ordlyd:

«Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år fra konsesjonens datum, jfr. ervervslovens § 4 tredje ledd og vassdragsreguleringslovens § 10 post 2, siste ledd. Reguleringen skal utnyttes til alminnelig forsyning i distriktet.

Konsesjonen kan ikke overdras uten Kongens samtykke.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.»

Det samme gjelder postene 17 og 18 i konsesjonen av 17. januar 1958.

Post 18, henholdsvis post 19 i vilkårene for de nevnte konsesjoner om innløsningsrett, faller bort.

Det er en forutsetning at de i post 12 og 13 i vilkårene for konsesjonen av 4. februar 1955 og i post 12, 13 og 14 i vilkårene for konsesjonen av 17. januar 1958 betingede kraftavståelses- og avgiftsbestemmelser kan tas opp til ny prøvelse etter henholdsvis 30 og 20 år fra konsesjonens datum i samsvar med ervervslovens § 2 post 12 første ledd og post 13 annet ledd og vassdragsreguleringslovens § 11 post 1 annet ledd og § 12 post 15 annet ledd.

Noen fullstendig revisjon av vilkårene for å bringe dem helt i samsvar med de endringer som ved lov av 19. juni 1969 er foretatt i ervervs- og reguleringsloven, har man ikke funnet det nødvendig å foreta når det gjelder eldre konsesjoner.

Industridepartementet

tilrådning:

1. I medhold av ervervsloven av 14. desember 1917 og vassdragsreguleringsloven av samme dag gis Helgeland Kraftlag A/L tillatelse til erverv, regulering og overføring i Holmvassdraget i Rana kommune, på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilrådning av 12. september 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Holmvassdraget m. v. i samsvar med utkast inntatt i ovennevnte tilrådning som gjeldende inntil videre.
3. De oppstilte vilkår for Helgeland Kraftlags ervervs- og reguleringskonsesjoner av 4. februar 1955 og 17. januar 1958 endres i samsvar med det forslag som er inntatt i samme tilrådning.

25. Bergenshalvøens kommunale kraftselskap.

(Tillatelse til ytterligere regulering og overføring i Matre- og Førdevassdragene m.v.)

Kgl. res. av 12. september 1969.

Stortinget har i følge meddelelse fra dets Presidentskap i møte 17. juni 1969 gjort følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at det blir tillatt Bergenshalvøens kommunale kraftselskap å foreta ytterligere regulering og overføring i Matre- og Førdevassdragene og overføring til disse fra Oppedalselv, Myrestølselv og Bjordalselv, og til endring av planene for tidligere tillatelser i forbindelse med Matre kraftverk i Hordaland og Sogn og Fjordane fylker i samsvar med Industridepartementets tilråding av 28. mars 1969.»

Vedtaket er i samsvar med Innst. S. nr. 302 for 1968—69 som samsvarer med St. prp. nr. 145 for s. å. Med de endringer som følger av lov om revisjon av den alminnelige konsesjonslov av 19. juni 1969 vil de vilkår for ytterligere reguleringer og overføringer som er lagt til grunn for Stortingets samtykke lyde slik:

«1.

Konsesjon gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. reguleringslovens § 10, post 2, siste ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som innvinnes ved reguleringen og overføringen skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1 pr. nat.-hk. Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 5 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen i Matreelva som reguleringen og overføringen antas å ville medføre utover den vass-

føring som har kunnet påregnes år om annet med de tidligere bestående reguleringer. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringen og overføringen innvunne økning av vasskraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringen og overføringen innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 17 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, betaler konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I

tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene ved å skaffe arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og dissers familier den nødvendige legehjelp ved fastboende lege og å holde eller helt eller delvis dekke utgiftene til for øyemedet tjenlig sykehus eller sykestue med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Det kan også pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes alminnelige forebyggende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og deres familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller, hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 15 000 til rådighet for almindennende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelser.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Eventuell erstatning innbetales til Vegdirektoratet. Veger, bruer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten med mindre departementet treffer annen bestemmelse. Ferdelsveger og stier som er i bruk må omlegges dersom de demmes ned.

11.

Konsesjonæren plikter å treffe tiltak for å avhjelpe skader og ulemper som reguleringene og overføringene måtte føre med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvorvidt det skal treffes tiltak og i tilfelle hvilke avgjøres i mangel av overenskomst ved skjønn som i tilfelle kan fremmes i forbindelse med ekspropriasjonsskjønnet.

12.

Etter nærmere bestemmelser av vedkommende departement eller den dette bemyndiger, plikter konsesjonæren:

1. Å sette ut yngel og/eller settefisk (herunder også flerårig) for best mulig å søke å opprettholde fisket i området. Vedkommende departement eller myndighet bestemmer også hvilke fiskearter og -stammer som skal benyttes, samt tid og sted for utsettingen og fiskens størrelse og kvalitet.
2. Å delta i bygging og drift av felles klekkeri og/eller settefiskanlegg.
3. Å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser innen området (herunder også langtidsundersøkelser og kontrolltiltak).
4. Å foreta utfiskinger (uttynninger) i de vann hvor reguleringene eller overføringene fører til overbefolkninger eller forverring av de naturlige forhold, dersom tiltaket står i et rimelig forhold til verdien av fisket.
5. Å anbringe sperregitter foran tappetunneler, tappeluker o.l.
6. Å slippe alt overskuddsvann fra Oppedals-, Myrestøls- og Bjordalsfeltene i de respektive elver.

7. Å holde ekstraordinært jakt- og fiskeopp-
syn i anleggsperioden.

Konsesjonæren plikter ellers å sørge for at vassdragene ikke tilslammes eller forurenses mer enn strengt nødvendig ved tunnelspylinger, masseuttak o.l. Tunnelspylinger bør så vidt mulig foretas når vannføringen er stor.

Dersom det skulle inntre uforutsette ting når det gjelder fisket som følge av kraftverks-utbyggingen og som ikke dekkes av disse konsesjonsbetingelser, kan konsesjonæren tilpliktes å bekoste tiltak som vedkommende departement eller myndighet finner nødvendig for å bøte på skaden, såfremt det finner at omkostningene med tiltakene står i et rimelig forhold til hva som derved kan vinnes.

13.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. De skal stubbes lavt, og gjenstående stubber skal ikke i noe tilfelle være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

14.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

15.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt. For så vidt vannet slippes i strid med reglementet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 1 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

16.

Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tappingsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

17.

De vassfalls- og brukseiere som benytter seg av det ved reguleringen og overføringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnettene hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet.

Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

18.

Ved regulerings- og overføringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

19.

Det påhviler konsesjonæren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd

undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner, og konsesjonæren må sikre seg varig råderett over tippene. Reguleringsanleggets eier har plikt til forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Opprydding må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg skal så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

20.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

Ved gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 4 og 15, kan konsesjonen trekkes tilbake i henhold til bestemmelsen i reguleringslovens § 12 post 17.

21.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringen og overføringen kan medføre forpliktelser.»

Det manøvreringsreglement for Matre- og Førdevassdragene som er lagt til grunn for stortingsvedtaket er sålydende:

«1.
A. Reguleringer.

1. *Matrevassdraget:*
Reguleringsgrensene er:
Store Fjellvatn:

Alm. sommervasstand kote	857,8
Øvre kote	860,8
Nedre kote	832,8
Reguleringshøyde	28,0 m

25 m ned, 3 m opp.

Skrelitvatn:

Alm. sommervasstand kote	492,0
Øvre kote	492,0
Nedre kote	488,0
Permanent senking	4,0 m

Stordalsvatn:

Alm. sommervasstand kote	463,0
Øvre kote	476,0
Nedre kote	444,0
Reguleringshøyde	32,0 m

19 m ned, 13 m opp.

Osevatn:

Alm. sommervasstand kote	584,8
Øvre kote	597,3
Nedre kote	584,8
Reguleringshøyde	12,5 m

12,5 m opp.

Krokevatn:

Alm. sommervasstand kote	581,5
Øvre kote	597,3
Nedre kote	545,0
Reguleringshøyde	52,3 m

36,5 m ned, 15,8 m opp.

Kvanngrøvatn:

Alm. sommervasstand kote	680,9
Øvre kote	686,9
Nedre kote	658,9
Reguleringshøyde	28,0 m

22,0 m ned, 6,0 m opp.

Hestevatt (Storevatn):

Alm. sommervasstand kote	681,6
Øvre kote	686,9
Nedre kote	660,9
Reguleringshøyde	26,0 m

20,7 m ned, 5,3 m opp.

Holmevatn:

Alm. sommervasstand kote	710,7
Øvre kote	714,7
Nedre kote	690,7
Reguleringshøyde	24,0 m

20,0 m ned, 4,0 m opp.

Nordgjelsvatn:

Alm. sommervasstand kote	603,0
Øvre kote	603,0
Nedre kote	586,0
Reguleringshøyde	17,0 m

17,0 m ned.

Nedre Mosedalsvatn:

Alm. sommervasstand kote	497,6
Øvre kote	497,6
Nedre kote	489,6
Reguleringshøyde	8,0 m

8 m ned.

4. Mosedalsvatn:

Alm. sommervasstand kote	676,2
Øvre kote	676,2
Nedre kote	675,0
Permanent senkning	1,2 m

Langevatn:

Alm. sommervasstand kote	640,0
Øvre kote	640,0
Nedre kote	639,0
Permanent senkning	1,0 m

Hopsvatn:

Alm. sommervasstand kote	563,2
Øvre kote	563,2
Nedre kote	561,2
Permanent senkning	2,0 m

2. *Førdevassdraget m. fl.*
Fridalsvatn:

Alm. sommervasstand kote	681,5
Øvre kote	685,0
Nedre kote	656,5
Reguleringshøyde	28,5 m

25,0 m ned, 3,5 m opp.

Årsdalsvatn:

Alm. sommervasstand kote	463,7
--------------------------	-------

Øvre kote	488,0
Nedre kote	444,0
Reguleringshøyde	44,0 m

19,7 m ned, 24,3 m opp.

Tverrvatn:	
Alm. sommervasstand kote	479,0
Øvre kote	488,0
Nedre kote	475,0
Reguleringshøyde	13,0 m

4,0 m ned, 9,0 m opp.

Stølsvatn:	
Alm. sommervasstand kote	545,6
Øvre kote	557,0
Nedre kote	532,6
Reguleringshøyde	24,4 m

13,0 m ned, 11,4 m opp.

Østerbotnvatn:	
Alm. sommervasstand kote	649,0
Øvre kote	649,0
Nedre kote	646,0
Permanent senkning	3,0 m

Skjerjevattn:	
Alm. sommervasstand kote	702,5
Øvre kote	702,5
Nedre kote	701,0
Permanent senkning	1,5 m

Pinslevatn:	
Alm. sommervasstand kote	667,5
Øvre kote	667,5
Nedre kote	667,0
Permanent senkning	0,5 m

Årnestølsvatn I:	
Alm. sommervasstand kote	600,3
Øvre kote	601,8
Nedre kote	601,0
Reguleringshøyde	0,8 m

Permanent heving 1,5 m.

Årnestølsvatn II:	
Alm. sommervasstand kote	601,8
Øvre kote	601,8

Nedre kote	601,0
Reguleringshøyde	0,8 m

Permanent senkning 0,8 m.

Myrestølsvatn:	
Alm. sommervasstand kote	563,9
Øvre kote	563,9
Nedre kote	562,9
Permanent senkning	1,0 m

Kotehøyden refererer seg til BKK's nullplan.

Samtlige dammer utføres med faste overløp. Vasstanden i de enkelte vatn stiger derfor noe over øvre reguleringsgrense under flom. De tillatte reguleringsgrenser skal angis med faste og tydelige merker ved de enkelte magasiner.

B. Overføringer.

1. Matrevassdraget.

Avløpet fra Hopsvatn i Nordgjeldsdalselv (7,2 km²) overføres til Nedre Mosedalsvatn. Avløpet fra Nedre Mosedalsvatn (7,2 + 8,2 = 15,4 km²) overføres til Stordalsvatn i Brydalselv.

Avløpet fra Holmevatn i Nordfjeldsdalselv (9,1 km²) overføres til Kvanngrovvatn.

Avløpet fra Kvanngrovvatn og 4. Mosedalsvatn (9,1 + 5,1 + 4,9 = 19,1 km²) overføres via Langvatn til Krokavatn.

Avløpet fra Store Fjellvatn i Kringelvatn og Svafjellvatn i Brydalselv (8,4 + 2,5 = 10,9 km²) overføres til Fridalsvatn i Førdevassdraget.

Avløpet fra Skrelivatn (40,9 km²) tas inn på driftstunnelen for Matre kraftverk.

2. Førdevassdraget.

Avløpet fra Skjerjevattn i Oppedalselv (1,9 km²) overføres til Årnestølsvatna.

Avløpet fra Pinslevatn i Myrestølselv (2,1 km²) overføres til Årnestølsvatna.

Avløpet fra Årnestølsvatna (1,9 + 2,1 + 7,7 = 11,7 km²) overføres til Osevatn/Krokavatn.

Avløpet fra Myrestølsvatn i Myrestølselv (4,3 km²) overføres til Stølsvatn i Øystrebøelva.

Avløpet fra Stølsvatn (4,3 + 16,6 = 20,9 km²) overføres til Tverrvatn i Førdevassdraget.

Avløpet fra Østerbotnvatn i Sørbøelva (8,0 km²) overføres til Årsdalsvatn i Førdeelva.

Avløpet fra Systølvatn og Botnevatn (6,6 km²) overføres til Årsdalsvatn.

Avløpet fra Årsdalsvatn sammen med avløpet fra Tverrvatn, Systølvatn og Botnevatn og avløpet fra 2,4 km² av Fridalselvas nedbørfelt (i alt 74,0 km²) overføres til Stordalsvatn i Matrevassdraget.

Avløpet fra Fridalsvatn (9,1 + 10,9 = 20,0 km²) overføres til Krokevatn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at den tidligere flomvassføring i vassdragene så vidt mulig ikke forøkes. Ifølge avtale av 15. november 1968, pkt. 2, skal det slippes 10 l.sek. i Bjordalselva fra inntakene i Systølselv og/eller Botneelv og ved prekær tørke økes vassslippingen. For øvrig kan vassslippingen foregå etter Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskaps behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement.

Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

4.

Det skal påses at flomløp ikke hindres av is eller lignende, og at dammer og andre reguleringsanlegg til enhver tid er i god stand.

Om det forlanges, skal det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstander og eventuelt observeres og noteres nedbørmengder, temperatur m. v.

Av protokollen sendes, om det forlanges, avskrift til Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet vil rå til at det blir gitt tillatelse til Bergenshalvøens kommunale kraftselskap til den omsøkte ytterligere regulering og overføring i Matre- og Førdevassdragene m. fl. på de vilkår som er inntatt foran og at det gis tillatelse til de omsøkte endringer av de planer som ligger til grunn for tillatelser meddelt ved kongelig resolusjon 11.

desember 1964: regulering og overføring i Matrevassdraget og kongelig resolusjon 14. mai 1965: regulering og overføring av Førdevassdraget som blir å fornye på uendrede vilkår. Man rå til at det fastsettes manøvreringsreglement for Matre-Førdevassdragene m. fl. i samsvar med det utkast som ligger til grunn for Stortingets samtykke og som er inntatt foran, som gjeldende inntil videre.

Det forutsettes som vanlig at departementet er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer og foreta tilsvarende endring av manøvreringsreglementet.

Industridepartementet

tilråd:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Bergenshalvøens kommunale kraftselskap å foreta ytterligere regulering og overføring i Matre- og Førdevassdragene og overføring til disse av Oppedalselv, Myrestølselv og Bjordalselv på de vilkår som er nevnt i Industridepartementets tilråding av 12. september 1969.
2. I medhold av samme lov tillates det å endre planene for tillatelser til regulering og overføring i de samme vassdrag meddelt ved kongelig resolusjon av 11. desember 1964 og 14. mai 1965 som fornyes på uendrede vilkår.
3. Det fastsettes manøvreringsreglement for Matre- og Førdevassdragene m. fl. i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding som gjeldende inntil videre.

26. Sørøy Kraftlag A/L.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Øvre Eggevatn i Eggevassdraget i Finnmark fylke.)

Kgl. res. av 19. september 1969.

Sørøy Kraftlag A/L har regulert Eggevassdraget i henhold til leieavtaler med Finnmark Jordsalgskontor og Landbruksdepartementet av 20. mai og 5. juni 1950.

Sørøy Kraftlag har nå søkt om at øvre reguleringsgrense for Øvre Eggevatn blir hevet med 40 cm. Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i brev av 11. september 1968 til departementet gitt følgende uttalelse:

«Sørøy Kraftlag A/L, Breivikbotn, har sendt inn følgende søknad datert 27. februar 1967:

«Breivikbotn kraftstasjon med installert effekt 850 HK utnytter vassføringen i Eggevassdraget i Hasvik kommune. Som maga-

sin nyttes Øvre og Nedre Eggevatn, med Nedre Eggevatn som inntaksmagasin.

Nedre Eggevatn er regulert mellom kotene 63,3 og 70,8. Dette gir 2,95 mill. m³. Øvre Eggevatn var opprinnelig regulert mellom kotene 81,0 og 90,1, med magasin 6,4 mill. m³.

Sommeren 1955 ble det montert et 40 cm høgt bjelkestengsel på damkronen på Øvre Eggevatn. Kotehøyden ved full dam ble dermed øket til 90,5 og magasinet øket til 7,1 mill. m³. Vi viser til vår søknad av 19. april 1955 om tillatelse for bygging av bjelkestengselet samt Deres brev av 6. og 18. mai s. å.

I henhold til ovennevnte beskrivelse, tillater vi oss å søke om godkjenning av den økte heving på 40 cm. Søknaden sendes i 6 eksemplarer.

Vedlagt søknaden følger også i 6 eksemplarer kopier av oversiktskart, vårt brev av 13. januar d. å. til Hasvik kommune, samt Hasvik kommunes uttalelse.»

Søknaden er kunngjort i Norsk lysingsblad 6. og 8. juli 1967 (nr. 153 og 155) samt i flere lokalaviser og har vært forelagt distriktet.

Brevet av 13. januar 1967 fra Sørøy Kraftlag A/L til Hasvik kommune er sålydende:

«Sommeren 1955 ble det etter godkjenning av Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen foretatt en tilleggsregulering på 40 cm av Øvre Eggevatn. Dette ble gjort for å avhjelpe den vanskelige kraftsituasjonen hver vinter. Nå etter at kraftlaget får tilført kraft fra Porsa og Kvanøngen, er en ikke så avhengig av jevnt tilsig hver vinter.

Tilleggsreguleringen medfører at kraftlaget øker sin magasinbeholdning med 0,7 mill. m³. Dette gir ca. 100 000 kWh ekstra vinterlevering.

Denne ekstra hevingen av Øvre Eggevatn foretas med bjelkestengsel. Mulige skadevirkninger av tilleggsreguleringen er små. Terenget rundt vatnet har forholdsvis stor helling, slik at bare et lite område blir satt under vatn. Normalt blir nedtappingen foretatt før gytingen begynner. Tilleggsreguleringen medfører derfor ikke noen skadevirkninger for fiskebestanden.

I henhold til vassdragsreguleringsloven skal enhver reguleringsstillatelse forelegges distriktet til uttalelse. Da denne regulering visstnok ikke tidligere har vært forelagt Hasvik kommune til uttalelse, ber en Dem komme med eventuelle merknader til tilleggsreguleringen.»

Hasvik kommunestyre vedtok på grunnlag av kraftlagets brev av 13. januar 1967 enstemmig å avgi denne uttalelse i møte 11. februar 1967:

«Hasvik kommune anbefaler at omsøkte tilleggsregulering på 40 cm av Øvre Eggevatn blir gitt, slik at kraftlaget dermed øker sin magasinbeholdning med 0,7 mill. m³.»

Hovedstyret fant ikke grunn til å innhente ny uttalelse fra Hasvik kommunestyre, men

innhentet uttalelser fra Finnmark fylkes elektrisitetsforsyning og fra Fylkesmannen.

Finnmark fylkes elektrisitetsforsyning uttaler i brev til Fylkesmannen 15. august 1967:

«Den tidligere regulering av Eggevassdraget er i henhold til Industridepartementets meddelelse av 3. juli 1948 ikke konsesjonspliktig, da kraftøkningen er under 500 nat.-hk.

Med Vassdragsvesenets brev av 18. mai 1955 er gjodkjent den tekniske løsning av arrangementet for tilleggsreguleringen og driften av dette i henhold til kraftlagets søknad av 19. april 1955, men dessverre er den påpekte nødvendige søknad om konsesjon for tilleggsreguleringen ikke sendt før nå.

Kraftlaget får nå etter hvert dekket den langt største del av sitt kraftbehov fra Porsa og Kvanøngen. Som nevnt i kraftlagets brev av 13. januar 1967 til kommunen har derfor tilleggsreguleringen ikke samme betydning nå som tidligere.

Den økte vinterproduksjon ved tilleggsreguleringen utgjør bare ca. 3 pst. av kraftverkets bestemmende årsproduksjon, og mindre enn 1 pst. av den totale kraftomsetning. En kunne derfor kanskje ventet at denne tilleggsregulering, hvis betydning nå ikke er den samme som da den ble gjennomført, og som jo krever spesiell manøvrering av det for denne monterte bjelkestengsel, nå kunne bortfalle.

Ettersom arrangementet er intakt og manøvreringen forstås være rimelig, dvs. reguleringen for kraftlaget økonomisk fordelaktig, er det også ut fra den generelle kraftbalanse i området riktig å opprettholde tilleggsreguleringen.

Vi vil derfor anbefale at den omsøkte konsesjon gis, og på rimelige vilkår.

Etter våre beregninger øker tilleggsreguleringen kraftøkningen med bare ca. 28 nat.-hk, hvilket likevel synes å bringe den samlede økning over 500 hk. Vi går imidlertid ut fra at eventuell avgift i det hele tatt bare beregnes ut fra økningen, og i tilfelle etter rimelige satser i forhold til det vanlige for tilsvarende verk her oppe, og at vilkårene for øvrig blir rimelige sett i forhold til fordelene.

Mulige skadevirkninger av tilleggsreguleringen må være bagatellmessige, om i det hele tatt noen. Den berører så vidt vites bare statsgrunn. Ettersom kontrakten av 20. mai 1950 med Finnmark Jordsalgskommisjon om leie av statens vass- og grunnrettigheter i Eggevassdraget refererer til utbygging etter planen av 30. august 1948, må vel tilleggsreguleringen formelt også godkjennes av Jordsalgskontoret.

Den bagatellmessige økning av ytelsen burde ikke gi grunnlag for noen økning av leieavgiften som er fastsatt avrundet til kr. 350 pr. år.»

Fylkesmannen i Finnmark oversender uttalelsen fra Finnmark fylkes elektrisitetsforsyning i brev av 19. august 1967 og bemerker:

«Så vidt fylkesmannen forstår gjelder Sørøy Kraftlags søknad konsesjon på regulering som er foretatt allerede i 1955. Den interesse-

avveining som bl. a. ligger til grunn for konsesjonsinstituttet er med andre ord umuliggjort og grunnlaget for å gi konsesjon er ikke til stede. Spørsmålet om den foretatte regulering betinger noen endring i kraftlagets plikter overfor jordsalgsmyndighetene, er forelagt for Finnmark Jordsalgskontor.»

Fra Finnmark Jordsalgskontor er det ikke innkommet noen uttalelse. På telefonisk henvendelse opplyser fylkesfullmektigen at saken er blitt forelagt hos jordsalgssjefen. Jordsalgskontoret har imidlertid intet å bemerke til søknaden om tilleggsregulering.

Forslag til manøvreringsreglement er innsendt med brev av 15. januar 1968.

Finnmark fylkes elektrisitetsforsyning har i brev av 5. juli 1968 anført følgende om reguleringsgrensene:

«De tidligere reguleringsgrenser for Øvre Eggevatn var 81,0 og 90,0 dvs. regulering 9 meter. Vi kan ikke finne noe grunnlag for høyden 90,1, som er oppgitt i kraftlagets konsesjonssøknad av 27. februar 1967. Den riktige høyden må fortsatt være 90,0, hvorved den nye HRV for Øvre Eggevatn i manøvreringsreglementet blir 90,4, og reguleringshøyden 9,4 meter.»

Hovedstyret vil bemerke:

Sørøy Kraftlag A/L har inntil nå regulert Eggevassdraget konsesjonsfritt siden avtalen om bortleie av Eggevassdraget ble inngått med Finnmark Jordsalgskontor og Landbruksdepartementet 20. mai og 5. juni 1950.

Med magasiner i Øvre og Nedre Eggevatn på henholdsvis 6,4 og 2,95 mill. m³ var den samlede kraftøkning i det 67,5 m høye fallet som utnyttes beregnet til 495 nat.-hk. Etter magasin størrelsen må ca. 340 nat.-hk tilskrives reguleringen av Øvre Eggevatn. Man viser i denne forbindelse til reguleringslovens § 3.

På grunn av den vanskelige kraftsituasjonen om vinteren ble det sommeren 1955 foretatt en 0,4 m tilleggsoppdemming av Øvre Eggevatn ved å anbringe et bjelkestengsel på damkronen. Tilleggsreguleringen innbragte et magasin på 0,7 mill. m³, tilsvarende en kraftøkning på ca. 20 nat.-hk. I henhold til reguleringslovens § 3 d, siste ledd, inntreder da konsesjonsplikt for tilleggsreguleringen uansett kraftinnvinningens størrelse.

Hovedstyret har allerede i brev av 6. mai 1955 gjort søkeren oppmerksom på at tilleggsreguleringen var konsesjonspliktig. Søkeren ble igjen minnet om konsesjonsplikten i brev av 18. mai 1955, 13. august 1963 og 8. november 1966.

Skadene ved tilleggsoppdemmingen er etter Hovedstyrets syn ubetydelige. Søkeren opplyser at tilleggsreguleringen ikke lenger har

samme betydning som før, idet kraftlaget nå etter hvert får dekket den langt største del av kraftbehovet fra Porsa og Kvanangen. Den gir imidlertid billig kraft og bør derfor fortsatt være i drift, jfr. merknaden fra Finnmark Elektrisitetsforsyning av 15. august 1967.

Fylkesmannen mener at grunnlaget for å gi konsesjon ikke er til stede fordi reguleringen er gjennomført for så lang tid tilbake at interesseavveiningen ikke kan finne sted. Hovedstyret kan ikke være enig i dette. Konsesjonsmyndighetene må ta utgangspunktet i situasjonen i dag i tilfelle som dette og et eventuelt reguleringskjønn som påstevnes i medhold av en slik tillatelse vil behandle framtidige skader m.v. Erstatning for den allerede inntrådte skade — og for øvrig alle forhold ved en slik ulovlig regulering — hører under de alminnelige domstoler. Det er imidlertid bare konsesjonsmyndighetene som kan gi reguleringstillatelse og også vurdere om en regulering som er ulovlig etablert kan fortsette. Dette forutsetter da at de samme myndigheter også vurderer mulige fordeler ved å nedlegge reguleringen. En avvisning av behandling av en slik søknad ville være å etablere en straffeordning som de nevnte myndigheter ikke er bemyndiget til. Man viser også til at man har hatt flere lignende tilfelle, bl. a. Engerdal Elektrisitetsverks regulering av Hyllsjøen m. v. (kongelig resolusjon 30. april 1965), L/L Sognekrafts erverv av bruksrett til Tennevassdraget m. v. og regulering av Målsetvatn m. m. (Kronprinsregentens resolusjon 26. juli 1957) og Direktoratet for Statskraftverkene — innføring av Straumslitverrelv på tilløpstunnelen for Straumsmo kraftverk (Hovedstyrets brev av 20. desember 1967).

I det foreliggende tilfelle er det ikke framkommet noe krav om å nedlegge reguleringen. De rettigheter som berøres ved den tidligere regulering pluss ytterligere grunn til kraftstasjon m. v. betales etter leiekontrakten med Finnmark Jordsalgskontor med kr. 350 pr. år. Jordsalgskontoret er enig i at kontrakten uendret på dette punkt også skal omfatte tilleggsreguleringen. En vinterenergiøkning på ca. 100 000 kWh som magasinøkningen gir, er i denne sammenheng etter Hovedstyrets syn en tilstrekkelig fordel i henhold til reguleringslovens § 8, og Hovedstyret anbefaler søknaden innvilget.

Spørsmålet om påtale for den ulovlige regulering ble drøftet, men Hovedstyret fant etter omstendighetene ikke å ville begjære påtale reist.

Da den samlede kraftinnvinning ved den

konsesjonspliktige og den tidligere regulering av Øvre Eggevatn ikke overstiger de grenser som fastsettes i reguleringslovens § 12 pkt. 21, vil man under henvisning til nevnte bestemmelse anbefale at reglene i § 10, § 11 og § 12, punktene 4, 5, 6, 11, 13, 15, 16 og 17 ikke gjøres gjeldende. Likeledes er det tatt hensyn til at anlegget allerede er utført.

Utkast til vilkår i samsvar med ovenstående og utkast til manøvreringsreglement omfattende samtlige reguleringer følger vedlagt.

Man har bedt om at det blir utført nytt nivålement for kontroll av høydene ved dammene. Eventuelle tallkorreksjoner vil man komme tilbake til senere.

Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 3. september 1968.»

Hovedstyrets utkast til vilkår er sålydende:

«1.

Anlegget skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

2.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Reguleringsgrensene er:

Vatn	Øvre reg.grense kote	Nedre reg.grense kote	Reg.høyde m
Øvre Eggevatn	92,43	83,05	9,38
Nedre Eggevatn	72,37	64,87	7,50

Kotehøydene refererer seg for Øvre og Nedre Eggevatn til henholdsvis F.M. 6 (høyde 92,49) og F.M. 5 (høyde 73,07) angitt på Finnmark Fylkes Elektrisitetsforsynings tegning 2 — 60.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vasstandsmerker som Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen godkjenner.

2.

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets tidligere flomvassføring så vidt mulig ikke forøkes. For øvrig kan vasslippingen foregå etter kraftverkets behov.

3.

Det skal påses at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vasstasjoner. Videre skal observeres og noteres — om

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen.

For så vidt vasslippingen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets bestemmelse.

3.

Anleggets eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.»

Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

«1.

det forlanges — regnmengder og temperaturer m.v. Avskrift av protokollen skal — hvis det forlanges — hver måned sendes Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement blir å avgjøre av vedkommende departement.»

Departementet skal bemerke:
Sørøy Kraftlag A/L har inntil nå regulert

Ettegevassdraget konsesjonsfritt siden avtalen om bortleie av Ettegevassdraget ble inngått med Finnmark Jordsalgskontor og Landbruksdepartementet 20. mai og 5. juni 1950. Denne regulering er ikke konsesjonspliktig, da kraftøkningen er under 500 nat.-hk.

Sørøy Kraftlag A/L søker nå om en ytterligere heving av Øvre Ettegevatn på 40 cm. Denne tilleggsregulering, som er konsesjonspliktig etter reguleringslovens § 3 siste ledd, ble gjennomført sommeren 1955 på grunn av den vanskelige kraftsituasjonen om vinteren. Tilleggsreguleringen innbrakte et magasin på 0,7 mill. m³, tilsvarende en kraftøkning på ca. 20 nat.-hk.

Skadene ved tilleggsreguleringen er etter det som blir opplyst i Hovedstyrets innstilling ubetydelige. Terrenget rundt vannet har forholdsvis stor helling, slik at bare et lite område blir satt under vatn.

Fylkesmannen i Finnmark uttaler i brev av 19. august 1967 at grunnlaget for å gi konsesjon ikke er til stede fordi reguleringen er gjennomført for så lang tid tilbake at interesseavveiningen ikke kan finne sted. Departementet kan i samsvar med Hovedstyret ikke være enig i dette og viser for så vidt til Hovedstyrets bemerkninger.

Med hensyn til skade som kan være inntrådt fordi reguleringen har vært gjennomført i lengere tid, viser man til vassdragslovens § 132 a. Etter denne bestemmelse kan et eventuelt reguleringsskjønn fastsette erstatning både for skade og ulempe som er voldt og for skade og ulempe som fremtidig vil oppstå.

Fordelen ved tilleggsreguleringen er en vinterenergiøkning på ca. 100 000 kWh, og departementet finner i samsvar med Hovedstyret at denne fordel er tilstrekkelig i henhold til reguleringslovens § 8.

Departementet foreslår at Sørøy Kraftlag A/L gis den omsøkte tillatelse til oppdemming av Øvre Ettegevatn 40 cm. Departementet er enig i Hovedstyrets henvisning til reguleringslovens § 12 pkt. 21, og vil anbefale at reglene i § 10, § 11 og § 12, punktene 4, 5, 6, 11, 13, 15 og 17 ikke gjøres gjeldende.

Departementet slutter seg til de av Hovedstyret foreslåtte vilkår og forslag til manøvreringsreglement.

Det foreslås at departementet er bemyndiget til å godkjenne mindre planendringer og endringer av manøvreringsreglementet som følger av planendringen.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven

av 14. desember 1917 tillates Sørøy Kraftlag A/L å foreta ytterligere regulering av Øvre Ettegevatn i Ettegevassdraget, Hasvik kommune, Finnmark, i det vesentlige i samsvar med kraftlagets søknad av 27. februar 1967 og på de vilkår som er fastsatt i Industridepartementets tilråding av 19. september 1969.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding som gjeldende inntil videre.

27. Oslo Lysverker.

(Tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget.)

Kgl. res. av 26. september 1969.

Stortinget har i møte den 17. juni 1969 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykker i at Oslo Lysverker får tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget i samsvar med Industridepartementets tilråding av 28. mars 1969 og de endringer som er foreslått i denne innstilling.»

Vedtaket er i samsvar med komitéflertallets tilråding i Innst. S. nr. 309 for 1968—69 som bygger på St. prp. nr. 144 for samme år, men med følgende endringer:

1. Overføring av Grovselvi med oppdemming av Langevatn sløyfes.
2. Langedøla gis en minstevassføring på 0,3 m³/sek. i tiden 1. juli til 1. september.
3. Regulering av Øvestølsvatn utgår. Til gjengjeld tillates Veslebottenvatn regulert 5 m høyere enn foreslått.

Et mindretall på tre medlemmer i komitéen går inn for at konsesjon gis for Aurland I og II, men at behandlingen av Aurland III utstår til Jepsen-planen er grundigere vurdert av myndighetene.

Ved lov av 19. juni 1969, som trådte i kraft straks, er det foretatt visse endringer bl. a. i vassdragsreguleringsloven. I henhold til endringslovens § 1 får endringene betydning for konsesjonsbetingelsene i nærværende sak.

Etter at de nødvendige justeringer er foretatt, blir konsesjonsbetingelsene sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes,

pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vasskraften som ved reguleringene og overføringene tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfond i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4,50 pr. nat.-hk, hvorav $\frac{2}{9}$ tilføres det næringsfond som skal opprettes i henhold til post 15.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiften tas opp til ny prøvelse.

Økingen av vasskraften beregnes på grunnlag av den øking av lavvassføringen som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne øking forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lavvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal anses som den ved reguleringene og overføringene innvunne øking av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk.

Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. årlig rente.

3.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjon er gitt og fullføres innen ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen, uten tillatelse meddelt av departementet, måtte oversittes, erlegger

konsesjonæren en løpende mulkt til statskassen av kr. 500.

5.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll- og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden, helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anleggene og disses familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Det kan pålegges konsesjonæren, etter vedkommende departements nærmere bestemmelse, helt eller delvis å bære utgiftene til vedkommende kommunes alminnelige forebygger

gende helsetjeneste og alminnelige sosiale tiltak.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelig vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

9.

- a) Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement:
1. å sette ut yngel og/eller settefisk. Vedkommende departement bestemmer også hvilke fiske-arter og stammer som skal benyttes, samt tid og sted for utsettingen og fiskens størrelse og kvalitet.
  2. å bygge og drive stamfiskanlegg, klekkeri og/eller settefiskanlegg, — eller delta med andelsinnskudd i et større fellesanlegg for distriktet, samt bekoste fangst og nødvendig transport av stamfisk av laks og sjøaure i vassdraget eller i sjøen utenfor.
  3. å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser innen reguleringsområdet.
  4. å anordne sperregitre foran tunneler, tappeluker eller avløp fra kraftstasjoner hvis kostnaden med tiltaket står i rimelig forhold til det som oppnås.
  5. å dekke utgiftene til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggsperioden.
  6. å bekoste utfisking (uttynning) i de vann hvor reguleringen fører til overbefolkning eller en forverring av de naturlige forhold.
- b) Konsesjonæren plikter om nødvendig å avgi vann slik at avløpet fra Vassbygdvatn i tiden 15. juni—31. juli ikke underskrider 30 m³/sek. og i den øvrige tid ikke underskrider 10 m³/sek. For tiden fra 15. juni til vintertappingens begynnelse kan nevnte avløp kreves øket til inntil 40 m³/sek., henholdsvis 20 m³/sek., dersom magasinforholdene til enhver tid tilsier at det, forutsatt mediane tilløpsforhold i den etterfølgende tid, likevel vil kunne oppnås fulle magasiner pr. 15. oktober.

Dersom avløpet fra Vassbygdvatn innen 15. juni ikke er kommet opp i 60 m³/sek. i

døgnmiddel, plikter konsesjonæren etter nærmere vedtak av departementet å skape kunstige flommer i vassdraget. For dette formål kan det kreves avgitt inntil 25 mill. m³ vann gjennom siste sammenhengende 5-årsperiode.

Vann som avgis i henhold til bestemmelsene i denne post kan ikke kreves sluppet forbi kraftverkene.

- c) Konsesjonæren plikter å påse at hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, tar nødvendige hensyn for å forebygge fare for forurensing av vassdraget. Spyling av tunneler med direkte avløp til Aurlandselva eller Vassbygdvatnet skal så vidt mulig foretas når elvas vannføring er stor.
- d) Dersom det som følge av kraftverksutbyggingen skulle opptre uforutsette ting vedrørende fisket som ikke dekkes av de oppstilte vilkår, kan konsesjonæren tilpliktes å bekoste ytterligere tiltak som departementet finner nødvendig for å bote på skaden, såfremt det finner at omkostningene ved tiltakene står i et rimelig forhold til hva som derved kan vinnes.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til helt eller delvis å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter antas å bli særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvilstilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veier, broer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten med mindre departementet treffer annen bestemmelse.

Konsesjonæren plikter, i den utstrekning det kan skje uten urimelige kostnader, å nytte stein fra tunneler, tverrslag m. v. til utvidelse av parseller på anleggsvegen Aurland—Hol til dobbel kjørebredde. Omfanget av de utvidelser som på denne måte blir å utføre, fastsettes i samråd med de stedlige myndigheter.

De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trasé for de forskjellige anleggsveger.

Konsesjonæren plikter å omlegge turiststier o. l. som demmes ned og som ikke blir tilfredsstillende erstattet av vegbygging.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til så vidt mulig å hindre at kommunikasjonsforholdene i Aurlandsfjorden, spesielt adkomsten til Flåm, Aur-

land og Undredal, forverres på grunn av øket isproduksjon.

Før reguleringen tas i bruk, plikter konsesjonæren å forelegge Havnedirektøren til godkjenning detaljerte planer med fornødne opplysninger vedrørende de tiltak som aktes truffet for å søke å avhjelpe isulempene i fjorden. Om nødvendig plikter konsesjonæren å anskaffe eget isbrytende fartøy som til enhver tid i vinterhalvåret skal holdes i full driftsmessig stand.

Når tilfredsstillende vegforbindelse måtte bli etablert som eventuell avløsning av båtruter, bortfaller konsesjonærens forpliktelser i henhold til bestemmelsene i denne post. I stedet plikter han å refundere et engangsbeløp tilsvarende utgiftene til isbryting m. v. I tvisttilfelle fastsettes beløpets størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

12.

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingene særlig av hensyn til fiske, utseende og ferdsel, grunnvannstand og vannforsyning, samt foreta opprensning i elvefaret og mindre strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av konsesjonæren.

13.

Konsesjonæren plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene og overføringene fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak som skal treffes, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16.

14.

Før reguleringene og overføringene tas i bruk, plikter konsesjonæren å innbetale til kommunene i distriktet tilsammen kr. 2 000 000 som avsettes til et næringsfond for distriktet. Til dette fond skal hvert år tilføres $\frac{2}{9}$ av konsesjonsavgiftene, jfr. post 2. Næringsfondet anvendes etter nærmere bestemmelse av kommunestyrene til fremme av næringslivet i de berørte kommuner.

Vedtekter for næringsfondet skal være undergitt Industridepartementets godkjenning, som også treffer nærmere bestemmelser om fondets fordeling mellom kommunene.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til ved reguleringsarbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget, eller, hvis departementet måtte finne det mer hensiktsmessig, og ikke vesentlig dyrere, å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonæren skal stille inntil kr. 100 000 til rådighet for allmenndannende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter vedkommende departements nærmere bestemmelser.

16.

Konsesjonæren plikter, før arbeidet påbegynnes, å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

17.

Ved damanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eier må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

18.

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Før så vidt vannet slippes i strid med regle-

mentet, kan konsesjonæren pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 10 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Anleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tappingsgrenser betegnes ved faste og tydelige vann-standsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

De vannfalls- og brukseiere, som benytter seg av det ved reguleringene og overføringene innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens utakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt. Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftverker når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den alminnelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av minnelig overenskomst av et av Kongen oppnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant samarbeid.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeid. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

21.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Gjenstående stubber skal ikke være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

Etter skjønnets nærmere bestemmelse skal det eventuelt også foretas finrydding av begrensede områder av hensyn til fisket.

22.

Det påhviler konsesjonshaveren i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelse av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette anses ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidene fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal Naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juli 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i fore-

gående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Anleggenes eier plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å dra omsorg for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein- og jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eier plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenges for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. Han plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingeniør eller arbeidsleder fornøden meddelelse.

23.

Som vederlag for at det tillates overført vann fra vannfall i statens høyfjell plikter konsesjonæren å avgi til NVE 170 mill. kWh elektrisk energi etter hvert som vannet tas i bruk på følgende vilkår:

- a) Kraften leveres i kraftstasjonen Aurland I på vilkår som, bortsett fra betalingen (se pkt. c) svarer til statens leveringsvilkår pr. 1. januar 1968 for kraft til alminnelig forsyning.
- b) Staten har rett til transformering og overføring på Oslo Lysverkens anlegg på vilkår som til enhver tid svarer til statens vilkår for tilsvarende ytelser.
- c) For kraften betales 1) et engangsvederlag

som skal dekke en til leveringens svarende forholdsmessig del av totalkostnadene ved utbyggingen av de deler av anlegget som er driftsklare inkl. renter i byggetiden og 2) et årlig vederlag som skal dekke en til leveringens svarende forholdsmessig del av anleggenes drifts- og vedlikeholdskostnader.

24.

Til skjønn i anledning av overføringene og reguleringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

25.

Anleggenes eier underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggenes eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

26.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2, 4, 18, 20 og 25 kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 12, post 17.

27.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.»

Det foreslåtte manøvreringsreglement har slik ordlyd, etter at det er tilpasset de av Stortinget foreslåtte endringer:

«1.

A. Reguleringsmagasiner.

	Nat. kote	Reg.grense		Reg.- høyde m
		Øvre kote	Nedre kote	
Kongshellervatn	1 425	1 438	1 415	23,0
Øljuvatn	1 421	1 438	1 400	38,0
Nyhellervatn	1 364	1 377	1 364	13,0
Sleipåvatn	1 399	1 401	1 399	2,0
«Langedalsvatn»	1 346	1 377	1 350	27,0
Norddalsvatn	1 438	1 448	1 430	18,0
Ljosegrunnsvatni, Store	1 455,5	1 458	1 455,5	2,5

Ljosegrunnsvatni, Vesle	1 452	1 458	1 452	6,0
Ljosegrunnsvatni, Nedre	1 442	1 458	1 442	16,0
Store Liavatn	1 498,5	1 506	1 495	11,0
Store Vargevatn	1 425,5	1 432	1 410	22,0
Svartavatn	1 440,5	1 440,5	1 410	30,5
Nedre Millomvatn	1 450,5	1 450,5	1 430	20,5
Langavatn—Stonndøla	1 398	1 415	1 395	20,0
Adamsvatn	1 406	1 415	1 395	20,0
Nedre Berdalsvatn	1 442	1 442	1 440	2,0
Katlavatn	1 317	1 340	1 315	25,0
Øyjabakkvatn	1 335	1 340	1 335	5,0
Storavatn	1 334	1 340	1 334	6,0
Langavatn—Katla	1 339	1 340	1 339	1,0
Store Kreklevatn	1 469,5	1 477	1 460	17,0
Reppvatn	1 296	1 307	1 292	15,0
Hednedalsvatn	1 261	1 268	1 246	22,0
Omnsvatn	1 317	1 326	1 312	14,0
Vestredalstjernene, Øvre	1 131	1 146	1 131	15,0
Vestredalstjernene, Nedre	1 130	1 146	1 130	16,0
Veslebotnvatn	1 005,5	1 025	1 006	19,0
Øyestølsvatn	963,5	974	964	10,0
Viddalsvatn	863	930	868	62,0
Liverdalsvatn	864	930	868	62,0
Fretheimsdalsvatn	864,5	930	868	62,0

I flomdemplingsøyemed kan Speleljellvatn heves 2,0 m til kote 1388 og Kvanngrovvatn, Holmavatn, Øvre Grovgjuvatn og Alvsvatn senkes 2,0 m til henholdsvis kotene 1462, 1523, 1432 og 1435.

Høydene for Sleipåvatn, Langavatn i Grovselvi, Norddalsvatn, Nedre Berdalsvatn, Katlavatn, Øyjabakkvatn, Storavatn, Langavatn i Katla, Speleljellvatn, Kvanngrovvatn, Øvre Grovgjuvatn og Alvsvatn er angitt etter N.G.O.'s rektangelkart. For øvrig refererer høydene seg til Vassdragsvesenets lengdenivellement nr. 333/29, 334/29, 335/29 og 336/29.

Samtlige dammer utføres med fast overløp. Vasstanden i de enkelte vatn stiger derfor noe over øvre reguleringsgrense under flom.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer:

a) Avløpet fra følgende vassdrag overføres til driftstunnelen for Aurland III og kan ledes til Nyhellervatn og pumpes opp i Øljuvatn—Kongshellervatn:

Kleåelvi ved Norddalsvatn (5,8 km²), bielvi til Kleåelvi ved Kvanngrovvatn (9,2 km² inkl. overføring av Mela ved kote ca. 1470, jfr. pkt. b), Eitra ved Speleljellvatn kote 1386 (ca. 17,2 km²), Langedøla ved kote 1346 (67,2 km², inkl. overføring av Grovselvi, ved Sangavatn og Veslegrøna ved Holmavatn, jfr. pkt. c og d), Sleipå ved

Sleipåvatn (8,9 km²), Veslegrøna (ndf. Holmevatn ved kote 1390 (4,3 km²).

b) Avløpet fra Mela ved kote ca. 1470 (ca. 7,2 km²) overføres til Kvanngrovvatn og kan sammen med dettes eget avløp føres til Norddalsvatn.

c) Avløpet fra Veslegrøna ved Holmavatn (6,1 km²) føres over til Store Liavatn i Langedøla.

d) Avløpet fra vatn kote 1453 i Breidbakka (3,8 km²) føres over til Kongshellerelvi og sammen med dennes avløp ved Kongshellerelvi over til driftstunnelen for Ølja kraftverk.

e) Avløpet fra følgende vassdrag føres over til tunnelsystemet for Aurland II: Fremste Varga ved Store Vargevatn (38,9 km²), Heimre Varga ved Svartavatn (19,2 km²), Stonndalselvi ved Øvre Grovgjuvatn (2,2 km²) og Alvsvatn (3,2 km²). Fossane ved Langavatn (6,8 km²) og vatn kote 1500 (1,8 km²), Berdalselvi ved Nedre Berdalsvatn (4,5 km²).

f) Via en tunnel til Låvivassdraget ved Viddalsvatn kan overføres:

Avløpet fra Aurland III, inkl. overføringene under pkt. a, i alt omfattende et nedbørfelt på 196 km².

Avløpet fra Aurland II, inkl. overføringene under pkt. f, i alt omfattende et nedbørfelt på 93,1 km².

Avløpet fra restfeltene i Stodmerrdøla ved Øyestølsvatn (106,7 km²), og i Langedøla (18,2 km²), Grøna (14,2 km²), Ber-

dalselvi (6,2 km²) og Stonndalselvi (48,1 km²), samtlige ved ca. kote 970.

Avløpet fra Reppa ved Reppvatn (14,8 km²).

g) Avløpet fra Tvinna ved ca. kote 1000 overføres til Viddalsvatn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragets flomvannføring ikke unødig økes.

Konsesjonæren plikter om nødvendig å avgi vann slik at avløpet fra Vassbygdvatn i tiden 15. juni—31. juli ikke underskrider 30 m³/sek. og i den øvrige tid ikke underskrider 10 m³/sek. For tiden fra 15. juni til vintertappingens begynnelse kan nevnte avløp kreves øket til inntil 40 m³/sek., henholdsvis 20 m³/sek., dersom magasinforholdene til enhver tid tilsier at det, forutsatt mediane tilløpsforhold i den etterfølgende tid, likevel vil kunne oppnås fulle magasiner pr. 15. oktober.

Dersom avløpet fra Vassbygdvatn innen 15. juni ikke er kommet opp i 60 m³/sek. i døgnmiddel, plikter konsesjonæren etter nærmere vedtak av departementet å skape kunstige flommer i vassdraget. For dette formål kan det kreves avgitt inntil 25 mill. m³ vann gjennom siste sammenhengende 5-årsperiode.

Vann som avgis i henhold til bestemmelsene i denne post kan ikke kreves sluppet forbi kraftverkene.

Utpreget døgnregulering gjennom kraftverket Aurland I må ikke forekomme. Ellers må endringer i vannslippingen for kraftverksdriften skje med så myke overganger som mulig.

Langedøla gis en minstevassføring på 0,3 m³/sek. i tiden 1. juli—1. september.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Oslo Lysverkers behov.

3.

Det skal påses at flomløp og tapping ikke hindres av is eller lignende samt at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen, og avleste vannstander observeres og noteres. Nedbørhøyder, temperaturer m. v. skal likeledes observeres og noteres hvis dette blir forlangt. Avskrift av protokollen sendes ved hver måneds utgang til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor dam-

vokterne skal bo og at de skal ha telefon i sine boliger.

5.

Mulig tvist om forståelse av dette reglement avgjøres med bindende virkning av departementet.

6.

Viser det seg at vannslipping etter reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Endringer i reglementet kan bare foretas etterat de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.»

Departementet anbefaler at konsesjon blir gitt på foranstående betingelser og at det fastsettes manøvreringsreglement i samsvar med det inntatte forslag.

Flertallet i Industrikomiteén gikk inn for at veien Aurland—Hol bygges i tunnel gjennom Geiteryggen. Departementet viser til Industrikomiteéns innstilling og går ut fra at finansieringen kan ordnes gjennom det påtenkte tunnelselskap og en ordning med bompenger, og ved at tunnelselskapet, i tillegg til bidrag fra de berørte kommuner og Oslo Lysverker, gis rett til å benytte kr. 1 av avgiften til statens konsesjonsavgiftsfond til renter og avdrag i forbindelse med låneopptak.

Når det gjelder riksveiprojektet Flåm—Undredal, ble det under forhandlingene i Stortinget av representanten Stavang på vegne av representantene Austrheim, Botnen, Myrstad, Svarstad og Stavang, fremsatt et forslag som ble vedtatt oversendt Regjeringen. Forslaget er sålydende:

«Sidan det må reknast med at kraftutbyggingi i Aurlandsdalen kjem til å føra med seg store vanskar for ferdsla til og frå Undredal, vert Riksstyret oppmoda um å freista få til den løysingi som fylkesmannen og heradet har bede um, i fall fylkestinget ikkje har nemnande motlegg mot at det skjer. Likeins vert Riksstyret oppmoda um å freista skipa det so at dei andre ynskje vert etterkomne som heradet har sett fram og teke uppatt i brevet dagsett 22. mai 1969.»

Den løsning som fylkesmannen og herredet har bedt om, er at riksveiprojektet Flåm—Undredal forskutteres rentefritt av Oslo Lysverker. Forslaget er oversendt Oslo Lysverker til uttalelse.

Kravet fra Aurland Elveeigarlag om at vassføringen ved utløpet av Vassbygdvatn skal settes til 40 m³/sek. i tiden 15. juli—

15. september, vil departementet i samråd med de fiskerisakkyndige ta standpunkt til så snart de fiskeribiologiske undersøkelser i vassdraget er avsluttet.

Det forutsettes som vanlig at departementet har fullmakt til å samtykke i mindre planendringer, herunder de endringer i manøvreringsreglementet som følger av planendringen.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 tillates Oslo Lysverker å foreta reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget på de betingelser som er inntatt i Industridepartementets tilråding av 26. september 1969.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget i samsvar med utkast inntatt i samme tilråding, som gjeldende inntil videre.

28. Foreningen til Yljavassdragets regulering.

(Ytterligere regulering av Steinbusjøen og Øyangen i Yljavassdraget — tillatelse av 20. februar 1948. Fristforlengelse.)

Industridepartementets tillatelse 9. oktober 1969.

I henhold til vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 § 12, pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon 28. juni 1946 tillates fullføringsfristen fastsatt i ovennevnte konsesjon forlenget med 3 år, således at ny frist for senkingen av Øyangen fastsettes til 20. februar 1972.

Det vises til søknad datert 21. april 1969 fra Foreningen til Yljavassdragets regulering.

29. Arnafjordvassdraget.

(Statsreguleringer. Kongelig resolusjon 27. juni 1969. Planendringer.)

Industridepartementets samtykke 22. oktober 1969.

NVE's brev av 14. oktober d. å., ref. 4704/69-V OF/ANH.

I medhold av bemyndigelse gitt i kongelig resolusjon 27. juni 1969, godkjenner Industridepartementet følgende endring i planene for ovennevnte reguleringer og overføringer.

Innføring av bekkene Lysegrovi og Mørkesgrovi på overføringstunnelen fra Seljedalen sløyfes.

I det ved ovennevnte kongelig resolusjon fastsatte manøvreringsreglement, blir punkt 1 b. 7 å endre slik:

«Avløpa fra Seljedalselv — ekskl. Heimste Brevatn — (16,9 km²), Huglaelv — ekskl. Vassdalsvatn — (12,2 km²) og Gravbotnelv — ekskl. Helgadalsvatn — (8,0 km²) overføres til driftstunnelen for Hove Kraftverk.»

30. Lyse Kraftverk.

(Regulering av Årdalsvassdraget m. v. Fristforlengelse.)

Industridepartementets tillatelse 22. oktober 1969.

I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 § 12, pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon 28. juni 1946 forlenges fullføringsfristene for arbeider i henhold til følgende konsesjoner:

1. 16. juni 1961 — Regulering av Årdalsvassdraget m. v.
2. 22. juni 1962 — Ytterligere regulering av Lyngsvann m. v.
3. 21. september 1962 — Overføring av Krokstjern m. v.

Fristene forlenges med 7 år, slik at nye fullføringsfrister fastsettes til henholdsvis 16. juni 1975, 22. juni 1976 og 21. september 1976.

Det vises til søknad datert 31. mai 1968 fra advokat Udem og tilleggsopplysninger i brev av 28. juni 1968 fra Lyse Kraftverk.

Fristforlengelse i forbindelse med konsesjon av 18. november 1948 — regulering av Årdalsvassdraget m. v. — anses ikke aktuelt, da regulering av Nilsebuvatn nå er gjennomført.

31. Bergens Elektrisitetsverk.

(Regulering av Samnangervassdraget. Ytterligere fristforlengelse.)

Industridepartementets tillatelse 28. oktober 1969.

Elektrisitetsverkets brev av 5. mars d. å. til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 nr. 17 § 12, pkt. 1 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon 28. juni 1946 bestemmer departementet:

Den senest ved departementets brev av 20. juli 1965 fastsatte frist for fullføring av Bergen kommunes regulering av Samnangervassdraget i henhold til konsesjon meddelt 11. april 1913 forlenges til 11. april 1974 på uendrede vilkår.

32. Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylker.

(Tillatelse til regulering og overføring for utbygging av Driva kraftverk (Festa—Vindøla m. v.)

Kgl. res. av 31. oktober 1969.

Stortinget har i møte den 17. juni 1969 fattet følgende vedtak:

«Stortinget samtykkjer i at Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag fylker får løyve til regulering og overføring av Festa—Vindøla m. m. i samband med bygging av Drivat kraftverk, og i salg av statens fallrettar i Festa, alt i det vesentlege i samsvar med Industridepartementets tilråding av 28. mars 1969 og med dei endringar som er nevnt i komitéens innstilling.»

Videre vedtok Stortinget følgende benkeforslag, fremsatt av representanten Arnt Hagen:

«1. Ny post 13, a. 2:

«Å bekoste eller foreta utsetting av yngel av laks og sjøaure og smolt av laks, og av yngel og/eller settefisk av innlandsfisk til de vassdrag som berøres av reguleringene, overføringene og utbyggingen.»

2. Post 13, c går ut.»

Stortingets samtykke var for øvrig i samsvar med komitéflertallets innstilling i Innst. S. nr. 304 for 1968—69, som bygget på departementets tilråding i St. prp. nr. 146 for samme år. Innstillingen fravek imidlertid proposisjonen når det gjaldt innføring på driftstunnel av Storbekken og Lonbekken. Stortinget vedtok innføring av disse bekker, dog således at vann skulle slippes til fossen i Storbekken i turisttiden om sommeren. Innføring av de to bekker var ikke anbefalt i proposisjonen. Om innføringen uttalte Industrikomitéen bl. a.:

«Komitéen meiner her at Lonebekken vert teken inn i driftstunnelen og at Storbekken blir regulert, men slik at fossen i Storbekken vert bevart. Om det kan løysast praktisk ville det vel vera tilfredsstillande om fossen fekk renna i turisttiden om sumaren. Dette vil vera i samsvar med jordstyret og grunneigaren sitt syn.»

Komitéens mindretall, formannen og Dyring gikk prinsipielt mot konsesjon, idet mindretallet fant at spørsmålet om vilkår til fordel for fisket i Driva var for lite utredet.

Ved lov av 19. juni 1969 er det foretatt visse endringer bl. a. i vassdragsreguleringsloven, som har betydning for reguleringsbetingelsene i nærværende sak. Etter at de nødvendige justeringer er foretatt, og det av Stortinget

vedtatte forslag til ny vilkårpost 13, a. 2. er føyet til, blir reguleringsbetingelsene sålydende:

«1.

Konsesjonen gis på ubegrenset tid. Konsesjonsvilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon etter 50 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonærene adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at de har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. reguleringslovens § 10, post 2 siste ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte regulerings- og overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vassfall nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den øking av vasskraften som innvinnes ved reguleringene og overføringene skal erlegges følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 1 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfondet i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 4 pr. nat.-hk.

Etter 20 år kan fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse.

Økningen av vasskraften beregnes på grunnlag av den økning av lågvassføringen i Festa ved Gjevilvatn som reguleringene og overføringene antas å ville medføre utover den vassføring som under naturlige forhold har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vassføringen i lågvassperioden blir så jevn som mulig. Hva der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringene og overføringene innvunne økning av vasskraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreter etter hvert som den ved reguleringene og overføringene innvunne vasskraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

For den økning av vasskraften som ved reguleringen av Gjevilvatn tilflyter eiere av vassfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge en godtgjørelse en gang for alle til sta-

ten av kr. 2 pr. nat.-hk. Godtgjørelsen blir å erlegge etter hvert som den ved reguleringen innvunne vasskraft tas i bruk. Den har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

4.

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vassforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende departement.

5.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etter at konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes, betaler konsesjonærene en løpende mulkt til statskassen av kr. 100.

6.

Konsesjonærene skal ved bygging og drift av anleggene fortrinnsvis anvende norske varer, for så vidt disse kan fås like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at det er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeid og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisdifferens — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til, når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer, i anleggstiden helt eller delvis å dekke utgiftene til legehjelp for arbeiderne og funksjonærene ved anlegget og disses familier og til oppførelse eller utbygging av sykehus eller sykestue.

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

9.

Konsesjonærene er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene og disses familier sunt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

10.

Konsesjonærene er forpliktet til ved arbeidets påbegynnelse å sørge for midlertidig forsamlingslokale til bruk for arbeiderne og den øvrige befolkning som er knyttet til anlegget eller hvis departementet måtte anse det mer hensiktsmessig og ikke vesentlig dyrere å delta i oppføring, utbedring eller nedbetaling av permanent forsamlingslokale, f. eks. samfunnshus.

Konsesjonærene skal stille inntil kr. 50 000 til rådighet for almindennende virksomhet blant arbeiderne og til geistlig betjening etter Kirkedepartementets nærmere bestemmelser.

11.

Konsesjonærene er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt

vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærenes bekostning. Veger, bruer og kaier, som konsesjonærene anlegger, skal kunne benyttes av almenheten med mindre departementet treffer annen bestemmelse. Ferdelsveger og stier som er i bruk må omlegges dersom de demmes ned. De stedlige myndigheter skal tas med på råd ved valg av trase for de forskjellige veganlegg.

12.

- a) Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement
1. å bygge og drive klekkeri for laks, sjøaure og innlandskfisk eller delta med andelsinnskudd i fellesanlegg i distriktet.
  2. å bekoste eller foreta utsetting av yngel av laks og sjøaure og smolt av laks, og av yngel og/eller settefisk av innlandskfisk til de vassdrag som berøres av reguleringene, overføringene og utbyggingen.
  3. å bekoste fiskeribiologiske undersøkelser i samme område.
  4. å bekoste fiskesperring foran Driva kraftverks utløpskanal.
  5. å dekke utgiftene ved etablering av et fredet område utenfor kraftverkets utløpskanal.
  6. å dekke utgiftene til forsterket jakt- og fiskeoppsyn i anleggstida.
- b) Konsesjonærene plikter å påse at deres kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, tar nødvendig hensyn for å forebygge fare for forurensing av vassdraget. Spyling av tunneler med direkte avløp til Driva skal så vidt mulig foretas når elvas vassføring er stor.

13.

De neddemte arealer ryddes for trær og busker som er over 1,5 m høye eller har over 8 cm stammediameter målt i en høyde av 25 cm over bakken. Det skal stubbes lavt, og gjenstående stubber skal ikke i noe tilfelle være over 25 cm høye. Høyden regnes vinkelrett mot bakken. Ryddingen skal være fullført senest 2 år etter første neddemming av vedkommende areal.

14.

Konsesjonærene plikter å treffe nødvendige tiltak for å søke å avhjelpe de skader og ulemper som reguleringene, overføringene og utbyggingen fører med seg for bygdefolkets interesser. Spørsmålet om hvilke tiltak skal

treffes avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn, som kan fremmes i forbindelse med skjønnet etter vassdragsreguleringslovens § 16, eventuelt § 19.

15.

Konsesjonærene plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres, særlig av hensyn til fiske, utseende og ferdsel, grunnvasstand og vassforsyning, samt foreta opprensning i elvefaret og mindre strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med planlegging og tilsyn forbundne utgifter utredes av konsesjonærene.

16.

Før reguleringene og overføringene tas i bruk, plikter konsesjonærene å innbetale til et næringsfond for kommunene i distriktet kr. 750 000. Fondets fordeling mellom kommunene fastsettes av Industridepartementet. For fondet skal utarbeides vedtekter som må godkjennes av departementet.

17.

Konsesjonærene plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger vedkommende regulerings- og overføringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse såvel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

18.

Vasslippingen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt. For så vidt vatnet slippes i strid med reglementet kan konsesjonærene pålegges en tvangsmulkt til staten av inntil kr. 5 000 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Anleggets eiere skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte oppdemningshøyder og de tillatte laveste tappingsgrenser betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren lar oppta i anledning av anleggene, skal tilstilles Norges geografiske oppmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Konsesjonærene er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etter hvert som utbygging skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vassfall innvunne øking av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Pålegget om avgivelse av kraft kan etter begjæring av en interessert tas opp til ny avgjørelse etter 30 år.

Kraften kan kreves avgitt med en brukstid ned til 5 000 brukstimer årlig.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningene eller fra ledningsnett, hva enten ledningene tilhører anleggenes eier eller andre. Forårsaker kraftens uttakelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til selvkostende. Hvis den pris som således skal legges til grunn blir uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vassfallene kan gi er tatt i bruk, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement.

Eierne har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og dennes fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av departementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med

2 års varsel. Oppsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Eventuell avgivelse av overskytende kraftmengder i henhold til endret pålegg etter 2. ledd kan bare kreves etter hvert som kraft blir ledig.

Unnlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko så vidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

21.

Ved regulerings- og overføringsanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eiere har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Anleggenes eiere må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

22.

Det påhviler konsesjonærene i den utstrekning hvori dette kan skje uten urimelige ulemper og utgifter — å unngå ødeleggelser av plante- og dyrearter, geologiske og mineralogiske dannelser samt i det hele naturforekomster og områder, når dette ansees ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart.

Såfremt sådan ødeleggelse som følge av arbeidenes fremme i henhold til foranstående ikke kan unngås, skal naturvernrådet i betimelig tid på forhånd underrettes om saken.

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt og i tilfelle straks gi melding herom til vedkommende museum.

Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke var kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonærene plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter, å dra omsorg for at hoved- så vel som

hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende i terrenget. Plassering av stein og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommuner. Anleggenes eiere plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med bestemmelser i denne post. De plikter å foreta forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest innen 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eiere.

Om nærværende bestemmelser gis vedkommende ingenører eller arbeidsledere fornøden meddelelse.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

23.

Til skjønn i anledning av reguleringene og overføringene skal skjønnsmenn oppnevnes av Kongen.

24.

Konsesjonærene underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonærene etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 2, 5, 18, 20 eller 24 første eller annet ledd, kan medføre at konsesjonene trekkes tilbake i samsvar med vassdragsreguleringslovens § 12, post 17.

25.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Vedkommende departement kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdragene for hvilke reguleringene og overføringene kan medføre forpliktelser.»

Det av Stortinget vedtatte manøvreringsreglement for Fest—Vindøla m. v. i forbindelse med bygging av Driva kraftverk er sålydende:

«1.

A. Reguleringsmagasiner:

	Nat. vst.	Reg.grenser		Reg.-høyde m
		Øvre	Nedre	
Gjevilvatn . . .	660,0		645,0	15,0
Dalsvatn	581,0	582,0	580,5	1,5
Angårdsvatn .	582,0	582,0	580,5	1,5

De tre nederste av Tovatna demmes permanent til samme høyde som øvre Tovatn, kote 755.

Høydene refererer seg til vassdragsnivellement nr. 230 og 308.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vasstandsmerker som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer:

- Avløpet fra Vekveelvas nedbørfelt over kote 695,0 (26 km²) og fra Dørremselvas felt over kote 679,0 (31 km²) overføres til Gjevilvatn.
- Avløpet fra Tverdalsvatns og Østre Fallbekkvatnas nedbørfelt (i alt 11,8 km²) i Todalselva overføres til Tovatna og sammen med avløpet fra Tovatnas eget felt (33,7 km²) videre til elva Kjødla i Vindøla.
- Avløpet under pkt. b samt avløpet fra nedbørfeltene for Storbekken (6,5 km²), Lonbekken (16 km²), Kjødla (3,6 km²) og Otta over kote 700 (35 km²) føres inn i Driva kraftverks driftstunnel.
- Avløpet fra Angårdsvatn—Dalsvatns restfelt (86,9 km²) føres via Vassli pumpestasjon inn i driftstunnelen.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øye at vassdragenes flomvassføringer ikke unødig økes.

Konsesjonærene plikter å etablere en anordning ved Driva kraftverk som ved driftstans e. l. gjør det mulig med øyeblikkelig virkning å slippe en vassføring på inntil 10 m³/sek. forbi kraftstasjonen.

3.

Det skal påses at flomløp og tapping ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand.

Det føres protokoll over manøvreringen, og avleste vasstander observeres og noteres. Nedbørhøyder, temperatur m. v. skal likeledes observeres og noteres hvis dette blir forlangt.

Avskrift av protokollen sendes ved hver måneds utgang til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende departement. Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen kan bestemme hvor damvokteren skal bo, og at han skal ha telefon i sin bolig.

5.

Mulig tvist om forståelse av dette reglement avgjøres med bindende virkning av departementet.

6.

Viser det seg at vasslippingen etter reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for almene interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Endringer i reglementet kan bare foretas etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Konsesjonæren plikter å innrette driften av Driva kraftverk slik at vassføringen i Driva nedenfor utløpet fra kraftverket ikke underkriker 11 m³/sek.

I lavvassperioder må driftsvassføringen ikke reduseres mer enn 40 pst. i forhold til foregående døgnmaksimalvassføring. Alle endringer i tappingen skal skje med så myke overganger som mulig.

Dersom vasstanden i Gjevilvatnet i tiden 15. mai—15. september er lavere enn

kote 656 pr. 1. juni,

kote 657 pr. 15. juni,

kote 658 pr. 1. juli eller

kote 659 pr. 15. juli og senere,

plikter konsesjonæren å innstille all tapping gjennom Driva kraftverk og å magasinere alt tilløp til verkets nedbørfelt i perioder når avløpet ved Elverhøy bru likevel overstiger 100 m³/sek. i tiden 15. mai—30. juni og 150 m³/sek. i den etterfølgende tid. I den tid i perioden 15. mai—15. oktober hvor kraftverksdriften ikke er stanset i henhold til ovenstående bestemmelse, og fyllingsforholdene ligger dårligere an enn ovenfor angitt, plikter konsesjonærene å tappe en viss vassmengde gjennom Driva kraftverk. Tappingen som skal skje i samråd med en fiskerisakkyndig oppnevnt av Landbruksdepartementet, skal til-

svare er gjennomsnittsvassføring på 10 m³/sek. i denne tiden.

Under bedre fyllingsforhold plikter konsesjonærene i samråd med den fiskerisakkyndige å holde en gjennomsnittstapping på minst 10 m³/sek.

For øvrig kan vasslippingen foregå etter Driva kraftverks behov.»

Departementet vil rå til at det fastsettes reguleringsbetingelse og manøvreringsreglement i samsvar med foranstående.

Når det gjelder fossen i Storbekken går departementet ut fra at konsesjonæren søker å løse spørsmålet om at fossen blir bevart slik at den kan renne i turisttiden om sommeren i samsvar med det som er uttalt i komitéens innstilling.

Industrikomitéen har gitt uttrykk for at det ville være rimelig om Oppdal Elektrisitetsverk kunne få delta i Driva-utbyggingen med en andel svarende til verkets fallrettigheter i Festa, men har ikke villet gi noe pålegg om dette. Som det fremgår av proposisjonen, pågår det forhandlinger om slik deltagelse. Komitéen håper at en løsning kan finnes.

Komitéen er også inne på den noe uheldige stilling Todal kommer i ved at viktige deler av Todalsvassdraget blir utnyttet sørover, men antar at spørsmålet kan avgjøres av skjønnnet. Under forhandlingene i Stortinget ble det gitt uttrykk for at Surnadal kommune burde få kompensasjon. Dette vil bli vurdert i forbindelse med fordelingen av konsesjonsavgifter. For øvrig viser departementet til at det mellom Driva kraftverk og Møre og Romsdal fylke foreligger avtale om at avløpet fra Todalsvassdraget etter en viss tid skal kunne disponeres av Møre og Romsdal fylke for utbygging av Todalen.

Stortingsvedtaket som ligger til grunn for nærværende tilråding, omfatter også samtykke til salg av statens fallrettigheter i Festa elv. Departementets tilråding ble her lagt til grunn uten tilføyelser.

Industridepartementet forutsetter at det er bemyndiget til å samtykke i mindre planendringer, herunder i de endringer av manøvreringsreglementet som slike planendringer måtte betinge.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 tillates Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylker å foreta regulering og overføring av Festa—Vindøla m. v. i forbindelse med utbygging av Driva

kraftverk, i samsvar med Industridepartementets tilråding av 31. oktober 1969.

2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringene og overføringene i samsvar med det i ovennevnte tilråding inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

33. Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap.

(Tillatelse til ytterligere regulering av Piksvatn i Teigdalsvassdraget m. v.)

Kronprinsregentens resolusjon av 14. november 1969.

Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (B. K. K.), fikk ved kongelig resolusjon av 4. mars 1966 konsesjon på reguleringer og overføringer i Eksingedalsvassdraget m. fl. i forbindelse med bygging av Evanger kraftstasjon i Hordaland fylke m. m., bl. a. omfattende overføring av visse deler av Teigdalsvassdraget til driftstunnelen for kraftverket. Kraftselskapet har 17. oktober 1968 søkt om ytterligere regulering av Piksvatn i Teigdalsvassdraget.

I anledning av søknaden har departementet mottatt følgende innstilling, datert 27. juni 1969 fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet:

«Med departementets brev av 28. oktober 1968 mottok Hovedstyret til uttalelse følgende søknad fra B. K. K. datert 17. s. m.:

«Ved kongelig resolusjon av 4. mars 1966 fikk Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i forbindelse med bygging av Evanger kraftverk.

I planene for denne utbygging inngår bl. a. regulering av Piksvatn som ligger øverst i Teigdalen. I henhold til det gitte manøvreringsreglement skal Piksvatn reguleres ved senkning på 10,4 m fra kote 958,40 til kote 948,00.

Forholdene ligger imidlertid godt til rette også for en mindre oppdemning av vannet.

Man tillater seg derfor å søke om planendring slik at man får en oppdemning på 1,60 m og en senkning på 10,4 m. H. R. V. blir da på kote 960,00 og L. R. V. på kote 948.

I henhold til lov av 14. desember 1917 med endringer kan vi gi følgende opplysninger og oppgaver som kreves etter lovens § 5, punkt a til g.

a og b. Vedlagte tegn. nr. 4344, bilag 1, viser planen for utbyggingen av Evanger kraftverk. Det fremgår her at Piksvatn ligger øverst i Teigdalsvassdraget og har en normal vannstand på kote 958,40. Kotehøyden refererer seg til et fast merke oppsatt for B. K. K. av Nedrum Oppmåling i 1949.

Planendringen går ut på å bygge en tredam i utløpsosen av Piksvatn

slik at man får en oppdemning til kote 960,00. Dammen får fast overløp.

Videre må det bygges en sekundærdam, også av tre, for å hindre at vannet løper ut ved senkning i terrenget ca. 500 m fra utløpsosen. Situasjonen fremgår av vedlagte damstedskart tegn. nr. 4021, bilag 2.

Overløpsdam og sekundærdam er vist på tegn. nr. 4612, bilag 3.

Tørrelagging av dammen kan skje ved tapping gjennom senkingstunnelen, tegn. nr. 4022, bilag 4.

Ved den foreslåtte planendring vil man for Piksvatn kunne øke magasinet med 2,5 mill. m³ og oppnå en økning av vannføringen på 0,062 m³/sek. Økningen i naturhestetekrefter vil

bli:
$$\frac{N \cdot Q \cdot H}{75} = \frac{62 \cdot 794}{75} = 653 \text{ n.HK}$$

og en påregnelig kWh-produksjon på 3,4 GWh.

Omkostningene ved den planlagte oppdemning vil bli ca. kr. 1 500 000.

- c. Den planlagte oppdemning vil få minimal skadevirkning. Terrenget rundt vannet består vesentlig av lyngmark og snaufjell. Det foregår ingen fløtning i vassdraget og ingen offentlig ferdsel foregår uten av vanlige fotturister og reksting av beitedyr. Fiske av betydning annet enn som sportsfiske kjenner man ikke til at det er drevet i Piksvatn.

Det kan opplyses at under det avholdte skjønn for den konsesjonerte senkning av Piksvatn gikk grunneierne med på at skjønnet også vurderte skadevirkningene av den påventede oppdemning, og at skjønnet fastsetter eventuell skadeerstatning ved en slik oppdemning (veiledende takst).

- d. Den skade man får ved en oppdemning av Piksvatn består i neddemning av en del snaufjell, beite og lyngmark, forringet fiske (som må ses i sammenheng med senkningen) og noe utvaskning langs strendene.

Neddemningsareal . . . . . ca. 225 da
Utvaskningssone (1 m) . . . » 68 »

Dessuten vil det bli beslåglagt ca. 2 da til arbeidsområde i anleggstiden.

- e. Manøvreringsreglementet blir som for konsesjon av 4. mars 1966 med en endring av H. R. V. for Piksvatn til kote 960,00.
- f. Besvart i vår søknad av 7. juli 1962.
- g. Kraftselskapet eier det vesentligste av fallrettighetene. Eierne av de nedenforliggende bruk er ikke forespurt om de vil delta i utbyggingen.

I henhold til ovenstående tillater man seg å søke om en oppdemning av Piksvatn på 1,60 m slik at H. R. V. vil bli kote 960,00 og at man får tillatelse til å ekspropriere eventuelle manglende rettigheter for å kunne gjennomføre utbyggingen etter de fremlagte planer.»

Søknaden er på vanlig måte kunngjort og er gjennom fylkesmannen i Bergen og Horda-

land forelagt Voss kommunestyre og Hordaland fylkeslandbruksstyre.

Fylkeslandbruksstyret har i en påtegning 14. januar 1969 ingen innvendinger, og Voss kommunestyre og fylkesmannen har henholdsvis 26. april 1969 og 19. mai s. å. anbefalt søknaden.

Hovedstyret vil bemerke:

B.K.K. fikk ved kongelig resolusjon 4. mars 1966 tillatelse til reguleringer og overføringer i Eksingedals- og Teigdalsvassdragene m. v., jfr. St. prp. nr. 98 for 1964—65 og Innst. S. nr. 293 for samme år. I tillatelsen inngår 10,4 m senking av Piksvatn øverst i Teigdalsvassdraget, hvorved blir innvunnet et magasin på 11 mill. m³, tilsvarende ca. 21 pst. av vatnets gjennomsnittlige årstilløp.

Den foreliggende søknaden tar sikte på 1,6 m oppdemming av vatnet. Magasinet vil derved øke med 2,5 mill. m³ til 13,5 mill. m³ eller 26 pst. av sitt partielle årstilløp. Da imidlertid de øvrige nedbørfeltene som inngår i planen vil bli godt regulert når de konsederte reguleringene blir gjennomført, vil tilleggsmagasinet beregningsmessig bare gi en beskjeden vassføringsøkning. Hovedstyret antar at økingen kan settes til 0,02 m³/sek., tilsvarende ca. 210 nat.-hk i Evanger kraftverk. Dersom B.K.K.s søknad om overføring av Sendo-Grungenfeltene, som ennå ikke er tatt opp til sluttbehandling, blir imøtekommet, vil tilleggsreguleringen av Piksvatn få større betydning, — nemlig en øking på 0,05 m³/sek. eller 520 nat.-hk.

Oppdemmingen er av søkeren beregnet å ville koste kr. 150 000. Produksjonsøkningen kan antas å bli ca. 1,1 GWh uten Sendo-Grungen, og ca. 2,7 GWh når disse vassdragene tas med. Reguleringkostnadene for det som innvinnes blir følgelig henholdsvis 13,6 øre/kWh og 5,6 øre/kWh. Man vil ellers tilføye at tilleggsmagasinet i tiden inntil hovedmagasinene og tunnelen til Eksingedalen er etablert, vil være av vesentlig større betydning enn ovenfor angitt. Videre må påpekes at fordelene tilleggsmagasinet fører med seg for konsesjonæren gjennom foredling av sommerkraft til vinterkraft, ikke kommer til uttrykk ved disse ordinære økingsberegningene.

Skader og ulemper.

Ved oppdemmingen vil et areal på ca. 225 dekar bli satt under vatn, mens forsumpningssonen (1 m) utgjør ca. 70 dekar. Terrenget er opplyst å bestå av snaufjell, beite og lyngmark.

Fisket vil muligens bli noe influert, men

dette må som anført i søknaden ses i sammenheng med den tidligere konsederte senkingen på 10,4 m. Man vil her innskylte at ettersom de fiskesakkyndige i sin uttalelse den gang ikke berørte forholdene ved Piksvatn i det hele tatt (jfr. utredninger oversendt departementet med brev herfra 28. juli 1965), har man ansett det overflødig å forelegge den aktuelle søknaden for Landbruksdepartementet.

Fra distriktet er ikke innkommet protester mot oppdemmingen.

Hovedstyret antar at vilkårene i reguleringslovens § 8 må anses oppfylt og vil tilrå at søknaden imøtekommes. Man finner ikke grunn til å foreslå vilkår utover dem som er oppstilt for den tidligere regulering av vassdraget, men vil anbefale at disse gjøres gjeldende også for tilleggsreguleringen.

I manøvreringsreglementet må Piksvatns øvre reguleringsgrense endres til 960,0 og i rubrikken for oppdemming og for reguleringshøyde innføres henholdsvis 1,6 m og 12,0 m. Sakens dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte 27. juni 1969.»

Departementet skal bemerke:

Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (B.K.K.) fikk ved kongelig resolusjon av 4. mars 1966 tillatelse til reguleringer og overføringer i Eksingedalsvassdraget m. fl. i forbindelse med bygging av Evanger kraftstasjon i Hordaland fylke m. m., jfr. St. prp. nr. 98 for 1964—65, Innst. S. nr. 293 for s. å. og «Meddelt vassdragskonsesjoner» for 1966, side 25. I følge det da fastsatte manøvreringsreglement tillates Piksvatn øverst i Teigdalsvassdraget senket 10,4 m under naturlig vannstand fra kote 958,4 til 948, hvorved blir innvunnet et magasin på 11 mill. m³, tilsvarende ca. 21 pst. av vatnets gjennomsnittlige årstilløp.

B.K.K. søker nå om tillatelse til oppdemming 1,6 m av vatnet. H.R.V. blir da på kote 960,0 og L.R.V. på kote 948. Derved vil magasinet øke med 2,5 mill. m³ til 13,5 mill. m³ eller 26 pst. av sitt partielle årstilløp.

Hovedstyret antar at vannføringsøkningen kan settes til 0,02 m³/sek., tilsvarende ca. 210 nat.-hk i Evanger kraftverk. Hvis en søknad om overføring av Sendo-Grungenfeltene, som ennå ikke er sluttbehandlet, skulle bli innvilget, vil tilleggsreguleringen av Piksvatn få større betydning, og kraftøkningen vil bli ca. 520 nat.-hk. Produksjonsøkningen antas å bli ca. 1,1 GWh uten Sendo-Grungen, og ca. 2,7 GWh når disse vassdrag tas med. Omkostningene er anslått til å bli kr. 150 000, hvilket tilsvarer en utbyggingspris på 13,6 øre/kWh, henholdsvis 5,6 øre/kWh.

Hovedstyret påpeker at de fordelene tilleggs-magasinet fører med seg for konsesjonæren gjennom fordeling av sommerkraft til vinterkraft, ikke kommer til uttrykk ved de ordinære økingsberegningene.

I følge Hovedstyrets uttalelse vil oppdemmingen medføre at et areal på ca. 225 dekar blir satt under vann, mens forsumpingssonen (1 m) utgjør ca. 70 dekar. Det er opplyst at terrenget består av snaufjell, beite og lyngmark, og at den planlagte oppdemming vil få minimal skadevirkning.

Søknaden er anbefalt imøtekommet av fylkesmannen i Bergen og Hordaland og Voss kommunestyre samt Hordaland fylkeslandbruksstyre.

Det er ikke innkommet protester mot søknaden.

Departementet foreslår at Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap (B. K. K.) gis den omsøkte tillatelse til oppdemming 1,6 m av Piksvatn og anbefaler at de vilkår som er oppstilt for konsesjonen av 4. mars 1966 også gjøres gjeldende for tilleggsreguleringen. Manøvreringsreglementet fastsatt i samme konsesjon foreslås endret slik at Piksvatns øvre reguleringsgrense settes til kote 960,0 og at det i rubrikkene for oppdemming og reguleringshøyde innføres henholdsvis 1,6 m og 12,0 m.

Industridepartementet

tilrår:

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 tillates Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap å foreta ytterligere regulering av Piksvatn i Teigdalsvassdraget. De vilkår som er fastsatt for kraftselskapets reguleringskonsesjon av 4. mars 1966 gjøres gjeldende også for den ytterligere regulering.
2. Det ved kongelig resolusjon av 4. mars 1966 fastsatte manøvreringsreglement for reguleringer og overføringer i Eksingedalsvassdraget m. fl. endres i samsvar med forslag inntatt i Industridepartementets tilråding av 14. november 1969.

34. A/S Sunland Papirfabrik, Drammen.

(Tillatelse til å leie inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 21. november 1969.

A/S Sunland Papirfabrik, Drammen, fikk ved kongelig resolusjon av 9. august 1963 tillatelse til å leie inntil 2 500 kW primakraft

og inntil 4 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Konsesjonen var tidsbegrenset til 1. juli 1969.

Fra Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende brev, datert 6. oktober 1969, angående søknad fra papirfabrikken av 12. mai 1969 om ny kraftleiekonsesjon:

«A/S Sunland Papirfabrik. Søknad av 12. mai 1969 om fornyelse av konsesjon på kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.

1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 9. august 1963 ble A/S Sunland Papirfabrik gitt tillatelse til å leie inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjele fra Drammens Elektrisitetsverk. Konsesjonen var tidsbegrenset til 1. juli 1969.

I brev herfra av 13. mars 1969 ble selskapet minnet om konsesjonens utløp og bedt sende inn søknad om fornyelse i god tid, hvis kraftleieforholdet skulle fortsette.

2. Søknaden.

I brev hit av 12. mai 1969 har A/S Sunland Papirfabrik under henvisning til brevet herfra av 13. mars 1969 søkt om fornyelse med de samme kraftkvanta som tidligere. Søknaden har denne ordlyd:

«Vi viser til Deres brev av 13. mars 1969 og søker herved om fornyelse av vår konsesjon som utløper 1. juli 1969.

I den anledning skal vi opplyse at ing. Harald Lysaker er død og følgelig har gått ut av styret.

De øvrige styremedlemmer er fortsatt stående slik at dette nå består av:

Elling Skamarken, Drammen.
Arthur Stephan, Drammen.
Einar Hartz Friis, Drammen.

Det er for øvrig ikke skjedd noen forandring i bedriftens struktur og vårt kraftbehov er det samme, nemlig inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft.

Fotostatkopi av vår kraftleiekontrakt av 21. august 1968 med Drammens Elektrisitetsverk vedlegges søknaden.

Vi imøteser Deres velvillige svar.»

3. Kraftleiekontraktene.

3.1. Prima kraftkontrakten. I henhold til foreliggende kopi av kontrakt av 1. juli/21. august 1968 har Drammens Elektrisitetsverk forpliktet seg til for et tidsrom av 5 år fra 30. juni 1968 til 1. juli 1973 å levere til A/S Sunland Papirfabrik inntil 2 200 kW. Selskapet har for samme tidsrom forpliktet seg til å utta eller betale for minimum 1 467 kW. Maksimalgrensen kan bare

overskrides etter nærmere avtale mellom partene.

Kraften skal leveres med en spenning på ca. 4,6 kW i selskapets transformatorstasjon. Samme sted bekoster og vedlikeholder elektrisitetsverket for kontroll og måling en kWh-måler med maksimalviser.

For kraften skal betales kr. 107 pr. kW/år med en brukstid inntil 3 500 timer. Forbruk utover denne brukstid skal betales med 1,8 øre/kWh.

3.2. *Spillkraftkontrakten.* I henhold til den tidligere kontrakt av 28. juli/21. august 1959 (omtalt i Hovedstyrets uttalelse til departementet av 30. november 1962) leverer Drammens Elektrisitetsverk inntil 3 200 kW spillkraft til en elektrisk dampkjel. Kontrakten var gjeldende i 10 år til 1. juli 1969. Selskapet har meddelt hit underhånden at det på henvendelse fra elektrisitetsverket har erklært seg interessert i å fornye kontrakten for nye 10 år på mest mulig samme vilkår. Det var ennå ikke undertegnet noen ny spillkraftkontrakt, slik at vilkårene i kontrakten av 1962 fortsatt gjelder inntil videre. Etter denne kontrakt leveres spillkraften med en spenning på ca. 4,6 kV til selskapets kjelhus, hvor Drammens Elektrisitetsverk setter opp kWh-måler med maksimalviser til måling av kWh-forbruket.

For kraften betales en pris pr. kWh som er basert på prisen for fyringsolje.

5. *Avgitte uttalelser.*

5.1. Drammen bystyre har i møte 26. juni 1969 etter innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt å anbefale at konsesjon blir gitt som søkt om.

5.2. Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning hit meddelt at han for sitt vedkommende intet har å bemerke til at konsesjon blir gitt.

5.3. Departementets Industriavdeling har i brev av 5. juni 1969 til departementets Vassdragsavdeling meddelt at den intet har å bemerke til at søknaden blir innvilget. Det er av Industriavdelingen heller ikke foreslått spesielle konsesjonsvilkår, jfr. departementets brev hit av 14. juni 1969 — jnr. 1342/69 IDV.

6. *Hovedstyrets uttalelse.*

Ved kongelig resolusjon av 9. august 1963 ble A/S Sunland Papirfabrik som nevnt gitt tillatelse til å leie inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjel fra Drammens Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. juli 1969.

Konsesjonen er gitt med vilkår om helt

norsk styre og om at selskapets kapital til enhver tid skal være på norske hender. Det er likeledes inntatt vilkår om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: kWh/8 760. Vilkår om kraftavståelse til staten og kommuner var sløffet. For øvrig var konsesjonen gitt på da vanlige vilkår.

Den årlige avgift til staten er betalt til og med for året 1968. For 1968 var den kr. 2 549,10.

Den foreliggende søknad gjelder fornyelse av konsesjonen av 1963 med de samme kraftkvanta.

Søknaden har vært forelagt Drammen kommune, som har anbefalt konsesjon gitt. Departementets industriavdeling og fylkesmannen i Buskerud har ikke hatt noe å innvende. Industriavdelingen har som nevnt ikke foreslått spesielle konsesjonsvilkår.

Hovedstyret har heller ikke noe å innvende mot et fortsatt kraftleieforhold og vil anbefale at A/S Sunland Papirfabrik gis fornyet tillatelse til fra Drammens Elektrisitetsverk å leie inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjel ved selskapets anlegg i Drammen.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke utover en 10-års periode — som vanlig — regnet fra 1. juli 1969.

For øvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige meddelt på samme vilkår som konsesjonen av 1963, herunder med vilkår om helt norsk styre og om at selskapets kapital til enhver tid skal være på norske hender samt om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: kWh/8 760. Vilkår om kraftavståelse til kommuner og staten forutsettes fortsatt sløffet etter loven, idet bedriften er beliggende i Drammen og får sin kraft fra byens eget verk. Det vises ellers til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Selskapet er herfra bedt sende inn kopi av den nye spillkraftkontrakt så snart den måtte være inngått.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 22. september 1969.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at A/S Sunland Papirfabrik får konsesjon på leie av inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjel ved selskapets anlegg i Drammen.

Den nye kraftleiekontrakt gjelder for inntil 2 200 kW, men maksimaluttaket kan overskrides etter avtale.

For så vidt angår spillkraftleveringen har den foregått i henhold til en kontrakt av 1959, som utløp 1. juli 1969. Det er forhandlet om ny spillkraftkontrakt, som imidlertid ennå ikke er undertegnet. Man har forstått det slik at partene er enige om at den tidligere kontrakt skal gjelde inntil videre.

Tillatelsen anbefales gjort gjeldende for den tid kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke ut over 1. juli 1979.

Tillatelsen foreslås gitt på vanlige vilkår, herunder en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av primakraften. Avgiften i henhold til den tidligere, nå bortfalte konsesjon, er etter hva Hovedstyret opplyser, betalt til og med 1968. Det forutsettes at avgiften for den nye konsesjon blir betalt fra og med året 1969.

Kraftavståelse er ikke foreslått betinget.

De foreslåtte vilkår er sålydende:

«1. *Leietid.*

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke utover 1. juli 1979.

2. *Styre og kapital.*

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere. Selskapets kapital skal til enhver tid være på norske hender.

3. *Overdragelse av energi.*

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en tvangsmulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. *Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.*

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. *Norsk arbeid og materiell.*

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinns-

vis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. *Trygd.*

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\ 760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Departementet har ikke i forbindelse med kraftleiekonsesjonen tatt noe standpunkt til om selskapet trenger røykskadekonsesjon.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates A/L Sunland Papirfabrik, Drammen, å leie inntil 2 500 kW primakraft og inntil 4 000 kW spillkraft til drift av elektrisk dampkjele fra Drammens elektrisitetsverk på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. november 1969.

35. Nøsted Bruk A/S.

(Konsesjon på leie av inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk.)

Kgl. res. av 21. november 1969.

Nøsted Bruk A/S, Drammen, fikk ved kongelig resolusjon 12. januar 1962 konsesjon på leie av inntil 5 000 kW primakraft og inn-

til 10 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk, se «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1962 side 16.

Konsesjonen utløp 1. juli 1969.

Selskapet har 6. mai 1969 søkt om ny konsesjon med de samme kraftkvanta.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i brev av 6. oktober 1969 gitt følgende uttalelse angående søknaden:

«Nøsted Bruk A/S. Søknad av 6. mai 1969 om fornyelse av konsesjon på kraftleie fra Drammens Elektrisitetsverk.

1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 12. januar 1962 ble Nøsted Bruk A/S gitt tillatelse til å leie inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk med tidsbegrensning til 1. juli 1969.

I brev herfra av 13. mars 1969 ble selskapet minnet om konsesjonens utløp og bedt sende inn søknad om fornyelse i god tid før utløp, hvis kraftleieforholdet skulle fortsette.

2. Søknaden.

I brev hit av 6. mai 1969 har Nøsted Bruk A/S under henvisning til brevet herfra av 13. mars 1969 søkt om fornyelse av konsesjonen med de samme kraftkvanta som tidligere. Søknaden har slik ordlyd:

«Vi viser til Deres brev av 13. mars d. å. og tillater oss å søke konsesjon på kraftleie i henhold til vedlagte avskrifter av kontrakter med Drammens Elektrisitetsverk.

Vedlagt følger avskrift av kraftleiekontrakter på inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft. For spillkraftkontrakten som utgår 1. juli d. å., vil det bli søkt Drammens Elektrisitetsverk om fornyelse.

Vedlagt følger også erklæring fra styret i henhold til ervervslovens paragraf 24.»

3. Primakraftkontrakten.

I henhold til den foreliggende primakraftkontrakt av 2. mai 1968 har Drammens Elektrisitetsverk forpliktet seg til for et tidsrom av 5 år fra 15. april 1968 til 14. april 1973 å levere inntil 5 200 kW. Nøsted Bruk A/S har for samme tidsrom forpliktet seg til å utta eller betale for minimum 3 500 kW.

Kraften skal leveres med en spenning på ca. 4 600 volt i selskapets transformatorstasjon i kontorbygningen.

For kontroll og måling av den leverte effekt og energi bekoster og vedlikeholder Drammens Elektrisitetsverk ved inntaket på transformatorens høyspenningsside en kWh-måler med maksimalviser.

For forbruk inntil 3 500 timer brukstid skal betales en effektpris på kr. 107 pr. kW/år.

For forbruk utover 3 500 timer skal betales 1,8 øre/kWh.

4. Spillkraftkontrakten.

I henhold til kontrakt av 30. juni/21. august 1962 skulle Drammens Elektrisitetsverk levere spillkraft til Nøsted Bruk A/S's 4 000 og 10 000 kW elektrokjeler. Kontrakten skulle gjelde i 10 år fra 1. juli 1959, dvs. til 1. juli 1969.

Selskapet har meddelt hit underhånden at kontrakten foreløpig er forlenget med 1 år. Dette skyldes at selskapet for tiden arbeider med større utbyggingsplaner, som ventes satt i verk i løpet av 1971. Når det has oversikt over hvor stort kraftbehov produksjonsutvidelsen vil medføre, vil det ifølge selskapet bli tatt opp forhandlinger med Drammens Elektrisitetsverk om ny kontrakt for en ny 10-års periode.

Ifølge kontrakten av 1962 skal spillkraftleveringen foregå helt etter Drammens Elektrisitetsverks bestemmelse. Nøsted Bruk A/S er forpliktet til å bruke elektrisitet til dampfremstilling i den utstrekning som spillkraft stilles til disposisjon når bedriften er i gang.

Spillkraften leveres med en spenning på ca. 4 600 volt. Drammens elektrisitetsverk holder en kWh-måler med maksimalviser til måling av forbruket.

Prisen for spillkraften fastsettes ifølge kontrakten for etterfølgende kvartal på basis av prisen for fyringsolje.

5. Avgitte uttalelser.

5.1. Drammen bystyre har i møte 26. juni 1969 etter innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt å anbefale at Nøsted Bruk A/S gis konsesjon for leie av inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

5.2. Fylkesmannen i Buskerud har i påtegning hit av 15. juli 1969 meddelt at han for sitt vedkommende intet har å bemerke til at konsesjon blir gitt.

5.3. Departementets Industriavdeling har i brev av 20. mai 1969 til departementets Vassdragsavdeling meddelt at den ikke har noe å bemerke til at søknaden blir innvilget. Det er av Industriavdelingen heller ikke foreslått spesielle konsesjonsvilkår. Jfr. departementets brev hit av 29. mai 1969 — 1243/69 IDV.

6. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kongelig resolusjon av 12. januar 1962 ble Nøsted Bruk A/S som nevnt gitt tillatelse til å leie inntil 5 000 kW primakraft og inntil

10 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk.

Tillatelsen som var tidsbegrenset til 1. juli 1969 var gitt med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: kWh/8 760. Vilkår om kraftavståelse til kommuner og staten ble sløyfet. For øvrig var tillatelsen gitt på da vanlige vilkår.

Avgiften til staten er betalt til og med for året 1968. For 1968 var den kr. 4 170.

Den foreliggende søknad gjelder fornyelse av konsesjonen av 12. januar 1962.

Søknaden har vært forelagt Drammen kommune som har anbefalt konsesjon gitt. Departementets Industriavdeling og fylkesmannen i Buskerud har ikke hatt noe å innvende. Industriavdelingen har som nevnt ikke foreslått spesielle konsesjonsvilkår.

Hovedstyret har heller ikke noe å innvende mot søknaden og vil anbefale at Nøsted Bruk A/S gis fornyet tillatelse til å leie inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens Elektrisitetsverk til drift av selskapets anlegg i Drammen.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleieforholdet måtte stå ved makt, dog ikke utover en 10-års periode — som vanlig — regnet fra 1. juli 1969.

For øvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige meddelt på samme vilkår som konsesjonen av 1962, herunder med vilkår om helt norsk styre og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes og beregnet etter formelen: kWh/8 760. Vilkår om kraftavståelse til kommuner og staten forutsettes fortsatt sløyfet etter loven, idet bedriften er beliggende i Drammen og får sin kraft fra byens eget verk. Det vises ellers til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Hvis det skulle vise seg at selskapet etter en eventuell produksjonsutvidelse som antydnet skulle få behov for mer kraft, vil selskapet på vanlig måte måtte sende inn søknad om konsesjon for nødvendig tilleggskvantum.

Sakens dokumenter, herunder erklæring av 25. april 1969 fra selskapets styre vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 22. september 1969.»

Departementet vil etter det foreliggende rå til at Nøsted Bruk A/S får konsesjon på leie av inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft til dampfremstilling fra Drammens elektrisitetsverk.

Som det fremgår gjelder primakraftkon-

trakten leie av inntil 5 200 kW, men man forstår søknaden slik at det bare er søkt om leie av inntil 5 000 kW. Dette er også anbefalt av dem som har hatt søknaden til uttalelse.

Når det gjelder spillkraften, er den tidligere kontrakt av 1962 foreløpig forlenget med ett år, til 1. juli 1970. Dette skyldes at selskapet arbeider med større utvidelsesplaner, og ennå ikke er på det rene med hvor stort behov produksjonsutvidelsen vil medføre. Det vil bli tatt opp forhandlinger med elektrisitetsverket om ny kontrakt.

Konsesjonen foreslås i alt vesentlig gitt på samme vilkår som den tidligere konsesjon av 1962, for en tid av maksimum 10 år, med vilkår om helt norsk styre og om en avgift til staten av kr. 1,50 pr. kW årlig av primarkraften. Avgiften forutsettes betalt fra og med året 1969.

De foreslåtte vilkår er sålydende:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleieforholdet måtte bestå, dog ikke lenger enn til 1. juli 1979.

2. Selskapets styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en tvangsmulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den

utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — pst. av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstilling av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Bli det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den primakraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8\,760} = \text{kW}.$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen bortfaller, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.»

Uttaket av kraften er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Spørsmålet om hvorvidt selskapet trenger røykskadekonsesjon er ikke behandlet i forbindelse med kraftleiesaken.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV tillates Nøsted Bruk A/S å leie inntil 5 000 kW primakraft og inntil 10 000 kW spillkraft fra Drammens elektrisitetsverk på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 21. november 1969.

36. A/S Platon.

(Konsesjon på leie av inntil 5 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab til drift av selskapets anlegg på Notodden.)

Kgl. res. av 19. desember 1969.

A/S Platon har den 27. februar 1969 søkt om konsesjon på leie av inntil 5 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab til drift av selskapets anlegg på Notodden.

Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet har i den anledning gitt følgende uttalelse til departementet:

«A/S Platon. Søknad av 27. februar 1969 om fornyelse av konsesjon på kraftleie.

1. Innledning.

Ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960 ble tidligere Kunstsilkefabrikken A/S, Notodden, gitt tillatelse til å leie inntil 7 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab. Tillatelsen er tidsbegrenset til 1. januar 1970.

Ved kongelig resolusjon av 12. august 1966 ble A/S Platon gitt tillatelse til å overta nevnte kraftleiekonsesjon. Tillatelsen er gitt på samme vilkår som gjaldt for Kunstsilkefabrikken A/S.

I brev hit av 27. februar 1969 har A/S Platon søkt om fornyelse av konsesjonen med et kraftkvantum på inntil 5 500 kW.

2. Søknaden.

Søknaden av 27. februar 1969 lyder som følger:

«Ved kongelig resolusjon av 12. august 1966 er bestemt:

«I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 tillates A/S Platon å overta den kraftleiekonsesjon som Kunstsilkefabrikken A/S fikk ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960.

Tillatelsen gis på samme vilkår som til nå har vært gjeldende for Kunstsilkefabrikken A/S.»

Da konsesjonen om å leie 7 500 kW utløper den 1. januar 1970, tillater vi oss å søke om å få den fornyet for en leie av inntil 5 500 kW fra Norsk Hydro. I den anledning vedlegger vi vår nye kontrakt med Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab datert 29. januar/4. februar 1969. Vi vedlegger dessuten en erklæring fra vårt styre om at der med hensyn til bestyrelsen ikke er inntrådt noen sådan forandring at de lovbestemte betingelser for å erholde konsesjonen ikke lenger er til stede.»

3. Kraftleiekontrakten.

I henhold til den foreliggende kontraktskopi av 29. januar/4. februar 1969 er partene enige om ytterligere forlengelse av den kraftleiekontrakt av 14./23. februar 1950 mellom tidligere Kunstsilkefabrikken og Hydro som etter oppsigelse fra Hydros side utløp 31. desember 1966 og som midlertidig ble forlenget til 31. desember 1969.

Ifølge den nye kontrakten har Hydro forpliktet seg til å levere Platon inntil 33 mill. kWh pr. år med en maksimalverdi av inntil

5 500 kW målt med 1 times registreringsperiode ved 10 kV i Platons fabrikk på Notodden.

For kraftleveringen skal betales den til enhver tid gjeldende kraftpris til alminnelig

forsyning fra Statskraftverkene med tillegg for nedtransformering til 10 kV. Denne pris er — omregnet til ren kWh-pris — i kontrakten angitt slik:

Ved overføringsspenning 60 eller 120 kV	2 665 øre/kWh
+ transformering $\frac{\text{kr. 10/kW/år}}{8\ 000 \text{ brukstimer/år}} =$	0,125 øre/kWh
	<hr/>
	2,79 øre/kWh

Hvis Hydro i løpet av et driftsår — som skal være 1. juli—30. juni — må kjøpe kraft til høyere pris fra Samkjøringen for å dekke eget behov, blir denne høyere pris for kraft levert Hydro å legge til grunn ved betaling av tilsvarende kraftkvantum med Platon.

Kontrakten skal gjelde fra 1. januar 1970 og utløper 31. desember 1974. Avtalen kan sies opp av A/S Platon med 3 måneders varsel.

For øvrig skal gjelde de vilkår som er fastsatt i den gamle kontrakten av 14./23. februar 1950 §§ 2, 3, 4, 6, 7, 9 og 10 i den utstrekning disse ikke er endret ifølge den nye kontrakten av 1969. Om disse vilkår vises til kontrakten av 1950 som følger vedlagt.

4. Avgitte uttalelser.

4.1. Notodden kommunestyre har i møte 8. mai 1969 etter innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt å anbefale søknaden.

4.2. Fylkesmannen i Telemark har i påtegning hit av 11. juni 1969 meddelt at han for sitt vedkommende ikke har noe å bemerke til søknaden.

4.3. Søknaden har dessuten vært forelagt departementets Industriavdeling, som i brev av 11. juni 1969 har anbefalt at konsesjonssøknaden blir innvilget, jfr. departementets brev hit av 23. juli 1969 — 1429/69 IDV.

5. Hovedstyrets uttalelse.

Ved kongelig resolusjon av 12. august 1966 ble A/S Platon gitt tillatelse til å overta den kraftleiekonsesjon som Kunstsilkefabrikken A/S fikk ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960.

Konsesjonen ble gitt på samme vilkår som gjaldt for konsesjonen til Kunstsilkefabrikken A/S.

Konsesjonen gjelder således leie av inntil 7 500 kW og er tidsbegrenset til 1. januar 1970. Det er inntatt vilkår om at selskapets styre til enhver tid bare skal bestå av norske statsborgere, om en årlig avgift til staten på

kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes og om 10 pst. kraftavståelse til kommuner. For øvrig er konsesjonen gitt på da vanlige vilkår.

Ved departementets brev av 11. juli 1967 — jnr. 1873/67 IDV — til fylkesmannen i Telemark er konsesjonskraften i helhet tildelt Notodden kommune.

Den årlige avgiften til staten er betalt til og med for året 1968. For 1968 var den kr. 9 59,21.

Den foreliggende søknad gjelder leie av inntil 5 500 kW fra Hydro.

Søknaden har som nevnt vært forelagt Notodden kommunestyre, fylkesmannen i Telemark og departementets Industriavdeling, som ikke har hatt noe å innvende mot at konsesjon gis.

Hovedstyret har heller ikke noe å innvende mot et fortsatt kraftleieforhold og vil rå til at A/S Platon gis ny tillatelse til å leie inntil 5 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvalstofaktieselskab til drift av anlegget i Notodden kommune som søkt om.

Tillatelsen foreslås gitt for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover en 10-års periode — som vanlig — regnet fra 1. januar 1970.

For øvrig foreslås tillatelsen i det vesentlige meddelt på samme vilkår som tillatelsen gitt ved kongelig resolusjon av 12. august 1966, herunder med vilkår om helt norsk styre, om 10 pst. kraftavståelse til kommuner og om en årlig avgift til staten på kr. 1,50 pr. kW av den kraft som gjennomsnittlig nyttes. Det vises for øvrig til vedlagte fullstendige forslag til konsesjonsvilkår.

Sakens dokumenter vedlegges.

Behandlet i hovedstyremøte den 17. november 1969.»

Departementet skal bemerke:

Ved kongelig resolusjon av 12. august 1966 fikk A/S Platon konsesjon på overtagelse av den kraftleiekonsesjon som Kunstsilkefabrikken A/S fikk ved kongelig resolusjon av 17. juni 1960 på samme vilkår som til da hadde

vært gjeldende for Kunstsilkefabrikken A/S, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1966 side 122 og for 1960 side 77. Konsesjonen gjelder leie av inntil 7 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab og utløper 1. januar 1970.

Det foreligger en kraftleiekontrakt av 29. januar/4. februar 1969 mellom A/S Platon og Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab om leie av 5 500 kW, og den foreliggende konsesjonssøknad fra A/S Platon gjelder kraftleie i henhold til denne.

Departementet vil etter det foreliggende i tilslutning til Hovedstyret rå til at A/S Platon gis konsesjon som søkt om på leie av inntil 5 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab til drift av selskapets anlegg på Notodden. Departementet vil med Hovedstyret foreslå konsesjonen gitt med tidsbegrensning til 1. januar 1980 og på vilkår om bl. a. årlig avgift — kr. 1,50 pr. kW — til staten — og om kraftavståelse til kommuner, jfr. pkt. 1, 7 og 8 i utkastet nedenfor til vilkår.

Departementet foreslår konsesjonen gitt på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Konsesjonen gjelder så lenge kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 1. januar 1980.

2. Styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder

overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kraftavståelse.

Selskapet plikter å avstå inntil 10 pst. av den leide kraft til de kommuner som Kongen bestemmer — derunder også fylkeskommuner.

Kraften skal leveres til vanlig pris i vedkommende forsynings- eller samkjøringsområde. Dersom det ikke er mulig å påvise noen slik pris, skal kraften leveres til rimelig pris. Uenighet om prisen avgjøres av vedkommende departement. For øvrig leveres kraften så langt det passer på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for konsesjonæren. Uenighet om leveringsvilkårene avgjøres av departementet.

Volder uttaket av kraften økede utgifter, bæres disse av den som tar ut kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten samtykke av departementet.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft tas ut.

Konsesjonskraft kan oppsies med 2 års varsel. Kraft som er oppsagt kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

10. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 — kroner totusen — pr. dag.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 9 eller overskridelse av den maksimale effekt konsesjonen lyder på medfører at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917.

Lovens §§ 31 og 32 kommer i så fall til anvendelse.»

I forbindelse med kraftleiekonsesjonen er ikke tatt noe standpunkt til spørsmålet om hvorvidt A/S Platon vil trenge røykskadekonsesjon etter lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Kraftuttaket er undergitt de til enhver tid gjeldende rasjoneringsregler.

Industridepartementet

tilrår:

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 kap. IV gis A/S Platon konsesjon på leie av inntil 5 500 kW fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvælstofaktieselskab til drift av selskapets anlegg på Notodden.

Konsesjonen gis på de vilkår som er tatt inn i Industridepartementets tilråding av 19. desember 1969.

37. A/S Christiania Glasmagasin.

(Konsesjon på kraftleie fra Hadelands Elektrisitetsverk.)

Gitt av Industridepartementet 22. desember 1969.

Deres konsesjonssøknad av 13. juni 1969 på vegne av A/S Christiania Glasmagasin.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 15. mai 1959 tillates A/S Christiania Glasmagasin som eier av Hadelands Glassverk å leie inntil 3 000 kW primakraft fra Hadelands Elektrisitetsverk til drift av glassverket.

Konsesjonen gis på følgende vilkår:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid kraftleieforholdet mellom partene måtte stå ved makt, dog ikke utover 31. desember 1979.

2. Selskapets styre.

Selskapet skal ha sitt sete her i riket og dets styre skal til enhver tid bare bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av Industridepartementet.

Handler selskapet mot denne bestemmelse,

skal det for hver gang svare en løpende mulkt på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av departementet.

4. Søksmål etter loven om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal Industridepartementet, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjennes som rett saksøker når det gjelder overtredelser av loven om rettshøve mellom grannar.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m. v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidsnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell til sammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Industridepartementet kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer. Søknaden om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige. Hva angår leveranser fra EFTA-land, vil dispensasjonsadgangen bli praktisert i samsvar med de forpliktelser som foreligger i forhold til disse land under forutsetning av full gjensidighet.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan Industridepartementet for hver gang ilegge konsesjonæren en bot til statskassen på inntil 15 — femten — prosent av den verdi som varen har.

Departementet går ut fra at konsesjonæren på alle måter søker å lette innkjøp av innenlandsk materiell, f. eks. ved å dele opp ordrene når det er høve til det og ved lempninger med omsyn til leveringstid og andre vilkår.

Når det gjelder innkjøp for over kr. 5 000 av en vare som også blir laget her i landet, må anbudsinnbydelse sendes ut dersom det skal innhentes tilbud fra utlandet. I anbuds-vilkårene skal det kreves at det i tilbud om norske varer må opplyses om det er brukt

utenlandske råvarer eller halvfabrikata til fremstillingen av varene og eventuelt i hvor stor monn dette er gjort. Alle tilbud skal åpnes samtidig og det må settes opp protokoll over forretningen. Blir det tinget for over kr. 5 000 av en vare som er laget i utlandet, skal det straks sendes melding til Industridepartementet om det med alle de opplysninger som en må ha for å kunne avgjøre om konsesjonsvilkårene er fulgt. Når departementet finner grunn til det, kan det kreve opplyst på forhånd om konsesjonæren akter å kjøpe varer fra utlandet.

6. Trygd.

Trygd skal fortrinnsvis tas i norske selskaper, hvis disse byr likeså gode vilkår som utenlandske. Vedkommende departement kan dispensere fra denne bestemmelse.

7. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig nyttes, erlegges til staten en årlig avgift av kr. 1,50 pr. kW, beregnet etter formelen:

$$\frac{\text{kWh}}{8760} = \text{kW.}$$

Avgiften forfaller til betaling ved hvert års utgang. Erlegges den ikke til forfalltid, svarer deretter 6 pst. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

8. Kontroll.

Selskapet plikter å rette seg etter de bestemmelser som Industridepartementet måtte treffe til kontroll med at konsesjonsvilkårene blir holdt.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av Industridepartementet.

9. Overtredelse av konsesjonsvilkårene.

For overtredelse av vilkårene fastsettes en løpende mulkt på kr. 2 000 pr. dag. Gjettatte eller fortsatte overtredelser av de vilkår som er fastsatt i postene 2 og 8 eller overskridelsen av den maksimale effekt konsesjonen lyder på kan medføre at konsesjonen kan trekkes tilbake, jfr. § 26, 2. ledd i lov nr. 16 av 14. desember 1917. Lovens § 31 og § 32 får i tilfelle tilsvarende anvendelse.

I og med meddelelsen av konsesjonen bortfaller den ved Industridepartementets brev av 28. juli 1960 gitte konsesjon på selskapet på leie av inntil 1 200 kW primakraft.

I forbindelse med vilkårenenes pkt. 4 vises til bestemmelsene om røykskadekonsesjon i lov om rettshøve mellom grannar av 16. juni 1961.